

Metsähallitus Kiinteistökehitys
PL 1316
96101 Rovaniemi

Arviointiohjelma saapunut 21.5.2025

**Nassakan tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Ranua, Simo,
Rovaniemi**

Yhteystiedot

Hankkeesta vastaava

Metsähallitus Kiinteistökehitys
PL 1316, 96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Oskari Takala, puh. 044 5376 721
etunimi.sukunimi@metsa.fi
Joni Lehto (yhteyshenkilö 1.5–3.8.2025), p. 040 3563 175
etunimi.sukunimi@metsa.fi

YVA-konsultti

WSP Finland Oy
Valtakatu 15–17, 96200 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Anu Haanela, puh. 044 7587 589
etunimi.sukunimi@wsp.com

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Tiina Lovisa Solbär, puh. 0295 037 036
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

25.7.2025

Sisällys

Yhteystiedot.....	1
Hankkeesta vastaava.....	1
YVA-konsultti.....	1
Yhteysviranomainen.....	1
Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista	4
Ympäristövaikutusten arviointimenettely	6
Arviointimenettelyn sisältö.....	6
Ennakkoneuvottelu	7
Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen	7
Yleisötilaisuus.....	8
Yhteenvedot annetuista lausunnoista ja esitetyistä mielipiteistä	9
Yhteenvedot lausunnoista.....	9
Yhteenvedot mielipiteistä.....	34
Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta	43
Hankekuvaus.....	43
Hanke ja sen sijainti.....	43
Maankäyttötarve	45
Jätteet, kierrätettävät materiaalit ja hulevedet.....	45
Hankkeen vaihtoehdot	45
Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin	46
YVA-menettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin	47
Tuulivoimaosayleiskaavoitus	47
Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi.....	47
Poronhoitolain edellyttämät menettelyt poronhoitoalueella.....	48
Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat	49
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	50
Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät	51
Väestö ja yhdyskuntarakenne	51
Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys.....	52
Äänimaisema ja meluhaitat	53
Valo-olosuhteet ja varjovälke	53
Maa- ja kallioperä.....	54
Pintavedet.....	54
Pohjavedet.....	55
Vesienhoito	56
Ilma ja ilmasto	57
Luontoympäristö	58
Linnusto	59
Muu eläimistö ja direktiivilajit.....	60
Kasvillisuus, luontotyytit ja arvokkaat luontokohteet	62
Luonnonsuojelualueet ja ekologiset yhteydet	62
Luonnon monimuotoisuus.....	63
Liikenne, viestintäyhteydet ja sähköverkko.....	64

25.7.2025

Liikenne	64
Viestintäyhteydet ja sähköverkko	65
Aineellinen omaisuus	65
Maisema ja kulttuuriperintö	66
Maisema	66
Rakennettu kulttuuriperintö	69
Arkeologinen kulttuuriperintö	71
Kaavoitus	72
Luonnonvarojen hyödyntäminen	75
Maa- ja metsätalous	75
Maa-ainekset	75
Luonnontuotteet ja riista	76
Kalasto ja kalastus	76
Metsästys	76
Poronhoito	77
Yhteisvaikutukset	79
Osallistumisen järjestäminen	80
Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys	80
Yhteysviranomaisen asiantuntemus	80
Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen	81
Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus	81
Sovelletut oikeusohjeet	81
Asiakirjan hyväksyminen	82

25.7.2025

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Metsähallitus suunnittelee tuulivoimahanketta Ranuan kunnan keskustaajamasta noin 12 km itään (kuva 1). Tuotantoalueen pinta-ala on noin 5900 ha. Sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat myös Simon kunnan tai Rovaniemen kaupungin alueelle. Lähimmillään tuotantoalueen rajalta on Pudasjärven kaupungin rajalle noin 11 km ja Posion kunnan rajalle noin 18 km.

YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

VE0: Hankkeen toteuttamatta jättäminen.

VE1: Tuotantoalueelle rakennetaan 38 yksikköteholtaan 7–10 MW:n tuulivoimalaa. Tuotantoalueen yhteisteho on 380 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 320 m.

VE2: Vaihtoehto muodostetaan YVA-menettelyssä tehtävien selvitysten tulosten valmistuttua siten, että tuulivoimaloiden lukumäärä on pienempi kuin vaihtoehdossa VE1. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 320 m.

Sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja on neljä:

SVE1: Tuotantoalueen liittyminen sähköverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtona Fingridin Pirttikosken sähköasemalle. Sähkönsiirtoreitti kulkee tuotantoalueen sähköasemalta luoteeseen, josta reitti kääntyy koilliseen, ja sijoittuu nykyisten 400 kV ja 110 kV johtokäytävien rinnalle Pirttikosken sähköasemalle. Reitin pituus on yhteensä 56,4 km, josta uutta johtokäytävää noin 10,4 km. Uuden johtoalueen ja nykyisen johtoalueen laajennuksen pinta-ala on yhteensä noin 253 ha. Reunavyöhykkeen osuus johtoalueesta on yhteensä noin 67 ha.

SVE2: Tuotantoalueen liittyminen sähköverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtona Fingridin Pirttikosken sähköasemalle. Reitti on muuten sama kuin sähkönsiirtoreitti SVE1, mutta reitin alkuosa kiertää Kutusuon ja Simojoen eteläpuolelta. Reitin pituus on yhteensä 59,3 km, josta uutta johtokäytävää noin 10,4 km. Uuden johtoalueen ja nykyisen johtoalueen laajennuksen pinta-ala on yhteensä noin 265 ha. Reunavyöhykkeen osuus johtoalueesta on yhteensä noin 70 ha.

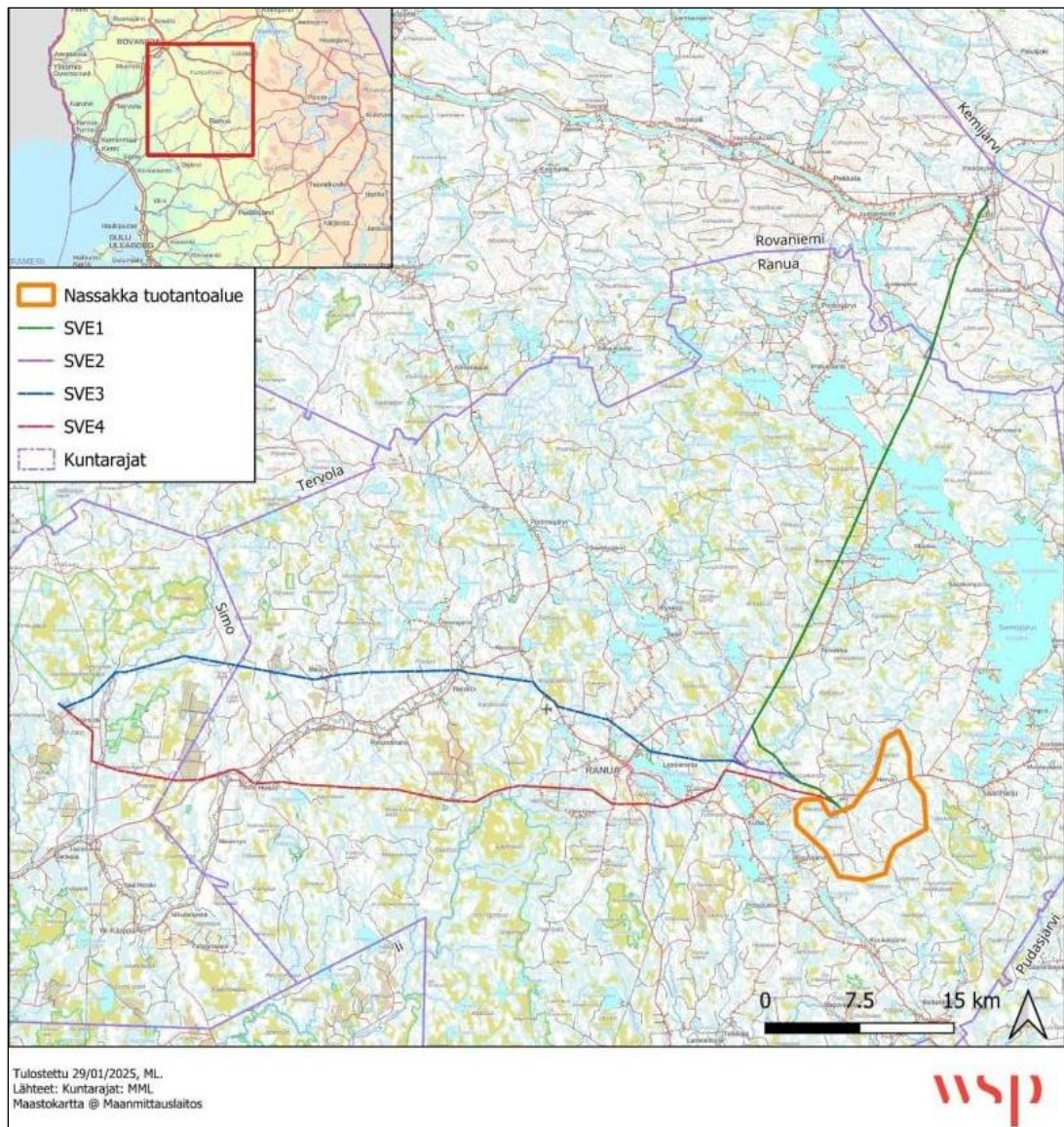
SVE3: Tuotantoalueen liittyminen sähköverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtona Fingridin Saunakummun tulevalle sähköasemalle. Reitin alkuosa on sama kuin sähkönsiirtoreitti SVE2, mutta jatkaa luoteeseen Fingridin suunnitellulle Saunakummun sähköasemalle saakka. Reitin pituus on yhteensä 67,1 km, josta uutta johtokäytävää noin 60,5 km. Uuden johtoalueen ja nykyisen johtoalueen laajennuksen pinta-ala on yhteensä noin 402 ha. Reunavyöhykkeen osuus johtoalueesta on yhteensä noin 128 ha.

SVE4: Tuotantoalueen liittyminen sähköverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtona Fingridin Saunakummun tulevalle sähköasemalle. Reitti kulkee sähkönsiirtoreitin SVE3 eteläpuolelta. Reitin pituus on yhteensä 69,0 km, josta uutta johtokäytävää noin 65,0

25.7.2025

km. Uuden johtoalueen ja nykyisen johtoalueen laajennuksen pinta-ala on yhteensä noin 419 ha. Reunavyöhykkeen osuus johtoalueesta on yhteensä noin 134 ha.

Tuotantoalueelle rakennetaan tuulivoimaloiden lisäksi sähköasema, maakaapeloinnit, huoltotiet ja nostoalueet. Sähköaseman yhteyteen toteutetaan mahdollisesti sähköön varastointia esimerkiksi akkuvarastointijärjestelmällä. Rakennusvaiheessa tuulivoimaloiden sijaintipaikoille tulee nostoalueet sekä väliaikaisia varikkoalueita. Tuotantoalueelta selvitetään mahdollisuutta tuotantoalueen rakentamiseen tarvittavien kiviainesten ottamiseen ja YVA-menettelyssä tullaan arvioimaan mahdollisen kiviainesten oton vaikutukset. Sähkönsiirtolinjojen suunnittelussa huomioidaan tarvittaessa yhteistyösuunnitelmat esimerkiksi alaorsivarauksilla.

Kuva 1. Hankealue ja voimajohtovaihtoehdot. Nassakan tuulivoimahanke YVA-ohjelma, s.18.

25.7.2025

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Arviointimenettelyn sisältö

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutus on määritelty YVA-lain 2 §:ssä tarkoittamaan hankkeen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia Suomessa ja sen alueen ulkopuolella: a) väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen; b) maahan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, erityisesti niihin lajeihin ja luontotyyppeihin, jotka on suojeltu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY nojalla; c) yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön; d) luonnonvarojen hyödyntämiseen; sekä e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 8b) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan energian siirron hankkeisiin kuten vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle, ja antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvaus ympäristön nykytilasta, kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot

25.7.2025

ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuinen yhteenvedo. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin YVA-asetuksella. Yhteysviranomaisen on huolehdittava arviointiselostusta koskevan kuulemisen järjestämisestä. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevan kuulemisen tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeesta järjestettiin 20.2.2025 YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu edistämään hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Neuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, Ranuan kunta, Posion kunta, Kuusamon kaupunki, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojelu, Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto, Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Lapin pelastuslaitos, Lapin maakuntamuseo, Tornionlaakson museo, Pohjois-Pohjanmaan museo, Paliskuntain yhdistys, Metsähallitus (hankkeesta vastaava), WSP Finland Oy (YVA-konsultti), Projoplan Oy (kaavoituskonsultti).

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen julkaisi 28.5.2025 kuulutuksen arviointiohjelmasta, sen nähtävillä olosta ja mielipiteiden esittämistä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla ja pyysi Ranuan, Simon ja Posion kuntia sekä Rovaniemen ja Pudasjärven kaupunkia julkaisemaan kuulutuksen verkkosivuillaan. Arviointiohjelma ja kuulutus julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/nassakan-tuulivoimahanke-YVA>. Kuulutuksesta tiedotettiin 28.5.2025 seuraavissa lehdissä julkaistuilla ilmoituksilla: Iijokiseutu, Koillissanomat, Kuriiri, Lapin Kansa ja Lounais-Lappi. Arviointiohjelma oli kuulemisaikana painettuna nähtävillä Ranuan, Simon ja Posion kunnan toimipisteissä, Rovaniemen ja Pudasjärven kaupunkien asiakaspalvelupisteissä, Ranuan, Simon ja Posion kunnankirjastoissa sekä Rovaniemen ja Pudasjärven kaupunginkirjastoissa ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Nähtävilläoloaika oli 28.5.2025–26.6.2025.

Yhteysviranomainen pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta tahoilta:

25.7.2025

Ranuan kunta, Ranuan kunnan tekninen lautakunta, Rovaniemen kaupunki, Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, Simon kunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Meri-Lapin ympäristölautakunta, Pudasjärven kaupunki, Oulunkaaren ympäristölautakunta, Posion kunta, Kuusamon kaupungin yhdyskuntatekniikan lautakunnan ympäristöjaosto, Lapin liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Lapin hyvinvointialue / Lapin pelastuslaitos, Lapin aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Metsähallitus/Luontopalvelut, Metsähallitus/Eräpalvelut, Lapin maakuntamuseo, Tornionlaakson museo, Pohjois-Pohjanmaan museo, Puolustusvoimat/3. logistiikkarykmentti, Luonnonvarakeskus, Ilmatieteen laitos, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Fingrid Oyj, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Kuukkaan paliskunta, Isosydänmaan paliskunta, Niemelän paliskunta, Vanttauksen paliskunta, Pudasjärven Livon paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Lapin lintutieteellinen yhdistys, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Kelankylän kylätoimikunta, Kuha-Kuusijärven kylätoimikunta, Kuukasjärven kylätoimikunta, Kyläkolmio ry, Sarakylän alueen kyläseura ry, Auttinseudun kyläyhdistys ry, Kuhan Erä ry, Kuukkaanseudun Erä ry, Kuusijärven Erä ry, Saariharjun Seudun Erä ry, Tuulimyllyistä vapaa Ranua ry, Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry, BirdLife Suomi ry, Ranuan riistanhoitoyhdistys, Pudasjärven riistanhoitoyhdistys, lijoen kalatalousalue, Suomen Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Lappi, MTK Lappi ry, Ranuan matkailuyhdistys, Ranuan yrittäjät ry, Caruna Oy, Cinia Oy, Digita Oy, DNA Oyj, Elisa Oyj, Suomen Erillisverkot Oy ja Telia Finland Oyj.

Arviointiohjelmasta annettiin yhteensä 26 lausuntoa sekä 13 mielipidettä. Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta ilmoitti, että lautakunnan kokousaikataulun vuoksi se ei pysty toimittamaan lausuntoa määräajassa. Kaikki palaute toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus säilyttää palautteen.

Yleisötilaisuus

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 5.6.2025 monitoimikeskus Kerkässä Ranualla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä ympäristöhallinnon em. verkkosivuilla julkaistun linkin kautta. Yhteysviranomaisen, hankkeesta vastaavan, konsultin ja kunnan edustajien lisäksi yleisötilaisuuteen osallistui 16 henkilöä paikan päällä ja 12 henkilöä etäyhteydellä.

Yhteysviranomaisen on tiivistänyt yleisötilaisuudessa esitetyt kommentit ja kysymykset YVA-konsultin muistiinpanojen pohjalta:

Tuotantoalueen keskellä on Hervan talo, joka on Ranuan vanhimpia rakennuksia, ja tulee lisätä listaukseen rakennushistoriallisesti merkittävistä kohteista. Kysyttiin kiinteistöjen arvoon kohdistuvien vaikutusten arvioimisesta. YVA-menettelyssä arvioidaan kiinteistöjen käyttöön kohdistuvat vaikutukset. Metsähallitus viittasi Suomen

25.7.2025

uusiutuvat ry:n selvitykseen asuinkiinteistöjen hinnoista suhteessa tuulivoimaan. Todettiin suhtautumisen hankkeeseen olevan pääosin kielteistä.

Tiedusteltiin Metsähallituksen roolia hankkeessa. Metsähallitus totesi tarkoituksenaan olevan kehittää hanke rakennusvalmiiksi, kilpailuttaa hankeoikeudet ja pysyä vuokranantajana. Kysyttiin, milloin Metsähallitus on yhteydessä maanomistajiin voimajohtolinjauksen osalta ja miten voimajohdosta kiinteistölle aiheutuvat menetykset arvioidaan ja korvataan.

Keskusteltiin kaavoituksesta ja tuotiin esiin, että lähialueilla on useita hankkeita, joille kullekin laaditaan erillinen kaava, minkä osalta katsottiin, että tarkastelun tulisi olla kokonaisvaltaista. Ranuan kunnan edustaja totesi, että tehtävien selvitysten tulosten vaikuttavan siihen, mitä toteutetaan, ja paikallisen tietämyksen olevan tärkeää.

Keskusteltiin yhteisvaikutusten arvioinnista. Jäljessä tuleva hanke arvioi yhteisvaikutukset edellä olevien hankkeiden vaikutusten kanssa. Keskusteltiin tuulivoimatuotannon liikevaihdosta ja maanomistajan saamista vuokratuloista. Liikevoiton nähtiin olevan hankkeen taustalla ja kohdealueen tulisi myös hyötyä hankkeesta taloudellisesti. Toivottiin, että alueen lähiasukkaat huomioitaisiin ja että kyläyhteisöt saisivat hyötyä hankkeesta.

Kysyttiin kompensatiosta ajatellen viereistä soidensuojelualueutta ja sen laajentamista. Metsähallitus toi esiin nykyisen käytännön, jonka mukaan tuulivoimayhtiön tulee esittää suunnitelma luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Tuotiin esiin, että alueella on useita vaarantuneita ja uhanalaisia lajeja. Kysyttiin luonto- ja linnustoselvityksistä ja todettiin, että paikallisten kattavaa tietoa tulisi hyödyntää. Kysyttiin tuulivoimaloiden tuotantoajasta. Se on riippuvainen teknisestä kehityksestä ja olevan nykyisellään 30–35 vuotta. Kysyttiin luonnon jälkihoidosta tuulivoimaloiden tultua käyttöikänsä päähän tai yrityksen mennessä konkurssiin, johon vastattiin sopimusten velvoittavan hankeoperaattoria ja että Metsähallitus edellyttää purkuvakuuksia. Todettiin, että noudatetaan voimassa oleva jätelainsäädäntöä.

Yhteenvedot annetuista lausunnoista ja esitetystä mielipiteistä

Yhteenvedot lausunnoista

Lapin maakuntamuseo

Lapin maakuntamuseo lausuu Ranuan kunnan ja Rovaniemen kaupungin alueellisena vastuumuseona. Arvioinnissa tulee huomioida 1.3.2025 voimaan tullut valtakunnallisesti arvokkaiden arkeologisten alueiden (VARK) inventointi. Arkeologisen inventoinnin raportti tulee toimittaa Lapin maakuntamuseolle tarkastettavaksi heti sen valmistuttua. Arviointiohjelmassa suunniteltuja selvityksiä ja vaikutusten arviointimenetelmiä voidaan

25.7.2025

pitää riittävinä antamaan tarpeellinen tieto hankkeen vaikutuksista maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Oulun museo- ja tiedekeskus

Oulun museo- ja tiedekeskus lausuu Pudasjärven kaupungin alueellisena vastuumuseona. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ei ole lausuttavaa. Pohjois-Pohjanmaan puolelle sijoittuvan rakennettua kulttuuriympäristön ja arvokkaiden maisema-alueiden osalta lausunnonantaja näkee, että maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset yhdessä Kupinavaaran tuulivoimahankkeen kanssa on oleellista arvioida. Lausunnonantaja katsoo, että yhteisvaikutuksia aiheutuu Pudasjärven puolella oleviin lähimpiin arvokohteisiin (Sarajärven ja Ruuhensuon kyläalueet).

Tornionlaakson museo

Tornionlaakson museo lausuu Simon kunnan alueellisena vastuumuseona. Simon kunnan alueella sijaitsevien maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteiden osalta nykytilan kuvauksen lähteenä on käytetty ympäristöministeriön julkaisua maisema-alueista vuodelta 1993, mutta ei ilmene, onko Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointia (2010–2015) käytetty. Päivitysinventoinnin perusteella Etelä- ja Keski-Lappiin vahvistettiin maakunnallisestikin arvokkaita maisema-alueita (MAMA). Maakunnallisessa tarkastelussa on hyvä hyödyntää Lapin merkittävien maisema-alueiden inventointia 2011–2013.

Lausunnonantaja muistuttaa, että kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja maisemaan kohdistuvien visuaalisten ja fyysisten vaikutusten lisäksi huomioida maiseman historiallinen tunnelma ja luonne. Havainnekuvia, valokuvasovitteita ja karttatarkasteluja on syytä laatia mieluummin enemmän kuin vähemmän. Näkemäalue-analyysikartat ja havainnekuvat tulee laatia myös yhteisvaikutuksista. Analyysikarttojen havainnollisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Arviointiohjelmassa ei esitetä Simon kuntaan sijoittuvien voimajohtovaihtoehtojen vaikutusalueella olevia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Voimajohtoreitin SVE3 lähellä on mahdollinen muinaisjäännös Karhukummut (1000025115). Havaintokohteiksi merkittyjä kohteita on hankealueella runsaasti. Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on mahdollista riittävän arkeologisen inventoinnin tulosten perusteella. Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin vaikutusalueet on voimajohtoon osalta esitetty ristiriitaisella tavalla (vaikutusten arviointitaulukko: noin 200–1 000 m etäisyydellä johtoalueesta; kappale 10.2.2.: tarkastellaan voimajohtokäytävää ja noin 500 m leveää vyöhykettä sen molemmin puolin).

25.7.2025

Arviointisuunnitelmassa ei ole tunnistettu Simon Lyypäkin tuulivoimahanketta eikä sitä koskevaa osayleiskaavoitusta. Lyypäkin hanke liittyy suunniteltuun Saunakummun sähköasemaan ja sähkönsiirron osalta hankkeilla voi olla yhteisvaikutuksia.

Lapin liitto

Lapin liitto toteaa arviointiohjelman antavan hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle. Hankealuetta ja voimajohtovaihtoehtoja koskeva maakuntakaavatilanne on esitetty ja niitä koskevat Rovaniemen ja Itä-Lapin sekä Länsi-Lapin maakuntakaavan kaavamerkinnot. Lausunnossa on kuvaus hankealueen suhteesta maakuntakaaviin.

Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota hankealueen läheisiin suojelu- ja virkistysalueisiin, poronhoitoon sekä kyliin suuntautuviin maisemavaikutuksiin ja arvioida yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, kuten läheisten tuulivoimahankkeiden, Suhangon kaivoshankkeen ja Näätäaavan metanolitehdashankkeen kanssa. Näkymäalueanalyysissä on hyvä huomioida alueella sijaitsevat muut tuulivoimahankkeet. Vaihtoehtoa VE2 muodostettaessa on hyvä huomioida, että vaihtoehdon tulee poiketa tuulivoimaloiden määrän osalta riittävästi VE1:sta, jotta vertailua vaihtoehtojen välillä voidaan laatia. Arviointimenettelyssä tulee arvioida suhde maakuntakaavan ratkaisuihin.

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 on tunnistettu maakunnallisesti merkittäviä potentiaalisia tuulivoima-alueita sekä näihin liittyviä vaikutuksia maakunta- ja kuntakaavoituksen tueksi. Nassakan aluetta ei ole tunnistettu potentiaalisena tuulivoima-alueena, mutta se sijoittuu Hiisisuon potentiaalisen tuulivoima-alueen läheisyyteen. Nassakan hanketta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinnot mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia alueidenkäyttölain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Lausunnonantaja toteaa, että Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavan 2050 laatiminen on vireillä, ja esittelee vaihemaaakuntakaavan tavoitteet.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa hankkeen sijoittuvan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan vaikutusalueelle, lähimmillään noin 11 kilometrin etäisyydelle. Lausunnossa tarkastellaan hankkeen suhdetta Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisiin 1.–3. vaihemaaakuntakaaviin ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavaan. Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaltuuston on hyväksynyt Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan, jossa on merkittävänä teemoina tarkasteltu maakunnan

25.7.2025

tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa. Arviointiselostukseen on hyödyllistä lisätä tietoa vaikutusalueelle ulottuvista Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisista vaihemaakuntakaavoista sekä energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavasta ja arvioida hankkeen suhdetta näihin.

Lausunnonantaja katsoo, että hankkeessa kannattaa hyödyntää em. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevaa selvitystä tarkasteltaessa vaikutuksia Natura-alueisiin, ekologiseen verkostoon ja salassa pidettävän lintulajiin. Selvityksessä tarkastelu ulotettiin maakuntarajat ylittävien vaikutusten huomioimiseksi 25 kilometrin etäisyydelle maakuntarajasta. Selvityksessä tarkasteltiin vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen mukaisesta kaavaratkaisusta (tuulivoima-alueet ja sähkönsiirto) Natura-alueille ja -verkostolle aiheutuvia potentiaalisia riskejä mm. laskemalla kuinka paljon tuulivoima-alueet ja voimajohdot vievät pinta-alaa Natura-alueita ympäröivästä vaikutusalueesta. Tarkempaan riskiarviointiin otettiin lintudirektiivin Natura-alueet (SPA) enintään 10 km etäisyydellä ja luontodirektiivin Natura-alueet (SAC) enintään 5 km etäisyydelle maakuntakaavan tuulivoimala-alueista. Potentiaalisten riskien tarkastelussa oli mukana tiedossa olevat vireillä olevat hankkeet Pohjois-Pohjanmaalla ja naapurimaakunnissa mukaan sekä Lapin liiton tuulivoimaselvityksessä tunnistetut alueet. Lausunnonantaja toteaa, että Nassakan alue ei ollut mukana Pohjois-Pohjanmaan liiton selvityksessä. Hanke sijoittuu lähimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydelle selvitykseen sisältyneestä Varpusuo-Saarisuon Natura-alueesta (SAC/SPA) ja voimajohtovaihtoehdot sivuavat useita Natura-alueita.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeää. Natura-alueita koskevassa toukokuun 2024 riskiselvityksessä määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävä ekologisen verkosto ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Yhteisvaikutusten huomioimiseksi tarkastelu ulotettiin yli maakuntarajojen. Ekologinen verkosto on esitetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan selostuksen liitekartalla 1 (Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet (tv-1, tv-2), tuulivoimahankkeet, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto). Hankealue sijoittuu maakuntarajojen tuntumassa sijaitsevalle ekologisen verkoston alueelle, joka yhdistää ekologisen verkoston ydinalueita 10, 11 ja 12. Ydinalueet on tunnistettu merkittäviksi Natura-alueiden ja suojelualueiden keskittymiksi, joilla sijaitsee ekologisen verkoston solmukohtia ja monen suuren petolinnun reviirin keskittymiä. Lausunnonantaja katsoo, että hankkeen YVA-menettelyssä on kiinnitettävä suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Jatkosuunnittelussa on varmistettava Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen. Lausunnonantaja näkee, että salassa pidettävän lintulajiin kohdistuvat vaikutukset ja

25.7.2025

yhteisvaikutukset muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitava huolellisesti ja varmistuttava, ettei sen reviireihin muodostu suuria haitallisia vaikutuksia.

Lapin hyvinvointialue, Lapin pelastuslaitos

Lapin pelastuslaitoksella ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta. Pelastuslaitos toteaa antavansa tarvittaessa hankkeen rakenteellisen paloturvallisuuden suunnitteluratkaisuja koskevan rakennuslupalausunnon.

Metsähallitus, Luontopalvelut

Metsähallituksen Luontopalvelut lausuu valtion suojelualueiden ja suojelutarkoituksiin tarkoitettujen alueiden haltijana sekä tiettyjen petolintulajien asiantuntijaviranomaisena ja niiden seurannan valtakunnallisesta koordinoinnista vastaavana tahona. Lausunnossa on salassa pidettävät ja julkiset osuudet. Tiivistelmä koskee julkista osuutta.

Hankkeen tuotantoaluerajauksen sisällä sijaitsee valtion suojelutarkoituksiin varattu kiinteistö 683-402-55-7, joka on säädösvalmistelussa luonnonsuojelualueen muodostamiseksi. Tämä alue kannattaa rajata hankealueen ulkopuolelle.

Tuotantoalueesta noin 10 km säteellä on luonnonsuojeluun tarkoituksiin varattuja kiinteistöjä säädösvalmistelussa: Aatinmaa 683-403-5-151, Saarela 683-403-5-147, Vähä-Varpusuo 683-403-5-136, Nassakkasuo 683-403-6-68 ja Tauriaiseno 683-863-14-1. Sähkönsiirtovaihtoehtojen ympäristössä on luonnonsuojelutarkoituksiin varattuja kiinteistöjä säädösvalmistelussa. SVE4 kulkee kiinteistön 683-404-2-58 läpi tai aivan vierestä (Vammala). SVE3 sivuaa kiinteistöjä 683-402-99-3 (Tuliniemi) ja 683-404-109-13 (Ketola). SVE1 ja SVE2 kulkevat Simojärven Natura-alueen poikki olemassa olevassa johtokäytävässä ylittäen kiinteistöt 683-403-178-1, 683-403-178-1 ja 683-403-178-1, jotka kuuluvat lähes kokonaan rantojensuojeluohjelmaan. Hankkeen vaikutukset edellä mainittuihin luonnonsuojelutarkoituksiin varattuihin alueisiin tulee arvioida.

Lausunnonantaja pitää oikeana ratkaisuna, että Nassakan hankkeen vaikutuksista Varpusuo-Saarisuon, Litokairan, Simojoen ja Simojärven Natura 2000 -alueisiin laaditaan luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi.

Arviointiohjelmasta ei selviä, mitä luontoselvityksiä tehdään Natura-arviointeja varten. Lausunnonantaja painottaa, että Natura-arvioinnin tulee perustua ajantasaiseen ja riittävään tietoon. Lintudirektiivin perusteella Natura-verkostoon liitettyjen alueiden arviointeja varten etenkin linnustoselvityksiin tulee panostaa riittävästi ja toteuttaa selvitykset vakiintuneilla linnustonseurannan menetelmillä, myös mahdollisten tuulivoiman aiheuttamien linnustoon kohdistuvien hitaiden muutosten havaitsemiseksi. Natura-alueen ulkopuolella liikkuviin Natura-alueen populaatioon kuuluviin lintuyksilöihin kohdistuvat vaikutukset kuuluvat arvioinnin piiriin luontoselvityksiä ja luontovaikutusten arviointia koskevan oppaan mukaan.

25.7.2025

Hankkeen tuotantoalueen itäpuolella sijaitseva Varpusuo-Saarisuon Natura 2000 -alue on suolinnustollisesti erittäin merkittävä alue. Linnustoarvojensa myötä alue kuuluu Varpusuo-Saarisuo-FINIBA-alueeseen ja Lapin maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin. Varpusuo-Saarisuon suojeluperusteena on tuulivoimalle herkkiä lajeja, kuten laulujoutsen, metsähanhi ja kurki. Sähkön siirron vaihtoehto SVE4 kulkee Litokairan Natura 2000 -alueen pohjoisrajan tuntumassa. Alueen suojeluperusteena on 11 luontodirektiivin luontotyyppiä ja yksi laji sekä 33 lintudirektiivin lintulajia. Litokaira on kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeä lintualue. Lausunnonantaja pitää tärkeänä, että voimajohtokäytävät inventoidaan kokonaisuudessaan sellaisten lajien osalta, jotka kuuluvat läheisten Natura-alueiden suojeluperustelajeihin.

Sähkön siirron reittivaihtoehdot kulkevat useiden linnustollisesti arvokkailla alueilla tai niiden ympäristössä – uhanalaisen petolinnun ydinreviirit, kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeät lintualueet. Esimerkiksi sähkön siirron vaihtoehdot SVE1 ja SVE2 kulkevat Simojärven halki. Alue on tärkeä lintujen pesimäympäristö, mutta myös levähtävien lintujen määrät voivat olla runsaita. Monipuolisen vesi- ja rantalinnuston lisäksi alueella pesii petolintuja. Alue on osa Simojärvi-FINIBA-alueetta.

Sähkön siirron vaikutukset tulee arvioida ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Väylävirasto

Väylävirasto toteaa seututien 941 (Posiontie) kulkevan hankealueen läpi ja erittelee voimajohtovaihtoehtojen risteämät maantiestön kanssa ja yksilöi etäisyydet rautateihin.

Väyläviraston tuulivoimalaohje tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa.

Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys liikenneväylästä on voimalan tornin ja lavan kokonaiskorkeus sekä maantien keskeltä luettava suoja-alue. Tuulivoimalan osien varastoinnin ja kuljetusreittien selvittämiseen on ajoissa kiinnitettävä huomiota. Tuulivoimalakuljetukset vaativat erikoiskuljetusluvan. Maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin. Rakenteiden mahdolliset vahvistamis- tai parantamistoimet sekä väliaikaiset siirrot suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Tarvittaessa haetaan tasoristeysten lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Tasoristeysten ylittämisen suunnittelua ja toteutusta varten on ohje Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston Sähkö- ja telejohdot ja maantiet -ohjetta ja Liikenneviraston määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle.

25.7.2025

Maantiehen kohdistuvaan, tiealueella tapahtuvaan tai liikenteen ohjausta edellyttävään työhön on oltava ELY-keskuksen lupa, kuten rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle ja tien tilapäiseen sulkemiseen tiealueella työskentelyn vuoksi.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj lausuu valtakunnallisena kantaverkkoyhtiönä koskien Fingridin voimajohtoja. Kantaverkkoyhtiöllä on kantaverkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää erillinen risteämälausunto.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta, koska alue on yli 20 km päässä sen lähimmästä säätutkasta.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat, vuosien väliset kannanvaihtelut. Niitä koskevien laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä etenkin, jos kannat ovat alhaiset. Tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Eläinlajiston kartoituksessa tulee alueen lajistona huomioida kaikki havaitut lajit ja jäljet, ei pelkästään laskentalinjan ylittävät jäljet. Lausunnonantaja katsoo, että suurpetojen osalta tehty lumijälkiseurannat eivät toteutetussa mittakaavassa todennäköisesti kerro alueen merkityksestä näille lajeille ja ko. lajien lisääntymis- ja levähdyspaikoista. On tärkeää huomioida läheiset Natura-alueet riistalajien elinympäristönä ja kiinnittää huomiota riittäviin etäisyyksiin. Ympäriällä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin kiinnittää huomiota erityisesti laajemmassa mittakaavassa. Ekologisten yhteyksien säilyttämiseen tärkeää keskittyä. Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja.

Hankkeen työt ja rakenteet on olennaista suunnitella niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta pintavesistöihin. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistöön päätyvä kuormitus vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan.

Paliskuntien paikkatietoaineistojen (liiteri.ymparisto.fi) perusteella hankealueelle ja sen läheisyyteen sijoittuu Kuukkaan paliskunnan toiminnan kannalta keskeisiä alueita ja poronhoidon rakenteita. Hankealueen läpi kulkee useita porojen kierto- ja kuljetusreittejä. Hankealueella ja sen läheisyydessä on siirto- ja erotusaitoja sekä

25.7.2025

porojen kokoamisalue. Hankealue sijoittuu paliskunnan kevät-, syys- ja talvilaidunalueelle. Tuulivoiman vaikutuksista porojen käyttäytymiseen ja poronhoitoon on vähän tarkkaa tutkimustietoa, mutta Ruotsissa tehdyt tutkimukset ja poronhoitajien kokemukset viittaavat siihen, että erityisesti keväällä vasonta-aikaan porot saattaisivat olla erityisen herkkiä tuulivoiman aiheuttamille häiriöille. Kiviaineksen ottoa varten mahdollisesti tehtävät louhokset voivat vaikuttaa haitallisesti alueen poronhoitoon. Louhinta-aikana porot todennäköisesti välttävät niitä. Louhinta-ajan jälkeen ne pienentävät porojen käytettävissä olevia laidunresursseja ja voivat olla vaarallisia, erityisesti mikäli ne ovat liian jyrkkäreunaisia. Luonnonvarakeskus katsoo, että kokonaisuudessaan alue, jolle tuulivoimahanketta suunnitellaan, vaikuttaa erittäin merkittävältä Kuukkaan paliskunnan sekä mahdollisesti myös naapuripaliskuntien poronhoidon kannalta.

Poronhoitoon mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmiä on arviointiohjelmassa kuvattu ainoastaan yleisellä tasolla. Luonnonvarakeskus katsoo, että IMPERIA-menetelmän käytössä on poronhoidon osalta puutteita. On esimerkiksi arvioitu, että mitä suurempi paliskunta on, sitä pienempi on muutoksen suuruusluokka. Hyvässä kunnossa olevat laitumet on joissain tapauksissa nähty paliskunnan herkkyyttä pienentävinä tekijöinä. On totta, että pieni paliskunta, jossa on heikkokuntoiset laitumet, kärsii suhteellisesti enemmän samankokoisesta tuulivoima-alueesta, kuin iso paliskunta, jossa on hyväkuntoiset laitumet. Kun arvioidaan hankkeen kriittisyyttä poronhoidon jatkuvuudelle koko paliskunnan tasolla, voi esitetty tarkastelutapa olla perusteltu. Toisaalta esim. poronhoidon bioekonomisen mallin tulokset (Pekkarinen ym. 2015, Ecological Modelling 312, s. 256–271: Taulukko 3) osoittavat, että hyväkuntoiset laitumet voivat olla monin kerroin arvokkaammat poronhoidolle kuin heikkokuntoiset. Tuulivoimarakentamisen aiheuttama absoluuttinen taloudellinen haitta voi olla selvästi suurempi paliskunnalle, jolla on hyvät laitumet, kuin paliskunnalle, jonka laitumet ovat huonossa kunnossa. Suhteellisen tai absoluuttisen haitan suuruus on tapauskohtaista, eikä sitä voi suoraan johtaa paliskunnan maapinta-alasta, hankealueen suhteellisesta osuudesta paliskunnan laidunalasta tai paliskunnan laidunten kunnosta. Paliskuntatason ohella on tärkeää tarkastella hankealuetta ja sen välitöntä lähiympäristöä. Porotalouden kokema haitta ei välttämättä pienene, vaikka paliskunnan hallinnollisen alueen pinta-ala kasvaa. Paliskunnat jakautuvat usein sisäisesti eri työporukoihin tai tokkakuntiin. Paliskunnan kokoon suhteutettujen haittojen ohella on hyvä pyrkiä arvioimaan paliskunnan kokemaa absoluuttista haittaa (esim. taloudellista haittaa) sekä paliskunnan eri alueisiin (tai esim. työporukoihin) kohdistuvaa haittaa. Tähän ei tällä hetkellä ole olemassa menetelmää tai yksiselitteisiä tutkimustuloksia, joten täydentävä arviointi jää suuntaa antavaksi.

Luonnonvarakeskus katsoo, että erityisesti paliskunnan kokemuksellisen tiedon hyödyntäminen on keskeistä, sillä tuulivoiman vaikutuksista poronhoitoon on vähän tutkimustietoa ja eri alueilla poronhoitokäytänteet voivat poiketa toisistaan merkittävästi.

25.7.2025

Hankealueen ja sen lähialueiden käyttö poronhoidossa voi muuttua, mikäli laidunten käyttö toisessa osassa paliskuntaa vaikeutuu esim. muun maankäytön, petojen tai luonnonolojen muutosten takia. Tämän vuoksi kokonaisymmärrys paliskunnan laidunalueiden käytöstä eri tilanteissa ja skenaarioissa on tärkeää.

Arviointiohjelman perusteella ei saa selvää käsitystä siitä, miten ja millä tarkkuudella vaikutusten arviointi tullaan poronhoidon osalta tekemään. Arvioinnin kannalta keskeiset asiat on mainittu, mm. kokonaisvaikutusten arviointi, paliskuntien kanssa käytävän vuoropuhelu sekä haittojen estämiseen, lieventämiseen ja kompensaatioon tähtäävien keinojen selvittäminen yhteistyössä paliskuntien kanssa. On keskeistä huomata hankkeen vaikutusten voivan kohdistua paliskunnan eri osiin, osakkaisiin ja ryhmiin eri tavoin sekä mahdollisesti naapuripaliskuntiin. Poronhoidon kannalta keskeisiin tekijöihin tulee keskittyä laaja-alaisesti ja käydä tiivistä vuoropuhelua paliskunnan kanssa. Tietopyyntöihin vastaamiseen tulee paliskunnille varata riittävästi aikaa, toimittaa tiedot hankkeen etenemisestä ja muutoksista mahdollisimman nopeasti ja järjestää tapaamiset varsinaista poronhoitotyötä mahdollisimman vähän häihtaavasti.

Yhteisvaikutusten arviointi on erittäin keskeisenä osa vaikutusten arviointia. Nassakan tuulivoima-alueen läheisyydessä on runsaasti eri luvitus-, suunnittelu-, selvitys- ja toimintavaiheissa olevia tuulivoima-alueita. Maankäyttömuodot kaventavat poronhoidon toimintamahdollisuuksia. Yhteisvaikutukset poronhoitoon nousevat mahdollisesti erittäin suuriksi, mikäli useampi paliskunnan alueelle suunniteltu tuulivoimahanke toteutuu.

Isosydänmaan paliskunta

Isosydänmaan paliskunta lausuu hankkeesta paliskunnan alueelle sijoittuvien voimajohtovaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 osalta. Nämä vaihtoehdot aiheuttaisivat välittömiä ja välillisiä laidunmenetyksiä paliskunnalle ja vaikeuttaisivat poronhoitotyötä. Vaihtoehdon SVE4 välittömään läheisyyteen sijoittuu Näätäaavan vasanmerkitysaita. Paliskunta katsoo, että vaihtoehdot SVE3 ja SVE4 eivät ole toteuttamiskelpoisia. Sähkönsiirto tulee toteuttaa olemassa olevia johtokäytäviä ja siirtolinjoja hyödyntäen.

Paliskunnan alueelle kohdistuu useita tuuli- ja aurinkovoimahankeita, Näätäaavan e-metanoli- ja tuulivoimahanke sekä Suhangon kaivoshanke. Hankkeen vaikutukset yhdessä toiminnassa olevien tuulivoimahankeiden sekä rakenteilla tai jo kaavoitettujen hankkeiden kanssa tulevat aiheuttamaan kohtuutonta haittaa Isosydänmaan paliskunnan poronhoidolle, joka joutuu väistämään laajenevaa tuulivoimarakentamista. Paliskunta on erittäin kuormittunut laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi. Kiihtyvä energiahankkeiden suunnittelu työllistää poroisäntää ja hallintoa kohtuuttomasti. Paliskunta on erittäin huolissaan tulevaisuudestaan muusta maankäytöstä aiheutuvan kumuloituvan häiriön ja laidunalan heikkenemisen, pirstoutumisen ja vähenemisen vuoksi. Tila on loppumassa. Jäljellä oleviin laidunalueisiin aiheutuva paine kasvaa.

25.7.2025

Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys poronhoidolle: paljonko siellä laiduntaa ja käsitellään poroja poronhoitotöissä, mihinkin aikaan vuodesta. Arvioinnissa tulee selvittää hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset ym.), poronhoidon järjestämiseen (muuttuminen/vaikeutuminen) ja huomioida turvallisuusriskit. Poroille aiheutuvia vahinkoja tulee selvittää. Hankkeen vaikutukset porotalouteen, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida. Suorat ja välilliset vaikutukset tulee selvittää ja eritellä rakentamisen aikaiset, toiminnan aikaiset ja pysyvät vaikutukset. Arviointimenettelyssä tulee esittää toimia haitallisten vaikutusten estämiseksi, lieventämiseksi ja kompensoimiseksi yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu merkittäviksi, joten niiden asianmukaiseen ja osallistavaan arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Yhteisvaikutukset paliskuntien alueilla olevien muiden maankäyttöhankkeiden ja niiden alueille suunniteltujen hankkeiden kanssa tulee selvittää.

Maakuntakaavassa on poronhoidon erityistä huomioon ottamista koskevia määräyksiä, Yhdessä YVA-lain ja poronhoitolain ne edellyttävät poronhoidon toimintaedellytysten turvaamista. Hankkeesta tulee käydä poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut.

Kuukkaan paliskunta

Hanke sijoittuu Kuukkaan paliskunnan alueelle. Hankealue käsittää porojen vasomasekä kesä-, syys- ja talvilaidunalueita. Alueella laiduntaa merkittävä määrä Pudasjärven Livon paliskunnan poroja. Paliskunnat toimivat yhteistyössä. Poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierroon ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Voimajohto, tuulimyllyt ja sorapintojen suuri määrä pirstoo ja vähentää porolaitumia. Laidunten määrä ja laatu, ja myös käytettävyyks on tärkeää. Pirstoutuminen vaikeuttaa poronhoitotöitä. Paras laidun on yhtenäinen ja sillä on laidunnusrauha. Voimajohdoista ja turbiineista kuuluva ääni aiheuttaa poroille häiriötä. Tiestön ja liikenteen lisääntyminen johtaa porokolarien määrän kasvuun.

Kuukkaan paliskunta on erittäin kuormittunut laidunlansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi. Paliskunnassa on huomattava määrä tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa ja muutakin maankäyttöä on runsaasti. Poronhoito ei kestä kumuloituvaa häiriötä ja laidunalan heikkenemisen ja vähenemisen taakkaa. Nassakan hanke pirstaloisi laidunalueen niin, että se on kuolinisku alueen poronhoidolle ja porotaloudesta toimeentulonsa saaville perheille. Paliskunta ei näe tulevaisuutta hankkeen toteutuessa, etenkin yhdessä Kupinavaaran hankkeen kanssa.

Kuukkaan paliskunta ei hyväksy hanketta jo suunnitteilla olevien muiden hankkeiden määrän vuoksi. Paliskunta painottaa hankkeesta vastaavan ja viranomaisten

25.7.2025

velvollisuutta olla selvillä hankkeen vaikutuksista poronhoitoon. Yhteisvaikutukset muiden poronhoitoa kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa on otettava huomioon.

Lausunnonantaja viittaa poronhoidon pitkään historiaan maankäyttömuotona ja sitä koskevaan lainsäädäntöön (etenkin poronhoitolaki 848/1990, 2, 3, 53 §§) sekä voimassa olevien maakuntakaavojen koko kaava-alueella koskevaan yleismääräykseen:

”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Lausunnonantaja viittaa alueidenkäyttölain 9, 32 ja 39 §§ sekä poronhoitolain 3 §. Paliskunnan koko alueen on oltava selvitysalueena ja arviointi on tehtävä riittävällä tarkkuudella yhteistyössä paliskuntien kanssa. Paliskuntien asiantuntemusta tulee hyödyntää ja korvata kulutettu aika asianmukaisesti, koska se on poissa poronhoitotoista. Poronhoitotöiden kiireisimpiä aikoja tulee välttää.

Hankealueen ja vaikutusalueen merkitys poronhoidolle tulee selvittää, eli paljonko poroja laiduntaa ja käsitellään poronhoitotoissa alueilla mihinkin aikaan vuodesta, kuten myös hankkeen rakennelmien (voimalat, voimajohto, tiestö ym.) ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (määrä, laatu, suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset, ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen /vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Poroille aiheutuvia vahinkoja (liikenne, rakentaminen, tippuva jää) ja hankkeen tarvitsemisen maa-ainesten oton kohdistumista poronhoidon kannalta tulee arvioida. Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida, ja selvittää sekä suorat ja välilliset että rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset ja huomioida mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Yhteisvaikutusten selvittäminen suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa on välttämätöntä. YVA-menettelyssä tulee etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta on syytä suunnitella YVA-menettelyn aikana. Asianmukaiseen ja osallistavaan arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Lausunnossa esitellään kattavasti poronhoitoa koskevan arvioinnin lähtötiedot, poronhoidolle aiheutuvat vaikutustyyppit ja käsitellään tuulivoiman vaikutuksia poronhoitoon koskevia yleisiä oletuksia. Poron väistämiskäyttäytymisen todetaan olevan teollisesta maankäyttöhankkeesta aiheutuva todennäköinen vaikutus. Etenkin häiriöherkillä kevätlaitumilla ja vasonta-alueilla tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Pudasjärven Livon paliskunta

Hanke sijoittuu Kuukkaan paliskunnan alueelle ja sillä laiduntaa merkittävä määrä Pudasjärven Livon paliskunnan poroja. Paliskunnat toimivat yhteistyössä. Poronhoito

25.7.2025

perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron hyödyntämiseen ympäri vuoden. Voimajohto, tuulimyllyt ja sorapintojen suuri määrä pirstoo ja vähentää porolaitumia. Laidunten määrä ja laatu, ja myös käytettävyyks on tärkeää. Pirstoutuminen vaikeuttaa poronhoitotöitä. Paras laidun on yhtenäinen ja sillä on laidunnusrauha. Voimajohdoista ja turbiineista kuuluva ääni aiheuttaa poroille häiriötä. Tiestön ja liikenteen lisääntyminen johtaa porokolarien määrän kasvuun.

Pudasjärven Livon paliskunta on erittäin kuormittunut laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi. Paliskunnassa on huomattava määrä tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa ja muutakin maankäyttöä on runsaasti. Poronhoito ei kestä kumuloituvaa häiriötä ja laidunalan heikkenemisen ja vähenemisen taakkaa. Nassakan hanke pirstaloisi laidunalueen niin, että se on kuolinisku alueen poronhoidolle ja porotaloudesta toimeentulonsa saaville perheille. Paliskunta ei näe tulevaisuutta hankkeen toteutuessa, etenkin yhdessä suurimmalta osin Pudasjärven Livon paliskunnan alueelle sijoittuvan Kupinavaaran hankkeen kanssa.

Pudasjärven Livon paliskunta ei hyväksy hanketta jo suunnitteilla olevien muiden hankkeiden määrän vuoksi. Paliskunta painottaa hankkeesta vastaavan ja viranomaisten velvollisuutta olla selvillä hankkeen vaikutuksista poronhoitoon. Yhteisvaikutukset muiden poronhoitoa kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa on otettava huomioon.

Lausunnonantaja viittaa poronhoidon pitkään historiaan maankäyttömuotona ja sitä koskevaan lainsäädäntöön (etenkin poronhoitolaki 848/1990, 2, 3, 53 §§) sekä voimassa olevien maakuntakaavojen koko kaava-alueella koskevaan yleismääräykseen: ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Lausunnonantaja viittaa edelleen alueidenkäyttölain 9, 32 ja 39 §§ sekä poronhoitolain 3 §. Paliskunnan koko alue on oltava arvioinnissa selvitysalueena ja arviointi on tehtävä riittävällä tarkkuudella yhteistyössä paliskuntien kanssa. Paliskuntien asiantuntemusta tulee hyödyntää ja korvata tällöin kulutettu aika asianmukaisesti, koska se on poissa poronhoitotöistä. Poronhoitotöiden kiireisimpiä aikoja tulee välttää.

Hankealueen ja vaikutusalueen merkitys poronhoidolle tulee selvittää, eli paljonko poroja laiduntaa ja käsitellään poronhoitotöissä alueilla mihinkin aikaan vuodesta, kuten myös hankkeen rakennelmien (voimalat, voimajohto, tiestö ym.) ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (määrä, laatu, suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset, ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen /vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Poroille aiheutuvia vahinkoja (liikenne, rakentaminen, tippuva jää) ja hankkeen tarvitsemisen maa-ainesten oton kohdistumista poronhoidon kannalta tulee arvioida. Sosiaaliset ja kulttuuriset

25.7.2025

vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida, ja selvittää sekä suorat ja välilliset että rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset ja huomioida mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Yhteisvaikutusten selvittäminen suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa on välttämätöntä. YVA-menettelyssä tulee etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta on syytä suunnitella YVA-menettelyn aikana. Asianmukaiseen ja osallistavaan arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Lausunnossa esitellään kattavasti poronhoitoa koskevan arvioinnin lähtötiedot, poronhoidolle aiheutuvat vaikutustyyppit ja käsitellään tuulivoiman vaikutuksia poronhoitoon koskevia yleisiä oletuksia. Poron väistämiskäyttäytymisen todetaan olevan teollisesta maankäyttöhankkeesta aiheutuva todennäköinen vaikutus. Etenkin häiriöherkillä kevätlaitumilla ja vasonta-alueilla tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Paliskuntain yhdistys

Hanke sijoittuu poronhoitoalueelle ja koskee Kuukkaan, Niemelän, Vanttauksen ja Isosydänmaan paliskuntia. Pudasjärven Livon paliskunnan aluetta on lähellä ja paliskunnan poroja on tuotantoalueella. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierroon ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Paliskunnat ovat erittäin kuormittuneita laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi eikä taakka ole kestettävissä. Hankkeiden suunnittelu työllistää poroisäntiä ja hallintoa yli kohtuuden. Paliskunta antaa aikaansa ja asiantuntemustaan hankesuunnittelun käyttöön ja aika on pois varsinaisesta poronhoitotyöstä, ja olisi korvattava asianmukaisesti. Arvioinnin laadukkaan toteuttamisen kannalta oleellista on välttää kiireisimpien poronhoitotöiden aikaa.

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa resurssiensa vuoksi yleisellä tasolla ja toteaa, että hanketoimijalla ja viranomaisella on velvollisuus olla selvillä hankkeen vaikutuksista. Poronhoidon huomioon ottaminen maankäyttöhankkeissa nojaa poronhoitolaissa (848/1990) määritettyyn poronhoito-oikeuteen ja siihen kiinteästi kuuluva vapaaseen laidunnusoikeuteen, joka on ikaikainen nautintaoikeus ja poronhoitolaissa turvattu erityinen oikeus. Poronhoitolain 53 §:ssä säädetään valtion viranomaisen neuvotteluvelvollisuudesta. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan yleismääräys koskee poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Alueidenkäyttölaissa säädetään maakuntakaavasta ohjeena yleiskaavaa laadittaessa (32 §) ja muutettaessa sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioon ottamisesta (39 §). Yhdessä poronhoitolain 3 §:n kanssa lainsäädännöstä seuraa, että poronhoitajille ei oikeudenhaltijoina saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta

25.7.2025

haittaa. Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun (alueidenkäyttölain 9 §, 39 §).

Lausunnonantaja viittaa lakiin ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) ja näkee lain velvoittavan alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Poronhoidon nykytila ja toiminta suunnittelualueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata riittävän laajasti. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti ja riittävällä tarkkuudella. Selvitysalueena tulee olla alueen paliskunnat ja tarkemmin lähialueen poronhoito. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida hyödyntäen alueen paliskunnan poronhoidon ja alueen käytön asiantuntemusta. Vaikutukset tulee arvioida yhteistyössä paliskuntien kanssa. Vaikutusten arvioinnissa yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa ja kumulatiiviset vaikutukset olemassa olevien kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa on otettava huomioon.

Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle: paljonko siellä laiduntaa ja käsitellään poroja poronhoitotöissä mihinkin aikaan vuodesta, kuten myös hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen/vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Poroille aiheutuvia suoria vahinkoja tulee selvittää. Hankkeen Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon ja vaikutukset porotalouteen tulee arvioida, ja selvittää sekä suorat ja välilliset että rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset ja huomioida mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Toimia haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin tulee etsiä yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

Lausunnonantaja esittää poroelinkeinoon nykytilan kuvauksessa tarpeelliset tiedot ja lähdeaineistot: Paliskunnan perustiedot ovat suurin sallittu ja todellinen eloporomäärä, osakkaiden määrä, liikenne- ja petovahingot, sijoittuminen poronhoitoalueella sekä poronhoidon toiminnan erityispiirteet (Paliskuntain yhdistyksen nettisivut, Poromies-lehden vuoden 1. nro:n tilastoliite, julkaisut, paliskunnan haastattelut). Poronhoidon toiminnan luonne ja perusinfrastruktuuri hankealueella ja koko paliskunnassa (porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja paliskunnan haastattelut), hankealueen sijoittuminen porojen laiduntamiseen ja muuhun toimintaan nähden (porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja haastattelut, mahdolliset GPS-panta-aineistot), viimeaikaisin laiduninventointitieto paliskunnan laitumista (Luonnonvarakeskus), porotiheystieto hankealueelta (esim. lähimmän erotusaidan porojen käsittelytiedot tai paliskunnan haastattelut).

Alueen merkitystä paliskunnan toiminnan kannalta auttavat selventämään seuraavat kysymykset, joita voi hyödyntää poroisännän tai paliskunnan edustajan haastattelussa: Miten suuri osa paliskunnan poroista laiduntaa/käsitellään alueella? Miten suurta osaa poronomistajista hanke koskee suoraan? Mikä on hankealueelle sijoittuvien

25.7.2025

poronhoidon rakenteet (esim. erotusaita, kämppä) merkitys (pääaita vai vähemmän käytetty)? Hankealueen maanomistus vaikuttaa paliskunnan korvaamisvelvoitteeseen porojen aiheuttamista vahingoista ja viranomaisten neuvotteluvollisuuteen. Arvioinnin yhteydessä tulee esittää poronhoitolain 53 §:n mukaisen tai sen kaltaisen neuvottelun tarve, ajankohdat ja miten se sovitetaan yhteen YVA- ja kaavamenettelyjen kanssa.

Lausunnonantaja toteaa maankäyttöhankeista poronhoidolle voivan aiheutua vaikutuksia ainakin porolaitumiin (laitumien poistuminen poronhoitokäytöstä suoraan ja epäsuorasti: poro alkaa välttää tiettyjä alueita tai alueita ei voida käyttää poronhoidossa täysipainoisesti, laidunten muuttuminen, laidunten pirstoutuminen, laidunten epätasainen kuluminen, mahdolliset haitallisten aineiden jäämät porojen ravinnossa, porojen laidunnukseen (häiriövaikutus), poronhoidon toimintaan: esimerkiksi porojen kuljetus- tai kulkureitit häiriintyvät, poronhoidon rakenteisiin: esimerkiksi erotusaidat tai esteaidat jäävät hankealueille ja niiden käyttötarkoitus muuttuu tai ne jäävät kokonaan pois käytöstä, porovahingot (liikenteessä tai hankealueella), vaikutukset poron terveyteen ja hyvinvointiin, sosioekonomisesti ja elinkeinon kannattavuuden kannalta ja poronhoitokulttuuriin).

Lausunnonantaja käsittelee tuulivoiman vaikutuksia poronhoitoon koskevia tyypillisiä virheolettamia, mm. sitä, että eläimet eivät häiriintyneet, kun niillä ei ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia väistää voimaloita tai porojen käyttäytymistä toiminnan aikana ei voida tarkoin ennustaa, vaikka tutkimustietoa ja kokemusperäistä tietoa porojen jonkin asteisesta väistämiskäyttäytymisestä on kertynyt. Häiriövaikutusten arvioinnissa hankkeesta koituva häiriö on suhteutettava paliskunnan nykyiseen häiriötilanteeseen. Poronhoitoalueen talvilaidunten inventoinnin yhteydessä tuotettiin paliskuntaakohtaista määrällistä häiriöalatietoa.

Varovaisuusperiaatetta olisi noudatettava etenkin häiriöherkillä laiduntyypeillä, kuten kevätlaitumilla ja vasonta-alueilla. Esimerkiksi 500 metrin suojavyöhyke voimalasta vasoma-alueelle ei ole riittävä suojavyöhyke, suhteessa metsäpeuran vasoma-alueeseen jätettävään 5 km suojavyöhykkeeseen. Pinta-alan kohdistuva vaikutus on asianmukainen suure ainoastaan suhteessa hankealueella toimivan poronhoitoyksikön käytettävissä olevaan laidunalaan tai ko. laiduntyyppin paliskuntaakohtaiseen kokonaisalaan. Jokainen uusi maankäyttöhanke tulee osaksi historiallista kumulatiivista muun maankäytön leviämisen jatkumoa, jossa poronhoito on joutunut väistämään ja sopeutumaan laidun pinta-alan vähenemiseen, pirstoutumiseen ja heikkenemiseen. Paliskuntain yhdistyksen sivustolla on opas hyvistä käytännöistä tuulivoimahankkeiden suunnittelussa ja operoinnissa poronhoitoalueella.

Ympäristöön ja alueiden käyttöön aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä ja ne on selvitettävä yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa. Paliskunnan tietoa on hyödynnettävä arviointia tehtäessä. Mikäli hanke etenee toteutukseen, sen rakentamisesta ja

25.7.2025

toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä ensisijaisesti estämään ja lieventämään sekä korvata paliskunnille täysimääräisesti ne haitat, joita ei voi estää tai lieventää. Alueen paliskuntien lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä.

Tuulimyllyistä vapaa Ranua ry

Hankealue on Ranuan kunnan lähes korkeinta Hervanvaaran aluetta. Tuulimyllyjen teollisuusalueen tulee maisemallisesti hallitsemaan koko kunnan aluetta. Monta kylää on vaikutusalueella. Ihmisten asumiseen ja kiinteistöjen arvon laskuun on merkittävät kielteiset vaikutukset. Maisemallisesti arvokkaita perinnemaisemia ja Varpusuon-Saarisuon Natura 2000 -alue on välittömässä läheisyydessä. Lähellä on useampia salassa pidettävän lintulajin pesimäalueita ja muutoinkin linnullisesti merkittäviä alueita. Tuulivoimasta on haittaa asumiselle, elinkeinoille, porotaloudelle, metsätaloudelle, matkailulle ja metsästykselle. Tiet ja voimaloiden perustusalueet pirstovat kuivat kangasmaastot. Porojen merkittävät laidunalueet poistuvat, mistä seuraa merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia porojen etsiessä uusia laidunalueita kylien luota.

Hyvin lähelle sijoittuisi Kupinavaaran tuulimyllyjen teollisuusalue. Yhdistys vaatii, että yhteisvaikutukset on selvitettävä huolellisesti. Haittavaikutukset ulottuvan linnustoon, eläimiin, metsästykseseen, marjastukseen ja ihmisiin. Maisemahaitan ohella aiheutuu melu- ja välkehaittaa sekä infraääniä. Suunnitellut voimajohdot pirstovat yksityisten maanomistajien maa-alueita. Ranuan tuulivoimaohjelmassa on kuntalaisia eriarvoistavia suojavyöhykkeitä (Simojärven alue 7 km, muutoin 2 km suojavyöhyke), joita ei ole oikeudellisesti ratkaistu kuntalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkasteltuna. Yleisötilaisuudessa keskusteltiin vaikutuksista kiinteistöjen arvoon ja yhdistys näkee yhteysviranomaisen kannan jääneen epäselväksi. Yhdistys edellyttää, että vaikutukset kiinteistöjen arvoon selvitetään samalla tavoin kuin Näätääavan hankkeessa.

Tuulimyllyistä vapaa Ranua ry katsoo, että hanketta ei tule toteuttaa.

Saariharjun Seudun Erä ry

Saariharjun Seudun Erä ry toteaa, että suunniteltu tuulivoimala-alue sijoittuu yhdelle Ranuan kunnan korkeimmista kohdista samalla kun suunniteltujen tuulivoimaloiden maksimikorkeus on 320 metriä. Lähialueella sijaitsee useita kyläalueita, yksittäisiä asuinrakennuksia ja toimivia maatiloja. Tuulivoimaloista aiheutuu merkittäviä maisemahaittoja, melu- ja välkevaikutuksia sekä infraääntä laajalle alueelle. Tuulivoimaloiden perustukset ja tiestö pirstovat luonnonympäristön laajoilla alueilla lähes kokonaan.

Arviointiohjelmasta puuttuu maininta aivan hankealueen läheisyydessä sijaitsevista Saariharjun kylän ja Ojavaarantien asutuksesta. Kumpuvaara–Ojavaaran tie -alueella asuu noin 30 henkilöä, joiden kohdalla haittavaikutuksia ei ole huomioitu riittävästi. Hankealueen pohjoisosassa tuulivoimalat on sijoitettu alle kahden kilometrin etäisyydelle

25.7.2025

vakituksista asuinrakennuksista, vaikka Ranuan kunnan tuulivoimaohjelma määrittelee suojaetäisyydeksi vähintään kaksi kilometriä.

Lausunnonantaja kysyy, onko riittävästi resursseja ja aikaa varattu luonto-, eläimistö- ja lintukartoituksiin. Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Varpusuo–Saarisuo Natura 2000 -alue, joka on myös soidensuojelukohde. Hankealueella esiintyy ja pesii merkittävä määrä eri lintulajeja ml. lausunnossa yksilöityjä salassa pidettäviä lintulajeja. Hankealueella pesii useita erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lintulajeja, ja on metson soidinalueita. Keväisin ja syksyisin tuhansittain hanhia ja muita muuttolintuja lentää alueen yli. Lausunnon liitteenä on Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistyksen Xenus ry:n lausunto, jossa korostetaan alueen linnustollista merkitystä. Alueella on saukkojen vesikulkureittejä ja pesäpaikkoja.

Nassakan ja Hervan alueet ovat porojen merkittäviä laidunalueita, joiden pirstoutuminen pakottaisi porot hakeutumaan kylien läheisyyteen, viljelyksille ja pihoihin, aiheuttaen vahinkoja ja sosiaalista kitkaa. Läheisyydessä sijaitsee suuria porotiloja, joiden rinnalla harjoitetaan matkailuelinkeinoa.

Aluetta käyttävät metsästykseseen useat paikalliset metsästysseurat sekä vuosittain monet ulkopaikkakuntalaiset, erityisesti lintujen metsästyksen osalta. Tiestö lisäisi ei-toivottuja lieveilmiöitä, kuten luvatonta metsästystä. Tuulivoimarakentaminen vähentäisi merkittävästi hirvenmetsästysalueita.

Noin viiden kilometrin päähän hankealueesta on suunnitteilla Kupinavaaran tuulivoimahanke, johon sisältyy 75–105 tuulivoimalaa. Näillä kahdella hankkeella olisi yhdessä erittäin haitallisia yhteisvaikutuksia alueen asukkaisiin ja eläimistöön.

Hankkeen toteuttamisella olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia alueen asukkaisiin, eläimistöön, linnustoon, elinkeinoihin ja virkistysmahdollisuuksiin.

Saariharjun Seudun Erä ry vastustaa hanketta ja kannattaa sen toteuttamatta jättämistä.

Kuusijärven Erä ry

Kuusijärven Erä ry esittää metsästyskäyttöä koskevat huolensa. Seuran lähes kaikki metsästysalueet sijaitsevat suunnitellulla hankealueella, jolla harjoitetaan aktiivisesti hirven, pienriistan ja metsäkanalintujen metsästystä. Metsätalouden vuoksi rakennettu laaja tieverkko on vaikuttanut kielteisesti alueen eläimistöön. Metsästysalueet tuhoutuvat laajalti hankkeen rakentamisen seurauksena. Alueen virkistyskäyttöä haittaisi melu- ja väike sekä luonnon pirstaloituminen. Hankkeella on erittäin kielteisiä vaikutuksia hirven ja muiden riistalajien laidunalueisiin, sekä riistalajien pesimis- ja lisääntymisalueisiin. Hankealue sijoittuu todella lähelle Varpusuo-Saarisuo luonnonsuojelualuetta, millä on suoria kielteisiä linnustovaikutuksia. Arviointiohjelmasta puuttuu metsästäjien aktiivisesti käyttämä Majavavaaran laavu, joka on valtion rakentama.

25.7.2025

Kuusijärven Erä ry katsoo, että hanketta ei tule toteuttaa.

Ranuan riistanhoitoyhdistys ry

Ranuan riistanhoitoyhdistys toteaa, että tuulivoimahanke sijoittuu alueelle, jossa on voimassa metsästyslain 8 § mukainen kotikuntalaisen metsästysoikeus. Kyseessä on suuri yhtenäinen valtionmaa-alue. Hanke kaventaa toteutuessaan paikkakuntalaisten metsästysmahdollisuuksia varsinkin rakentamisvaiheen aikana. Nassakan alue on suosittu metsästysalue, jossa metsästää vuosittain useita hirviseuroja/-seurueita sekä pienriistan metsästäjiä. Tuulivoimaloiden suuri määrä sekä uusien voimajohtojen rakentaminen pirstoo yhtenäiset metsäalueet. Voimajohto tulisi rakentaa olemassa olevien väylien ja maastokäytävien yhteyteen. Yhdistys kiinnittää huomiota alueella esiintyvän salassa pidettävän lintulajin pesinnän turvaamiseen ja mahdollisten uusien pesien selvittämiseen. Alueelta on säännöllisiä havaintoja salassa pidettävästä lintulajista, vaikka aiempien vuosien tunnettuja pesiä on tyhjänä.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri katsoo, että vaihtoehdosta VE2 olisi tullut esittää alustava arvio jo YVA-ohjelmavaiheessa ja että hankkeen vaihtoehtojen muotoilu ei vastaa YVA-asetuksen (277/2017) § 3 edellyttämää tasoa.

Hankkeen voidaan katsoa olevan heikolla pohjalla suhteessa Ranuan tuulivoimaohjelmaan. Hanke aiheuttaisi merkittävää haittaa alueen poronhoidolle ja hankkeen välittömään läheisyyteen vain 800 metrin päähän sijoittuu maakunnallisesti merkittävä maisema-alue Simojärven eräntäntimaisema (tuulivoimaohjelmassa esitetty vähintään 1000 m etäisyys). Etäisyys maa- ja merikotkien pesistä tulee ohjelman mukaan olla 2000 m. Hankealueen sisään jää ekologinen yhteys, useita pienveden lähiympäristöjä sekä suoelinympäristöjä ja sen välittömään läheisyyteen reilun kilometrin etäisyydelle rajautuu merkittävä lintusuo Varpusuon-Saarisuon Natura 2000 -soidensuojelualue, joka on myös FINIBA-/MAALI-alue. Ekologinen yhteys tulisi Ranuan tuulivoimaohjelman mukaan huomioida. Hankealue on ristiriidassa Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksen kanssa, joka ei tunnista sitä potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi.

Tuulivoiman rakentaminen aiheuttaa sekä lyhytaikaisia että pysyviä vaikutuksia alueen hydrologiaan. Voimaloiden, voimala-alueiden, sähköasemien, sähkönsiirtoreittien ja tiestön rakentaminen ja perusparantaminen voi vaatia laajoja pohjarakennetöitä, ojituksia ja maamassojen vaihtoa, kuivatusta, ojarumpujen asennuksia, teiden levennyksiä, uusia tielinjauksia. Toimet vaikuttavat pinta- ja pohjavaluntaan, ojaverkostoihin, eroosioon ja veden laatuun. Suunnitellessa voimalasijainteja, tielinjauksia, siirtolinjoja, muuntamoita ja maamassojen läjitysalueita tulee huomioida valuma-alueelähtöisesti maastonmuotojen vaikutukset eroosioherkkyyteen ja pintavaluntaan. Purkuvaiheen vaikutukset pintavesiin tulee huomioida. Hydrologiset

25.7.2025

muutokset tulee arvioida ja esittää arviointiselostuksessa yksityiskohtaisesti omana hulevesien hallinnan suunnitelmanaan, mukaan lukien ojitus- ja läjityssuunnitelmat. Vesistöhaittoja minimoivia toimenpiteitä ovat pinnanmuodot ja eroosioherkkyys huomioiva sijoittelu, maamassojen vaihtoa ja läjitystä välttävät ja minimoivat ratkaisut, maaperään kajoavien toimenpiteiden ajoituksen suunnittelu, maaperän suojaaminen nopeasti itävällä kasvillisuudella sekä läjityksen ja valunnan suuntaaminen eroosioherkkyttä vähentävästi. Yhdistys toteaa, että vaikka kyseessä on pääosin ojitettu talousmetsä, voivat lisäojitukset ja uusi tiestö muuttaa hydrologista kytkeytyneisyyttä ja lisätä valunnan määrää ja äärevöitymistä, mitä myös metsän poistuma lisää. Rakennus- ja purkuaikainen kiintoainekuormitus on tunnettu riski vesiekosysteemeille. Lyhytaikaiset ja paikallisetkin vaikutukset voivat olla merkittäviä erityisesti pienissä virtavesissä. Ojitusten ja rakenteiden poistamisen vaikutuksia pienvesiin ja niiden eliöstöön ei ole huomioitu riittävästi eikä vesien perustilan selvittämisestä ei ole esitetty riittävää tietoa. Alueen kokonaisvedenkierron toimivuus ja vaikutukset valuma-alueilla tulee ottaa huomioon, mikä on erityisen tärkeää hankealueen pienvesiympäristöjen ja lähteiden säilymisen turvaamiseksi.

Sähkönsiirron osalta tulisi varmistua, ettei sen toteutus johda tarpeettomiin ympäristövaikutuksiin. Voimajohtoreitit on valittava siten, että vesistövaikutukset vältetään ensisijaisesti, ja että valituista ratkaisuista tehdään yksityiskohtainen vaikutusarvio. Kaikkien voimajohtovaihtoehtojen alueilla on useita lajihavaintoja silmälläpidettävistä, vaarantuneista, erittäin uhanalaisista ja äärimmäisen uhanalaisista lajeista, joiden säilyminen on turvattava. SVE1 ja SVE2 ovat myös päällekkäiset metsälakikohteen kanssa ja kulkevat "huomionarvoisten luontotyyppiesiintymien, kuten aarniometsiköiden ja suon metsäsaarekkeiden läpi". SVE3:n varrella on salassa pidettävän lajesiintymän vaikutusalue sekä erityistä suojelua vaativan lintulajin esiintymisalue ja läheisyydessä on useita huomionarvoisia luontotyyppejä (soiden metsäsaarekkeita, puron-, noronvarsimetsiä ja vesistön suojavyöhyke) sekä alle kilometrin etäisyydellä salassa pidettävän lintulajin vaikutusalue. SVE4 kulkee huomionarvoisten luontotyyppien läpi sekä alle yhden km etäisyydellä salassa pidettävän lintulajin vaikutusalueeseen ja noin 2–3 km etäisyydellä sen viidestä muusta vaikutusalueesta. Lausunnonantaja katsoo, että esitetyistä linjauksista yksikään ei todennäköisesti ole sellaisenaan toteutettavissa. Voimajohto aiheuttaisi satojen hehtaarien metsäkadon. Lausunnonantaja viittaa Fingridiltä saatuun tietoon, jonka mukaan reunavyöhykkeen puusto poistetaan, jos se on kokonaan ylipitkää, ja katsoo, että koko johtoalue reunavyöhykkeineen tulee määritellä metsäkatoa aiheuttavaksi. Voimala-alueen teiden ja rakenteiden vuoksi kaadettava, pysyvästi poistuva puusto ja teiden levennyksistä aiheutuvat puuston menetykset tulevat lisäksi.

Lintuselvitykset toteutettava vähintään kahdella maastokaudella, jotta niiden taso olisi tilastollisesti riittävämpi. Tuotantoalueen läheisyydessä lajihavaintoja on kymmenistä silmälläpidettävistä, vaarantuneista, erittäin uhanalaisista ja äärimmäisen uhanalaisista

25.7.2025

lajeista. BirdLife Suomen mukaan tuulivoima tulisi sijoittaa linnustollisesti vähäarvoisille alueille, ja suojavyöhykkeet on määriteltävä erityisesti muuttoreittien, pesimäalueiden ja levähdysalueiden läheisyyteen. Linnustovaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä myös törmäysriskit, elinympäristöjen häiriöt ja vaikutukset pesintään. Arviointiohjelma ei ole riittävän tarkka tältä osin. Alue tulisi kartoittaa kokonaisuudessaan varaten tähän riittävästi aikaa, ei ainoastaan "etukäteistarkastelulla tunnisteluilla mahdollisesti arvokkailla kohteilla". Huomiota herättää, että lintuselvitysten tekijäksi on valittu eteläsuomalainen yritys, jolla on hyvin lyhyt CV lintuselvityksistä, ja kokemusta vain yhdestä lintuselvityksestä Lapin alueella. On tärkeää, että lintuselvityksen tekijällä on riittävä ymmärrys alueellisista erityispiirteistä ja niiden vaikutuksesta ajoitukseen. Epäselväksi jää, aikooko selvityksen tekijä varata koko touko-kesäkuun tälle hankkeelle, vaikka työpäiviä selvitykseen on varattu vain 12, voidakseen ajoittaa selvityksen ehdotuksensa mukaisesti. Vastaavasti kanalintujen soidinpaikoille on esitetty 10 maastopäivää välillä maaliskuu-toukokuu, mutta toteutus voi parhaallakin tahdolla jäädä vaillinaiseksi, jos maastopäivien ajoitus laaditaan Helsingistä käsin vailla ajantasaista tietoa maasto- ja sääolosuhteista.

Lausunnonantaja painottaa yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä, koska Ranualla on vireillä useita lähes samassa aikataulussa eteneviä tuulivoimahankkeita. Hankkeiden yhteisvaikutukset elinympäristöjen pirstaloitumiseen, laajojen metsäalueiden yhtenäisyyteen ja lajiston selviytymiseen tulee arvioida kokonaisuutena. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota suunnitellun Kupinavaaran ja Nassakan suurten hankkeiden kumuloituihin vaikutuksiin. Ympäristövaikutusten arvioinnin tulee noudattaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) vaatimuksia ja EU:n luonto- ja lintudirektiivien periaatteita. Natura 2000 -alueiden suojelun osalta on sovellettava varovaisuusperiaatetta ja arvioitava vaikutukset kokonaisuutena suhteessa muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksiin.

Lausunnonantaja katsoo, että Metsähallituksen toiminnan ensisijainen luonne ei ole edistää tuulivoimaa, varsinkaan luontoarvojen kustannuksella, vaan sillä on valtion maankäyttöä ohjaavana toimijana erityinen vastuu siitä, ettei sen liiketoiminta vaaranna luonnonsuojelullisia tavoitteita. Metsähallituksen Metsätalouden, Kiinteistökehityksen ja Luontopalvelujen välillä tulee olla koordinaatiota, joka estää ristiriitaisia tavoitteita. Luontopalvelujen suojelu- ja virkistystavoitteita ei voida vaarantaa Kiinteistökehityksen tavoitteiden täyttämiseksi.

Lausunnonantaja vaatii, että esitetään tarkat suunnitelmat hydrologisten vaikutusten hallintaan, vesistö- ja linnustovaikutusten ehkäisyyn ja yhteisvaikutusten arviointiin. Lintuselvityksiä tulisi laajentaa useammalle maastokaudelle huolehtien siitä, että selvitysten toteuttajalla on riittävä ammattitaito ja kyky arvioida selvitysten ajankohta suhteutuen paikallisiin maasto- ja sääolosuhteisiin ja niiden vaikutuksiin seurattavaan lajistoon. Nassakan tuulivoimahanke yhdessä alueen muiden tuulivoimahankkeiden

25.7.2025

kanssa lisää elinympäristöjen pirstoutumista ja heikentää luonnon monimuotoisuutta. Hanke ole hyväksyttävä suunnitellussa laajuudessaan. Arviointiohjelmasta ei millään tavalla voi tulkita, mikä olisi vaihtoehtoinen laajuus.

Lausunnonantaja näkemyksen mukaan saatavilla olevien tietojen perusteella ympäristön kannalta kestäväksi vaihtoehdoksi voidaan määritellä ainoastaan hankevaihtoehto VE0.

Lapin lintutieteellinen yhdistys ry

Lapin lintutieteellinen yhdistys kiinnittää huomiota linnustoa ja seuranta koskeviin asioihin. Arviointiohjelma on kuultavana kesäkuussa 2025 ja linnustaselvitykset on samoin tarkoitus aloittaa kesäkuussa 2025. Tämän takia palautteessa esille tulevia seikkoja on vaikea huomioida tai niiden vaikutukset jäävät vähäisiksi. Menetelmiä, joilla linnustaselvitykset tehdään, ei arviointiohjelmassa kuvata tarkemmin. Maa- ja merikotkan sekä muiden petolintujen pesien ja tuntemattomien reviirien etsimiseen varattu aika on varsin lyhyt ja suunnitelman mukaan sitä ei tehtäisi esim. maakotkahavainnoinnin kannalta parhaana aikana keväällä helmi-huhtikuussa. Maakotkan ja muiden isojen petolintujen pesien etsimisessä tulee keväisin soidinlentotarkkailun lisäksi käyttää muitakin menetelmiä. Esimerkiksi Ruotsissa on hyviä kokemuksia äänitallentimista uusien pesien etsimisessä. Lisäksi äänitallentimilla voidaan selvittää tehokkaasti alueen muuta lintulajistoa ja esimerkiksi viitasammakoiden esiintymistä.

Hankkeen läheisyydessä on muita hankkeita, kuten Kupinavaara. Näiden hankkeiden toteutuessa niillä tulee olemaan yksittäistä hanketta suurempi vaikutus koko laajan alueen linnustoon. Yhteisvaikutusten arviointi tulee tehdä riittävällä asiantuntemuksella ja käyttäen riippumatonta toimijaa.

Voimajohtovaihtoehdoista SVE1 ja SVE2 ovat ympäristövaikutuksiltaan vähäisimpiä ja siksi muut kaksi olisi hylättävä.

Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry

Maakuntakaavassa ei ole osoitettu hankealueelle tuulivoima-alueita (tv) tai tuulivoimapotentialiaalisia alueita (tv1). Tuulivoimatuotannon sijoittumisedellytykset tulee selvittää ja varmistaa laajasti ja seikkaperäisesti yhteistyössä viranomaisten kanssa. Hanke pitkine sähkönsiirtolinjoineen alentaa merkittävästi alueen monimuotoisuutta.

Hanke sijoittuu kansainvälisesti merkittävien Natura 2000-suojelukohteiden Simojoki ja Simojärvi läheisyyteen. Simojoki on merkittävä muuttolintujen johtolinja Perämereltä sisämaahan. Simojärvi tarjoaa tärkeä levähdysalueen myös arktisille muuttolinnuille. Alueen itäpuolella on maakunnallisesti merkittävä Varpusuon-Saarisuon MAALI-alue. Itä-länsisuuntaiset voimajohtovaihtoehdot SVE3 ja SVE4 sivuavat Runkauksen luonnonpuistoa, Runkaus-Saariaapa-Tainijärvet -Natura-aluetta ja Lapiosuota, jotka ovat

25.7.2025

FINIBA-suojelualueita. Toteutuessaan tuulivoimala-alue ei voi olla vaikuttamatta edellä mainittujen laaja-alaisten ja lajistoltaan rikkaiden suoluontoalueiden suojeluperusteisiin. Hankkeen lähellä sijaitsevat suojelualueet velvoittavat kattavien Natura-arviointien tekoon hankkeen YVA-menettelyssä.

Hankealueen suot on lähes kauttaaltaan ojitettu. Ojikoiden väliset metsäalueet tarjoavat syrjäisinä alueina suojaisia elinympäristöjä yksilömääriltään taantuville ja myös uhanalaisille boreaalisille lajeille.

Hankkeen merkittävimmät negatiiviset luontovaikutukset kohdistuvat muuttavaan tai alueella kiertelevään linnustoon. Hankealue sijaitsee hanhien, kurkien, kahlaajien sekä suurten petolintujen Perämeren pohjukan ja Peräpohjolan pesimäalueiden välisellä muuttoreitillä. Tuulivoimala-alue muodostaa uhan alueella, jolla isojenkin lintujen muutto tapahtuu maastonmuotojen takia verrattain matalalla. Kuikka, kaakkuri sekä arktiset sorsalinnut, erikoisimpana Simojärvellä pesivä härkälintu, ovat tutkimusten mukaan erityisen herkkiä törmäämään ruokailu- tai levähdysalueiden läheisyydessä sijaitseviin tuulivoimaloihin.

Runkaus-Saariaapa-Vihviläaapa, Litokairan alue sekä Simojärvi ovat merkittäviä kevät- ja syysmuuton aikaisia hanhien ja sorsalintujen kerääntymisalueita. Näiden vaikutuspiiriin sijoittuva hankealue aiheuttaa linnuille merkittävää häiriötä, vaikeuttaa ravinnonhakua alueiden välistä liikkumista sekä aikaansaa kohonneen törmäysriskin. Muuton aikaiset rauhalliset levähdysalueet ovat erityisen tärkeitä boreaalisille kahlaajalinnuille, joista esimerkiksi suokukko, mustaviklo ja jänkäsirriäinen ovat uhanalaisia. Pitkät itä-länsisuuntaiset voimajohtolinjat lisäävät merkittävästi matalalla muuttavien lintujen törmäysriskiä.

Luonteeltaan pienipiirteinen hankealue tarjoaa pesimäbiotooppeja mm. sinisuohaukalle, nuolihaukalle ja mehiläishaukalle, jotka ovat häirinnälle erityisen alttiita lajeja. Hankkeen vaatima infrastruktuuri, sen rakentaminen sekä lisääntyvä liikenne lisäävät pesivien tai muutolla levähtävien lintujen häirintää alueella. Maakotkan lähimmät asutut reviirit sijaitsevat vain muutaman kilometrin päässä hankealueen rajoista. Yhdessä muiden Ranuan ja Simon-Tervolan tuulivoimahankkeiden kanssa yhteisvaikutus maakotkan pesintöjä kohtaan tulee selvittää tarkasti.

Hankealueen ja lähiympäristön metsäsaarekkeet ovat merkittäviä metsäkanalintujen soidin- ja pesimäympäristöjä. Näiden alueiden pirstoutuminen sekä rakennusvaiheen aikainen häirintä uhkaavat kanalintukantoja pitkällä aikavälillä. Pöllöille syrjäiset metsäsaarekkeet tarjoavat suojaisia pesimäympäristöjä.

Tuulivoimahanke yhdessä Ranuan, Simon ja Tervolan tuulivoima- ja kaivos Hankkeiden kanssa käsittää niin suuren maa-alueen, että linnustovaikutukset tulevat vääjäämättä olemaan merkittäviä. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan tuulivoimala-alueilla pesivien lintujen siirtyminen osittain

25.7.2025

tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoja, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille. Esimerkiksi kurkien ja metsäkanalintujen siirtymä on keskimäärin 5 km, sorsalintujen, kahlaajien sekä varpuslintujen keskimäärin 500 m. Tutkimustulokset alleviivaavat lukuisten hankkeiden yhteisvaikutusten selvittämisen tarvetta. Hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee soveltaa Luonnonvarakeskuksen määrittelemää lieventämishierarkiaa, eli välttää tuulivoiman sijoittamista arvokkaille alueille.

Suunniteltu tuulivoimaloiden koko, voimaloiden lapojen varjovälke, lavoista irtoava mikromuovi ja vuotava voiteluöljy sekä vaihtelevataajuinen melu ovat kaikki yksinään tai yhteisvaikutukseltaan tekijöitä, jotka lisäävät luontokatoa alueella ja alentavat alueen virkistyskäytöllistä arvoa, asukasviihtyvyyttä ja kiinteistöjen arvoa alueen pohjoispuolella Simojoen varressa ainakin 30 km:n matkalla.

Toteutuessaan Perä-Pohjolan alueen tuulivoimahankkeet vaikeuttavat valtakunnallisen 30 % ennallistamisvelvoitteen saavuttamista. Se, että hankealueen katsotaan sijaitsevan kohtalaisen keskellä ei mitään ei kerro hankealueen arvosta, vaan siitä, ettei alueen luontoarvoja ole kartoitettu, tai niitä ei haluta nähdä. Ensimmäinen askel luontoarvojen kartoituksessa on se, että hankkeesta osallisiksi kutsutaan ne järjestöt, joiden toiminta tuottaa tietoa luontoarvoista.

Arviointiohjelmassa esitetyt linnuston kartoitusaikojen ja menetelmien kuvaukset ovat oikeansuuntaisia, joskin osin riittämättömiä. Esitetyn mittaluokan hanke edellyttää koordinoijilta sekä kartoittajilta useamman vuoden intensiivistä työskentelyä pohja-aineistojen, kartoitusten sekä tulosten analysointien parissa. Pöllöselvityksistä tulee selvittää tarkka aikataulu, havainnollistaa kuuntelureitit sekä kuvata kuuntelumenetelmä. Sama koskee metsäkanalintukartoituksia. Pöllöjen kartoituksessa tulee käyttää pistelaskentamenetelmää riittävällä tiheydellä ja toistoilla, metsäkanalintujen löytämiseksi paras menetelmä varsinkin loppukevääksi on linjalaskenta. Pelkkä soidinpaikkojen etsiminen ei riitä. Pöllökannasta saataisiin luotettava kuva siten, että kartoitus toistetaan useampana vuonna lajeille tyypillisten kannanvaihtelujen aiheuttaman virhetekijän minimoimiseksi. Kesän 2024 pöllökato näyttää alueellamme jatkuvan keväällä 2025, vaikka myyräkanta on jo kasvussa.

Pesimäaikainen päiväpetolintujen lentoreittien tarkkailu on syytä toteuttaa. Yleisesti metsässä pesivien varpuslintujen poikaset ovat parhaiten löydettävissä ja saalistettavissa heinäkuussa, jolloin pesivistä päiväpedoista on helpointa tehdä havaintoja. Alueen läheisyydessä pesivän salassa pidettävän lintulajin ravinnonhakukäyttäytyminen hankealueella ja sen lähialueilla tulee tutkia toistuvilla pesimäaikaisilla havainnoinneilla. Tämän lajin sekä toisen salassa pidettävän lajin osalta tulee soveltaa luonnonsuojelulainmukaista lievennysperustetta.

25.7.2025

Lintujen muuton selvittämiseksi olisi arviointiohjelmassa tullut esittää seurantojen aikataulut sekä kartalla muuton seurantapisteen ja näkemäsektorit, ja kuvata seurantamenetelmä mukaan lukien havainnoijien lukumäärät. Muuttoa tulee seurata tarpeeksi laajalta alueelta, useampana ajankohtana ja useamman havainnoitsijan voimin ainakin huhtikuun puolivälin ja toukokuun puolivälin välisenä aikana. Havainnot tulee kirjata hankealueen ulkopuoleltakin, esimerkiksi Litokairan ja Simojärven kerääntymisalueiden läheltä. Lintujen muutto- ja pesintäkäyttäytymistä hankealueella analysoitaessa tulee käyttää apuna Tiira-havaintotietokannan havaintoja pitkältä aikaväliltä. Kesän 2025 jälkeen valmistuva Suomen Lintuatlas-kartoitus tarjoaa laajan havaintoaineiston, joka tukee yhteisvaikutusten selvittämistä.

Ranua-Simo-Tervola –alueen lukuisten hankkeiden yhteisvaikutuksiin lintujen muuttoon tulee perehtyä. Esimerkiksi Tervolan Vitsakankaan hankkeen arviointiselostuksessa esitetään havainnot alueella pesivien ja pääosin muuttavien piekanojen muuttokorkeuksista juuri voimaloiden lapakorkeudella. Hanhien tiedetään, ja on yhdistyksen aktiivien toimesta havaittu, muuttavan jotakuinkin samalla korkeudella. Petolintujen ja muiden isompien muuttolintujen törmäysmallinnuksia tulee hyödyntää osana hankkeiden yhteisvaikutusten tutkimista. Natura-arviointi tulee ulottaa lähialueen kaikkiin SPA-alueisiin.

Hankealueen ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat luonnonsuojelualueet ja pienluontokohteet, esim. lettosuot, puronvarsilehdot ja -korvet, lähteiköt, haavikot ja muut lahoppuutihentymät sekä avokalliot tulee inventoida erityisen tarkasti sekä säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina.

Lausunnonantaja pohtii, tarkoittaako vihreä siirtymä alueellamme luontokadon kiihdyttämistä, ja viittaa Lapin maakuntakaavaan, Peräpohjolan kuntien kehittämisstrategioihin, luonnonsuojelluksiin näkökohtiin sekä alueellamme asuvien luontoa kunnioittavien jokaisen oikeuteen sekä vetoaa kuntien maanomistajiin, viranhaltijoihin ja luottamushenkilöihin, että he vaalisivat kotiseutuaan luontoarvojen ja alueen asukkaiden veto- ja pitovoiman säilyttämiseksi. Kunnan velvollisuus on huolehtia asukkaiden terveydestä ja turvallisuudesta sekä turvata maanomistajien, kuntalaisten, yrittäjien sekä luontoharrastajien nautintaoikeudet. Tämänhetkinen tuulivoimapuistojen suunnittelu- ja rakennustahti alueella uhkaa Länsi-Pohjan ja Perä-Pohjolan metsä-suomosaikin monimuotoisuutta sekä kiihdyttää lajikatoa. Tuulivoiman tuotantoalueet tulee suunnitella jo rakennetun ympäristön, teollisuusalueiden sekä liikenneväylien läheisyyteen ja mielellään eteläiseen Suomeen, missä energian kulutus on suurempaa. Uutiset tuulivoimayhtiöiden omistusohjasta, rahoitusongelmista sekä riskien hallinnan puutteista asettavat nykytuulivoiman suunnittelulle lisähaasteita. Huomioiden verotulojen mahdollinen ohjautuminen hankekuntien ulkopuolelle, on kunnissa tarkkaan harkittava hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta. Hankkeiden taloudellisen riskianalyysin rinnalla on syytä arvioida luonnolle ja sen kestäväälle käytölle

25.7.2025

aiheutuva riski. Toisessa vaakakupissa on alueen luontoarvojen, asukasviihtyvyyden ja vetovoimatekijöiden menetys.

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry vastustaa hankkeen toteuttamista.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä ei ole huomautettavaa muutoin kuin, että hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Voimajohdoista on tehtävä vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Suomen Erillisverkot Oy

Suomen Erillisverkot Oy mm. tarjoaa tietoliikennepalveluja viranomaisille ja huoltovarmuuskriittisille toimijoille. Yhtiö yksilöi lausunnossaan ne alustavat voimalasijainnit, joilla se katsoo voimaloiden aiheuttavan häiriöitä yhtiön toimintaan. Yhtiö ei puolla voimaloiden rakentamista kyseisiin sijainteihin ja toteaa, että muut suunnitelmassa esitetyt voimalasijainnit eivät aiheuta häiriöitä sen toimintaan.

Elisa Oyj

Elisa Oyj pyytää huomioimaan sen teleliikenteelle aiheutuvat haitat, koska hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Elisa toteaa, että ei vastusta hanketta.

Caruna Oy

Hanke sijaitsee Caruna Oy:n sähköjakeluverkon vastuualueella. Yhtiön nykyinen Pirttikoski-Ranua 110 kV voimajohto kulkee voimajohtovaihtoehtojen vieressä ja ne risteävät useissa eri kohdin yhtiön 20 kV ja 0,4 kV sähköjakeluverkon kanssa. Pirttikoski-Ranua 110 kV voimajohto ja sen johtoalue on huomioitu johtoaluekuissa asianmukaisesti. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee pyytää risteämälausunto Caruna Oy:ltä. Tarvittavat johtosiirrot tehdään Carunan toimesta edellyttäen, että niille järjestyy uusi pysyvä reitti. Siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja.

Caruna Oy on tunnistanut voimajohtotarpeen välillä Pudasjärven sähköasema – Ranuan sähköasema. Voimajohdon suunnittelussa pyydetään huomioimaan voimajohtotarpeen vaatima nykyisen johtokadun levennys. Caruna Oy suhtautuu myönteisesti 400+110 kV voimajohtoratkaisuun, joka parantaisi alueen suurjännitteisen sähköjakeluverkon kehittämismahdollisuuksia.

25.7.2025

Yhteenvedot mielipiteistä

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä vastustaa Nassakan tuulivoimahankkeen toteuttamista. Hänen sukuaan asuu suunniteltujen tuulivoimaloiden vaikutusalueella ja mielipiteen esittäjä katsoo perheensä omistamien kiinteistöjen ja alueen virkistysarvon laskevan hankkeen toteutumisen myötä. Mielipiteen esittäjä viettää paljon lomia alueella ja pitää alueen luonnossa retkeilystä. Tuulivoimalat pilaavat alueen virkistys- ja luontoarvot ja veisivät kiinnostuksen matkustaa luonnon äärelle.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjä vastustaa Nassakan tuulivoimahankkeen toteuttamista. Hän omistaa kiinteistön suunniteltujen tuulivoimaloiden vaikutusalueella. Kiinteistöllä sijaitsee matkailuyritys, jonka pääasiallinen kohderyhmä ovat luontomatkailijat ja metsästäjät, eikä hankealueesta muodostuva hakkuualue sovi tähän. Hanke vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen ja eläimistöön ja linnustoon. Tuulivoimalat rikkovat Saariharjun ja Ojavaaran maiseman ja ympäristön. Alueella on pienyrittäjien matkailukeskittymä.

Mielipide 3

Mielipiteen esittäjien asuttama tila on hankealueen välittömässä läheisyydessä noin 2 km päässä. Tilalla harjoitetaan lihakarjataloutta ja ylläpidetään porotilaa. Kyseiset elinkeinot kytkeytyvät vahvasti paikalliseen luontoon ja maisemaan. Mielipiteen esittäjät ovat syvästi huolissaan hankkeen mahdollisista vaikutuksista niin elinkeinojensa kuin luonnonympäristön kannalta. Hankkeen läheinen sijainti altistaa kodin ja viljelyalueet sekä melulle että mahdolliselle infraäänelle, ja vaikuttaa maisemaan. Voimaloiden melun vaikutuksista nautaeläinten hyvinvointiin ja käyttäytymiseen ei ole riittävästi tutkimustietoa. Porojen käyttäytyminen ja talvitarhaus voivat häiriintyä melusta ja varjovälkkeestä. Kesälaidunnus vaikeutuu alueen sirpaloituessa tiestön ja rakenteiden myötä. Teollisen mittakaavan tuulivoimatuotanto heikentäisi merkittävästi tilalla viime vuosina kehitetyn poromatkailutoiminnan kehitysedellytyksiä. Tilan luonto- ja metsästysopastointiin kuuluu omalla maalla Nassakan suoalueen vieressä järjestetyt retket ja tapahtumat. Hankkeen vaikutukset luonnonrauhaan ja maisemiin voivat vaarantaa toiminnan jatkuvuuden. Tilan taloudellisen arvon alentuminen on huolenaihe, koska se vaikuttaa suoraan perheen tulevaisuuteen ja elinkeinojen jatkuvuuteen.

Mielipiteen esittäjät tuovat esiin alueen monipuoliset luontoarvot, kuten rikas petolinnusto sekä tärkeät hanhien muuttoreitit, ja katsovat, että näiden häiriintymistä on syytä tarkastella erityisellä huolellisuudella. Lähialueella sijaitsevan Varpusuo–Saarisuo-soidensuojelualueen suojelutavoitteita ei tule vaarantaa hankkeen toteuttamisella.

25.7.2025

Mielipiteen esittäjät toivovat, että esitetyt näkökulmat otetaan vakavasti ja käsitellään perusteellisesti osana ympäristövaikutusten arviointia. Tuulivoimahankkeen vaikutukset olisivat paikalliselle elinkeinolle, luonnolle ja maisemalle huomattavan haitallisia ja korjaamattomia. Mielipiteen esittäjät katsovat, että hanketta ei tule toteuttaa.

Mielipide 4

Luiminkajoen Kuhansuvannon alueella on viisi vapaa-ajan asuntoa sekä lähistöllä kaksi vakituista asuntoa, jotka kaikki sijaitsevat alle 2 km säteellä VE1:n lähimmistä tuulivoimaloista. Mielipiteessä tuodaan esiin huoli hankkeen vaikutuksista elinoloihin, viihtyvyyteen ja turvallisuuteen, koska Kuhansuvanto sijaitsee U-mallisen tuotantoalueen pohjukassa. Vaikutukset Lämsäkoskenpolulla ja Kuhansuvannontiellä sijaitseviin vapaa-ajan asuntoihin pyydetään arvioimaan ja pyrkimään estämään ja lieventämään haittavaikutuksia. Voimalasijoittelun suunnittelun lähtökohtana tulee olla Ranuan tuulivoimaohjelman ehdoton vähintään 2 000 metrin etäisyysvaatimus tuulivoimaloiden aiheuttamien haittavaikutusten minimoimiseksi eikä hankkeessa tule edistää alle 2 km:n säteelle asuin- tai lomarakennuksista sijoitettavia voimaloita. Sähkönsiirto ja sähköasema sijoittuvat alle 1 km:n etäisyydelle Kuhansuvannosta ja mielipiteessä pyydetään selvittämään vaihtoehtoja sijaintia haittavaikutusten minimoimiseksi sekä huomioimaan vaikutukset Kuhansuvannon alueelle.

Matkapuhelin- ja dataoperaattoreista esim. Telian lähimmät tukiasemat sijaitsevat Mustavaarassa (Saariharju) ja Urpolassa (Petäjäjärvi). Koska Kuhansuvanto on lähestulkoon tuotantoalueen ympäröimä ovat häiriöt tv- ja radiokanavien vastaanotossa ja häiriöt matkapuhelinten kuuluvuudessa ja datayhteyksissä todennäköisiä. Häiriöistä aiheutuu haittavaikutuksia elinoloihin, viihtyvyyteen sekä turvallisuuteen (häätäpuhelut ja vaaratiedotteet). Vaikutukset viestiliikenneyhteyksiin pyydetään arvioimaan ja esittämään toimenpiteet riskien ennaltaehkäisemiseksi.

Mielipiteen esittäjien keskeisin huolenaihe on tuulivoimaloista vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille aiheutuva melu, sillä sen haittavaikutukset ovat useiden tutkimustulosten ja inhimillisten kokemusten perusteella moninaisia. Kuhansuvannon alueelle kohdistuvien meluhaittojen minimoimista pyydetään selvittämään ja toteuttamaan havainnekuvia Kuhansuvannon alueelta. Välke- ja lentoestevalojen vaikutukset pyydetään arvioimaan eri vuodenaikoina, vuorokaudenaikoina, pimeän ajalta ja ajankohtana, kun puusto ei peitä voimaloita. Yleisötilaisuuksista ja asukaskyselystä sekä arvioinnin tuloksista ja niiden vaikuttavuudesta toivotaan viestittävän hyvissä ajoin eri viestintäkanavissa, huomioiden myös ulkopaikkakuntalaiset.

Mielipide 5

Mielipiteen esittäjät toteavat hankealueen sijaitsevan Ranuan kunnan lähes korkeimmalla Hervanvaaran alueella, minkä vuoksi suunniteltu tuulimyllyjen

25.7.2025

teollisuusalue hallitsisi maisemallisesti koko kunnan aluetta ja vaikuttaisi merkittävän kielteisesti ihmisten asumiseen ja kiinteistöjen arvoon useissa kylissä alueella. Nassakan ja Kupinavaaran tuulivoimalat hallitsisivat Kuukasjärven kyläalueen maisemaa, mikä varmuudella laskisi mielipiteen esittäjien kiinteistön asumisviihtyvyyttä ja siksi sen käypä hinta -arvoa. Kiinteistöjen arvon alenemaa ei selvitetä vaikutusarvioinnissa. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon tulee selvittää hankkeen kaavoituksen yhteydessä, koska ihmisten varallisuus on kiinni kiinteistöissä.

Mielipiteen esittäjät huomauttavat Isolla-Kuukasjärvellä sijaitsevan kotipaikkansa rakennusten olevan rakennushistoriallisesti arvokkaita ja tuovat esiin Kuukasjärven alueen olevan yleiskaavassa ja maakuntakaavassa merkitty perinnemaisemaksi.

Tuulivoimasta on merkittävää haittaa asumiselle, elinkeinoille, porotaloudelle, metsätaloudelle, matkailulle ja metsästykselle. Tiet ja voimaloiden perustusalueet pirstovat alueen kuivat kangasmaastot laajalti. Porojen merkittävät laidunalueet poistuvat ja siitä aiheutuu merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia porojen etsiessä uudet laidunalueet kyllien alueilta.

Mielipiteen esittäjät vaativat, että yhteisvaikutukset Kupinavaaran tuulivoimahankkeen kanssa selvitetään huolellisesti. Haittavaikutukset ulottuvat linnustoon, eläimiin, metsästykseseen, marjastukseen ja ihmisiin. Maisemahaitan lisäksi melu- ja välkehaittaa sekä infraääniä. Ranuan kunnan tuulivoimaohjelmassa on kuntalaisia eriarvoistavia suojavyöhykkeitä (Simojärven alue 7 km, muutoin 2 km suojavyöhyke), mitä ei ole oikeudellisesti ratkaistu kuntalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkasteltuna. Mielipiteen esittäjät yhtyvät Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistyksen Xenus ry:n lausuntoon ja katsovat, että suunnittelu tulee keskeyttää eikä hanketta tule toteuttaa.

Mielipide 6

Mielipiteessä vastustetaan Nassakan tuulivoimahanketta. Hanke on massiivinen (enimmillään 38 tuulivoimalaa) ja sijoittuu liian lähelle luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueita sekä asuin- ja vapaa-ajanasuntoja ja maatiloja. Mielipiteen esittäjien perheellä on tuulivoimala-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä metsämaata, luonnon keskellä oleva metsästysmökki, vapaa-ajan asunto ja maatila. Kiinteistöjen arvon romahdus olisi valtava. Alueella asuvat arvostavat luontoarvoja, hiljaisuutta ja luonnonrauhaa. Nyt nämä kaikki ollaan menettämässä. Marjastus, sienestys tai metsästyks ja ylipäätään liikkuminen luonnossa voima-alueella ei tule olemaan mahdollista, mikäli hanke toteutetaan. Mielipiteessä ilmaistaan huoli tuulivoimaloiden visuaalisista, välke- ja terveysvaikutuksista, joiden seurauksista ei voi varmuudella sanoa ennen kuin hanke on toteutunut ja haitat ovat todellisia.

Suunnitellut jopa 300 m korkuiset voimalat haittaavat alueen linnustoa, erityisesti petolintuja, mutta myös muuttolintuja sekä muita luonnon eläimiä merkittävästi. Petolinnut ovat herkkiä törmäämään tuulivoimaloihin ja pesivät petolinnut karttavat

25.7.2025

tuulivoima-alueita. Tuulivoimaloiden haitalliset vaikutukset petolintuihin ulottuvat usean kilometrin matkalle. Hankealueella ja hankealueen lähialueilla pesivien petolintujen säännölliset lentoreitit ja lentokorkeudet sekä kaartelupaikat on erittäin tärkeää selvittää tehokkaasti. Pesimälinnuston selvitysten ajoituksessa tulee huomioida eri lajiryhmien erityispiirteet ja myös varsinaisen pesimäkauden ulkopuolinen aika. Eri lajiryhmien muutot tapahtuvat ajallisesti eri aikoina ja kattavan kokonaiskuvan saamiseksi ja eri sääolosuhteiden huomioimiseksi ajallisen kattavuuden tulee olla riittävän monipuolinen. Linnustoselvitysten on oltava puolueettomia ja puolueettomuus on pystyttävä todentamaan.

Raskas ajoneuvoliikenne lisääntyisi merkittävästi. Maanomistajien maita käytettäisiin infrastruktuurin rakentamiseen ja sen jälkeen jatkuvaan ajoneuvoliikenteeseen. Mielipiteen esittäjien omistama metsämaa on alueella, joka kärsisi eniten. Melu- ja päästöhaittoja muodostuu ja alueen erämaisuus vähenee. Tuuliteollisuusalueen ja sen infrastruktuurin rakentaminen vaarantaa eläinten liikkumiselle ja geneettiselle monimuotoisuudelle tärkeitä ekologisia yhteyksiä. Liikenteen kokonaisvaikutukset hankkeen koko elinkaaren ajalta tulee selvittää puolueettomasti.

Mielipiteen esittäjät vastustavat tuulivoimaloiden rakentamista liian lähelle vakituisesti asuttuja taloja sekä vapaa-ajan asuntoja ja katsovat, että hanke tulee keskeyttää tai perua.

Mielipide 7

Mielipiteen esittäjällä on mökki ja noin hehtaarin rantatontti Iso-Kuukasjärvellä. Näkyvyys tuulimyllyihin olisi välitön. Mielipiteen esittäjä toteaa olleen tarkoituksena muuttaa Ranualle ja aloittaa matkailuyritystoiminta Kuukasjärvellä, ja tehdä useampi pieni mökki ja vuokrata turisteille. Allekirjoittaja panee nyt hankkeen jäihin ja miettii mökin ja tonttimaiden myyntiä. Rauhallista järvenrantasijaintia ei voi myydä tuulivoimaloiden ympäröimänä. Mielipiteen esittäjä ilmaisee häntä harmittavan suunnattomasti, jo pelkästään yrityksen puolesta.

Mielipide 8

Mielipiteen esittäjä kommentoi hankkeen sijaintia maastollisesti pääosin huomattavasti yli 200 m korkeusvyöhykkeellä. Hankealue on erityisen laaja-alainen ja ympäröivät laajat alueet ovat huomattavasti alavimpia. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on jopa 320 m, joten maisemahaitat ulottuvat huomattavan kauas, jopa kymmenien kilometrien päähän. Haitat tulee esittää havainnollisin kuvin sekä päiväaikaan, että pimeän aikaan. Myös lapojen pyörinnästä, valohaitoista sekä melusta koituu huomattavaa haittaa. Äänihaitta ympäristöön ja luontoon korostuu ko. hiljaisella metsäisellä rakentamattomalla alueella.

Nassakan/Hervanvaaran alue on perinteisesti ollut arvokas yhtenäinen metsäalue, joka on ollut niin pienriistan sekä hirvimiesten pyyntialuetta. Laaja-alainen tuulivoima-alue

25.7.2025

tuhoaa käytännössä perinteisen metsästyksen soveltuvan alueen. Tuulimyllyalueet rakenteineen, tiestöineen, sähkölinjoineen pirstoo alueet, jolloin tarkoituksenmukainen metsästys- ja eräkäyttö ei ole mahdollista. Mikäli hanke toteutuu, metsästyspaine keskittyy entistä voimakkaammin muille alueille. Nassakan alue on paikkakuntalaisten ja ulkopaikkakuntalaisten keskuudessa merkittävää eränkäyntialuetta.

Hankealueen itäpuolella sijaitsee Varpusuon- Saarisuon Natura-alue, joka on merkittävä suoluonnon ja sen eläimistön osalta. Syötteen kansallispuiston rajalle on tuulivoima-alueelta matkaa vain n. 26 km. Em. alueilla koituvat mm. maisemahaitat tulee selvittää havainnollisesti.

Mielipiteen esittäjä katsoo, että tuulivoimahanketta ei tule toteuttaa Nassakan alueelle em. perustein.

Mielipide 9

Nassakan hankealueen maisemahaitat ovat kiistattomat. Hankealue sijaitsee Hervanvaaran alueella, jossa maanpinnantaso arviointiohjelman mukaan vaihtelee noin +158...+250 välillä. Koska Ranua on pääosin matalaa ja pinnanmuodoiltaan tasaista aluetta, tuulimyllyt hallitsisivat maisemaa erittäin laajalta alueelta. Vaikutukset ulottuvat maisemahaittojen eläimistöön, linnustoon ja viihtyvyyteen muun muassa metsäympäristön pirstoutuessa. Hankealue sijaitsee tärkeillä porojen laidun- ja vasomisalueilla. Mielipiteen esittäjät ovat poronhoitajia ja kokevat, että tuulivoimalat haittaavat porotaloutta. Toisen allekirjoittajan porot laiduntavat ja vasovat suunnitellulla Nassakan hankealueella (poroja seurataan Ranniot-laitteistolla). Mielipiteen esittäjät tuovat esiin säännölliset ja tarkat maastohavaintonsa salassa pidettävästä lintulajista ja toteavat, että arviointiohjelma ei ota lajiin kantaa. Arviointiohjelmasta puuttuu hankealueella sijaitseva, aktiivisessa käytössä oleva Majavavaaran laavu.

Mielipiteen esittäjät katsovat, että hankkeen suunnittelu tulee keskeyttää.

Mielipide 10

Mielipiteen esittäjät omistavat kiinteistön voimajohtovaihtoehtojen SVE2 ja SVE3 välittömässä läheisyydessä. Voimajohto kulkisi mökin kulmilta ja luonnontilaisen suon yli. Suolähde pysyy sulana myös talvella. Voimajohtolla olisi vaikutusta luonnontilaiseen suohon ja lähteeseen ja sitä kautta myös viereiseen lampeen. Voimajohtovaihtoehdot kulkevat Härkäojan ylitse, joka on luonnontilainen puro (vesi tulee ympäristön soista) ja joka laskee Liippaojan kautta Simojokeen. Härkäojalla on säännöllisesti tavattu saucon jäljet. Alueella esiintyy monipuolinen eläimistö ja Siililammenkankaalla on metson soidinpaikka ja suolla teeren soidinpaikka.

Mielipiteen esittäjät näkevät, että voimajohtolla olisi valtaisa vaikutus mökkimaisemaan. He ovat hankkineet maa-alueen ja rakentaneet mökin ajatuksella luonnonkauniista

25.7.2025

rentoutumis- ja puuhapaikasta, ja voimajohto mökin kulmilla tuhoaisi idyllin. Siksi heidän kannaltaan SVE1 ja SVE4 ovat huomattavasti paremmat vaihtoehdot.

Mielipide 11

Mielipiteen esittäjillä asuvat ja heillä on kotipaikka ja maanomistusta hankealueen läheisyydessä. Hanke sijoittuisi Ranuan kunnan korkeimmille alueille yli 220 m merenpinnasta Hervanvaaran alueella ja mielipiteen esittäjät toteavat, että tuulimyllyjen teollisuusalue hallitsisi Ranuan ja Pudasjärven alueita. Pudasjärven Ison-Syötteen rinteet näkyvät Nassakan tieltä selkeällä ilmalla ilmankin tuulivoimaloita. Mielipiteen esittäjät asuvat Kuhan Takajärven itärannalla noin 3 km etäisyydellä lähimmistä voimalasijainneista, mistä syystä kaikki suunnitellut tuulivoimalat näkyisivät ja kuuluisivat häiritsevästi.

Mielipiteen esittäjien omistuksessa oleva toisen puolison kotipaikka sijoittuu lähemmäksi voimaloita ja sitä asuttaa tämän puolison vanhempi. Visuaaliset, melu ja infraääni sekä valovälkehaitat olisivat merkittävämmät. Mielipiteen esittäjien kaksi muuta kiinteistöä rajautuvat hankealueen valtionmaahan. He ovat rakentamassa vapaa-ajan asunnon kohtaan, jossa lähin tuulivoimala tulisi vain muutaman sadan metrin päähän. Maat ja metsät ovat neljässä polvessa perheen omistuksessa, niitä on hoidettu säästämällä eikä niitä tule tuuliteollisuudella pilata.

Lähisukulaisen kokemusten mukaan lähimmillään 8 km etäisyydellä sijaitsevien tuulivoimaloiden häiritsevät äänet ja valot ulottuvat mökille saakka. Hankkeen suunnittelua ei tule jatkaa näin lähellä asutusta. Haitat koskevat useita kyliä läheisyydessä mm. Iso-Kuukasjärvi, Pieni-Kuukasjärvi, Kuusijärvi, Kuha, Saariharju, Impiö, Ojavaara ja Petäjäjärvi.

Perheessä harjoitetaan porotaloutta ja maa- ja metsätaloutta. Tutkapantojen perusteella perheen porokarja laiduntaa suunnitellulla tuulivoima-alueella, joten myös siltä osin haitta olisi merkittävä. Perheessä kaikki harrastavat metsästystä kyseisellä Nassakan-Hervan alueella. Metsästys ja luonto on maalla asuvien ainoa mahdollinen virkistystien lähde, mikä tulee ottaa huomioon. Arviointiohjelmasta puuttuu laavu Majavavaaran ja Väliavaaran välissä. Tuulivoimaa varten rakennettava infra pirstoo suuresti kyseessä olevan alueen luonnonympäristön. Tuulivoimaloista irtoavan mikromuovin ja turbiiniöljyn leviäminen luonnossa marjametsiin ja vesistöihin sekä ravintoketjuissa poroihin, hirviin ja pienriistaan ja edelleen lihatuotteisiin tulee sisältyä arvioitaviin ympäristövaikutuksiin. Arviointiohjelmassa mainitut louhokset vaikuttavat jo suuresti alueen ympäristöön, mikä tulee huomioida. Mielipiteessä nähdään konflikti valtion edistämän lajisuojelun (suurpedot, petolinnut) ja valtionmaalle suunniteltavan tuulivoimahankkeen välillä.

Ranuan tuulivoimaohjelmassa on kuntalaisia eriarvoistavia suojavyöhykkeitä (Simojärven alue 7 km, muutoin 2 km suojavyöhyke), joita ei ole oikeudellisesti ratkaistu

25.7.2025

kuntalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkasteltuna. Mielipiteen esittäjät yhtyvät Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistyksen Xenus ry:n lausuntoon.

Mielipiteen esittäjät katsovat, että hankkeen suunnittelu tulee keskeyttää.

Mielipide 12

Hanke vie alueen erämaisuuden, sirpaloi metsäympäristöä ja vaikuttaa laajasti alueen eläimistöön ja linnustoon. Hanke aiheuttaa viihtyvyyshaittaa. Vaikutukset ulottuvat valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (mm. Kuha). Ongelmakohtien tunnistamiseen ja korjaamiseen otetaan ohjelmassa liian vähän kantaa.

Varpusuo-Saarisuon luonnonsuojelualueen linnustolle 1,4 km:n etäisyys tuotantoalueen rajauksesta ei ole riittävä. Suojelualue tulee huomioida arvioinnissa selkeästi paremmin kuin ohjelma antaa ymmärtää, sillä Nassakan tuotantoalueella ja sen läheisyydessä on tehty useita huomionarvoisia lintuhavaintoja. Mielipiteen esittäjät katsovat, että erityisesti salassa pidettävän lintulajin osalta tuulivoimalat Nassakan alueella olisivat suuri riski. Lintulajia on havaittu alueella säännöllisesti usean vuoden ajan ja on yleisesti tiedossa, että alueella sijaitsee useampia aktiivisia pesiä. Hankesuunnittelu ei ota tätä huomioon. Alueella liikkuu ahmoja, joita pitäisi niiden uhanalaisuusluokituksen perusteella suojella, samoin ehdottomasti niiden elinympäristöä. Tämä asia jää lähes täysin huomioimatta.

Mielipiteessä viitataan luonnonsuojelulaissa (9/2023) Natura 2000 -verkostoa koskevaan arviointivelvoitteeseen ja todetaan, että tämä on huomioitava, koska Varpusuo-Saarisuo Natura 2000 -alue sijaitsee hyvin lähellä Nassakan hankealuetta.

Tuulimyllyjen rakentaminen alueelle vaikuttaa negatiivisesti välittömässä läheisyydessä sijaitseviin hirvien ja porojen laidunalueisiin. Arviointiohjelma ei huomioi riittävästi porojen laidunalueiden tuhoutumista ja pirstaloitumista eikä vasomisalueita huomioida ollenkaan, mikä on poronhoidon kannalta erittäin huolestuttavaa, koska alue on perinteisesti poroille erittäin merkittävää vasoma- ja laidunalueina.

Arviointiohjelma ei ota huomioon alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia todellisessa laajuudessa. Ohjelmasta puuttuva tietä valtion rakentamasta ja ylläpitämästä Majavavaaran laavusta tulee lisätä. Laavu on kaikkien kansalaisten käytössä ja käyttö on aktiivista ympäri vuoden, erityisesti syksyllä metsästys- ja marjastusaikaan. Tuulivoima-alueesta metsästykselle aiheutuvaa suoraa haittaa ei ole otettu juurikaan huomioon. Metsästys alueella on aktiivista niin hirven kuin lintu- ja pienriistankin osalta. Tuulivoima-alue rikkoisi alueen ja aiheuttaisi huomattavan suurta haittaa mm. riistalajien reviireihin ja laidunalueisiin sekä pesimis- ja lisääntymisalueisiin. Tuulivoima-alue haittaisi virkistyskäyttöä pilkkomalla aluetta ja lisäämällä melu- ja välkehaittaa.

Tuulivoima-alueen suunnittelussa ei ole otettu riittävästi huomioon sitä, että korkeat tuulimyllyt pilaavat perinnemaisemia, joista erityisesti Kuukasjärven alue on huomattavan lähellä hankealuetta. Tältä osin mielipiteessä viitataan maakuntakaavaan

25.7.2025

ja Ranuan kunnan sivuston Kuukasjärven kylän kuvaukseen. Varpumännikön ja Juntinvaaran välinen alue on maakuntakaavassa merkitty matkailun vetovoima-alueeksi, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeksi ("kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä") sekä suuri osa hankealueesta maaseudun kehittämisen kohdealueeksi. Maakuntakaavaa ei arviointiohjelmassa huomioida riittävässä laajuudessa eikä suoranaisia vaikutuksia ei ole riittävästi huomioitu. Maakuntakaava tulee ottaa huolellisesti huomioon.

Tuulivoima-alueen rakentaminen Nassakan alueelle on ehdottomasti haitallista kulttuuriympäristöille, linnustolle ja eläimistöille, asumisviihtyvyydelle ja kiinteistöjen arvolle, porotaloudelle ja metsätaloudelle sekä metsästykselle. Hanke on suunniteltu ottamatta huomioon paikallisia asukkaita, joita asia koskettaa eniten. Alueen tilannetta arvioidaan arviointiohjelmassa kovin kapeakatseisesti ja luetellen ongelmakohtia ja negatiivisia vaikutuksia ilman, että esitetään korjaustoimenpiteitä. Keskenäiset lauseet (mm. s. 40) saavat aikaan mielikuvan hutaisemalla tehdystä asiakirjasta.

Toinen allekirjoittaneista on paluumuuttaja ja muutti Ranualla sivukylälle omakotitaloon luonnonrauhan ja mahdollisimman luonnonmukaisen ja maanläheisen asuinympäristön perässä. Tuulivoimahanke estää tällaisen elämisen tyystin, mikä saa harkitsemaan uudelleen asuinpaikkakuntavalintaa.

Mielipiteen esittäjät näkevät, että hankkeen suunnittelu tulee keskeyttää ja että tuulivoiman ympäristövaikutuksista tulee olla enemmän tutkimustietoa ennen vastaavien hankkeiden suunnittelua.

Mielipide 13

Hankealueella sijaitsee paikallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen rakennus pihapiireineen Hervanvaaralla, mikä pyydetään korjaamaan. Hankealueen ja sen lähiympäristön asukkaiden tieto koskien maisemaa, elinkeinoja, erityispiirteitä, eläimiä, lintuja yms. on äärimmäisen arvokasta. Metsästysseuroilla ja paliskunnilla on merkittävää tietoa ja kyselyiden osoittaminen myös näille ryhmille on tärkeää.

Hankealueen vaikutukset poroelinkeinoon ja muihin elinkeinoihin, kuten metsätalouden harjoittamiseen on selvitettävä. Tuulivoimateollisuuden etu ei saa mennä paikkakunnalla asuvien edun ja näiden elinkeinon harjoittamisen edelle. Maanomistajat menettävät siirtolinjojen takia metsäomaisuuttaan sekä sen tulevaisuuden tuotot. Kuntalaisille on jäämässä haittojen kärsijän rooli. Toteutettujen ja vireillä olevien useiden tuulivoimateollisuushankkeita yhteishaitat ovat merkittäviä ja ne täytyy selvittää. Tuulivoimaloita ja siirtolinjoja tulee mallintaa realistisilla kuvilla asuinrakennusten, loma-asuntojen ja kylien läheisyydestä, jotta saadaan käsitys maiseman muuttumisesta. Tällöin kuntalaisilla ja päättäjillä on parempi mahdollisuus arvioida, millaisia haittoja tuulivoimateollisuus on aiheuttamassa.

25.7.2025

Yhteisvaikutukset kunnassa olevien muiden kaavoitushankkeiden kanssa on huomioitava. Ranuanjärven pohjoispuolelle kohdistuvasta osayleiskaavan päivityksestä aiheutuisi yhdessä siirtolinjavaihtoehdon SVE3 kanssa yhteishaittavaikutuksia mielipiteen esittäjien kiinteistölle, josta kaavoitusalueella on noin 25 ha metsämaata. Vaihtoehto SVE3 on myös kaavoitusalueella ja tarkoittaisi noin 1,5 hehtaarin alan menetystä metsätalouskäytöstä. Mielipiteen esittäjät näkevät metsäelinkeinon harjoittamiseen aiheutuvan haitan olevan heille merkittävä ja liiallinen. He pyytävät huomioimaan, että kyseinen tila on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1862. He ovat tilan kuudes omistajasukupolvi ja heidän lapsensa tulevat olemaan seitsemäs.

Kiinteistö on metsätalous- ja harrastuskäytössä, ja vuokrattuna hirvenmetsästyksen paikalliselle seuralle. Metsäalue on osa perheen elinkeinoa ja siirtolinja veisi siitä osan jonkun toisen edun takia. Mielipiteen esittäjät katsovat, että tämä ei ole hyväksyttävä syy loukata perustuslain takaamaa omaisuudensuojaa ja yksilöivät kiinteistöön kohdistuvat muut rasitteet. Kokonaisuutena siirtolinjan aiheuttaisi merkittäviä yhteishaittavaikutuksia, jotka ovat omiaan tuhoamaan luontoa ja vaikeuttamaan pitkäjänteisen, ylisukupolvisen metsätalouden harjoittamista. Siirtolinjavaihtoehto SVE4 kulkisi Ranuanjoen länsipuolella mielipiteen esittäjien omistuksessa olevan Ranuanjoen palstan kohdalla. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi puuston tulevan tuoton menettämistä vajaan hehtaarin alueelta ja pysyvää metsätaloudellista haittaa.

Metson ja pyyn elinaluetta on nykyisen 110 kV sähkölinjan molemmilla puolilla, etenkin Erkkilän luonnonmetsän (YSA207483) alueella, ja mielipiteen esittäjät ovat tavanneet metsoja useasti siirtolinjavaihtoehdon SVE3 kohdalla. Siirtolinjavaihtoehto SVE4 sijoittuu lähelle Ranuan kirkonkylää, lähimmillään noin 1 km Ranuanjärven Takajärven eteläpuolelle. Koska 400 kV:n linjat ovat korkeita ja Takajärven kohdalla maisema matalaa ja osin avointa suoaluetta, on tärkeää mallintaa siirtolinjan SVE4 näkymistä Takajärven pohjoispuolelle Posiontien ja kirkonkylän suuntaan.

Mielipiteen esittäjät kokevat, että Nassakan hankkeesta aiheutuvan merkittävää sosiaalista, maisemallista, ympäristöllistä haittaa, haittaa elinkeinoille ja ihmisten asuinviihtyvyydelle. Hanke aiheuttaa ranualaisille maanomistajille merkittäviä taloudellisia tappioita siirtolinjojen alle jäävien maiden takia. Hankkeessa ei voi sanoa olevan kyse yleisestä edusta, vaan Metsähallituksen ja mahdollisen tuulivoimayhtiön edusta. Tuulivoima-alueiden tulisi sijaita lähellä rakennettuja teollisuusalueita eikä "vihreän siirtymän" nimissä keskellä metsäalueita, jolloin joudutaan tuhoamaan luontoa tuulivoimaloiden, huoltoteiden ja siirtolinjojen vaatimilta alueilta.

Mielipiteen esittäjät esittävät hankkeen keskeyttämistä.

25.7.2025

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

Hanke ja sen sijainti

Hanke esitellään selkeästi etenkin arviointiohjelman tiivistelmässä, kun taas arviointiohjelman päätekstissä hankkeen kuvaus on hajanaista. Sisällöllisesti hanke kuvataan yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittävästi: Tuulivoimatuotantoon kuuluvat kaikki rakenteet esitellään ja todetaan mahdollinen sähkönvarastointi ja kiviainesten ottomahdollisuuksien selvittäminen. Hankkeen arvioitu suunnittelu- ja toteutamis aikataulu on selkeästi ja riittävästi kuvattu. Hanketta perustellaan valtakunnallisilla, alueellisilla ja paikallistason vähähiilisyttä ja uusiutuvaa energiaa koskevilla tavoitteilla.

Tuotantoalueen sijaintia perustellaan sillä, että lähellä on Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä osoitettuja tuulivoimapotentialiaalisia alueita. Yhteysviranomaisen näkee, että tuotantoalueen sijaintia ja rajausta on hyvä perustella. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että em. selvitys on toteutettu poissulkevan analyysin avulla ja pyytää hankkeesta vastaavaa käsittelemään tuotantoalueen sijainnin suhdetta Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 käytettyihin kriteereihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tuulivoimaloiden sijaintivalinnat ja voimajohtojen vaihtoehtojen valintaperusteet on käsiteltävä tarkemmin kuin arviointiohjelmassa. Voimajohtojen sijoittumista uusiin ja yhteisiin johtokäytäviin esitellään havainnekartoilla selkeästi. Yhteysviranomaisen pitää myönteisenä arviointiohjelmassa todettua pyrkimystä yhteistyöhön ja sähkönsiirron yhteisratkaisuihin eri hankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomioita siihen, että tarkasteltava voimajohto esitetään tekstissä 400 kV voimajohtona ja kaikissa liitteen 2 johtoaluekuviissa 400 + 110 kV voimajohtona. Olennaiset tiedot suunniteltavasta voimajohtodesta eivät näin ollen näyttäydy yksiselitteisinä ja arviointiohjelmassa on tältä osin epäselvyyttä. Ala- tai yläorsilla varustettujen voimajohtopylväät ovat yleensä korkeampia kuin orsittomat voimajohtorakenteet, kuten liitteen 2 johtoaluekuviista ilmeneekin. Pylväsrakenteen korkeus on olennainen tieto voimajohtojen vaikutusten arvioimisen kannalta.

Yhteysviranomaisen edellyttää, että arviointiselostuksessa esitetään yksiselitteisesti, minkä korkuisia voimajohtorakenteita arviointi koskee, ja tuodaan lisäksi esiin, miten voimajohtojen korkeus vaikuttaa arvioinnin tuloksiin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelman s. 38 esitetty havainnekuva voimajohtojen tilantarpeesta voi herättää lukijassa vaikutelman, että kuva koskee juuri tässä hankkeessa suunniteltua voimajohtoa, joka siten olisi alle 20 m korkuinen. Kuvatekstiä selventämällä asia voitaneen ratkaista. Kaikissa piirroksissa ja tekstissä on hyvä esittää numeromääräinen tieto voimajohtojen pylväsrakenteen korkeudesta.

25.7.2025

Tuulivoimalasijainnit esitetään numeroituina kartalla, mutta arviointiohjelmassa ei ole esitetty alustavaakaan karttaa tuotantoalueen huoltotiestöstä, maantieliittymistä ja sisäisen sähkönsiirron maakaapelireiteistä. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että teiden rakentamisen ja maakaapeloinnin aiheuttamat vaikutukset tulee tunnistaa ja arvioida. Lisäksi ohjaavat huoltoteiden sijainnit osaltaan tehtäviä selvityksiä ja arviointeja. Yhteysviranomaisen korostaa, että teiden rakentamisen aiheuttamat vaikutukset suhteessa YVA-laissa määriteltyihin ympäristötekijöihin tulee tunnistaa ja arvioida. Tarkasteltu tieverkosto tulee esittää arviointiselostuksessa vaihtoehtokohtaisesti ja eritellen, miltä osin hyödynnetään tai parannetaan olemassa olevaa tiestöä ja miltä osin rakennetaan uutta tiestöä. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota voimaloiden T1-T4 sijoittumiseen Luiminkajoen 'toiselle puolelle' suhteessa muihin voimaloihin ja tuotantoalueen pääosaan. Jos voimalasijainteja T1-T4 edistetään, arviointiselostuksessa tulee selkeästi kuvata tämän osa-alueen rakentamisen aikaisen liikenteen ja huoltoliikenteen reitit ja mahdolliset maantieliittymät tielle 941 Posiontie.

Hankkeessa suunniteltu voimajohto itsessään edellyttää YVA-menettelyä kuten lausunnossa alussa on todettu. Voimajohtovaihtoehdot SVE3 ja SVE4 edellyttävät yli 60 km uutta johtokäytävää. Yhteysviranomaisen katsoo, että uuden johtokäytävän kohdealueiden herkkyyteen muutokselle on vaihtoehtovertailussa kiinnitettävä huomiota suhteessa olemassa olevan voimajohdon rinnalle levennettävään johtokäytävään sijoittuviin voimajohtovaihtoehtoihin SVE1 ja SVE2. Yhteysviranomaisen alleviivaa, että voimajohdon vaihtoehtojen kohdealueiden nykytilan tarkastelu kaikkien YVA-laissa todettujen ympäristötekijöiden osalta on olennainen osa arviointimenettelyä ja arviointiselostusta. Voimajohdon osuus hankkeesta tulee kuvata ja sen vaikutukset arvioida niin yksityiskohtaisesti kuin sillä olisi oma YVA-menettelynsä.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki koskee Nassakan YVA-hankkeen voimajohtoa ja sen ympäristövaikutuksia. Lunastuslupapäätöksessä on annettava voimajohtohankkeesta aiheutuvien merkittävien ympäristölle ja alueiden käytölle koituvien haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi välttämättömät määräykset voimajohdon reitistä, hankkeen toteuttamistavasta ja ajankohdasta sekä hankkeen vaikutusten tarkkailemisesta (lunastuslupalaki, 2 § ja 4 §). ELY-keskus kommentoi lunastusluvan ehtoja perustellussa päätelmässä esitettyjen muutos- tai lievennystarpeiden pohjalta ja myös valvoo ympäristön turvaamiseksi annettujen lunastuslupaehtojen noudattamista. Voimajohdosta ympäristölle ja alueiden käytölle koituvia haitallisia vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on pystyttävä arvioimaan arviointiselostuksen perusteella.

25.7.2025

Maankäyttötarve

Arviointiohjelmassa kuvataan voimajohtovaihtoehtojen maankäyttötarvetta varsin tarkkaan ja riittävästi. Sen sijaan voimalarakentamisen ja siihen liittyvien tukialueiden kuten asennuskenttien ja huoltotiestön maankäyttötarvetta koskevat tiedot esitetään erittäin suppeasti. YVA-asetuksen 3 §:n mukaan arviointiohjelmassa on esitettävä tarpeellisessa määrin kuvaus hankkeen maankäyttötarpeesta. Yhteysviranomainen näkee, että hankkeen maankäyttötarve tulee yksilöidä siten, että tarkastelu kattaa kaiken kasvillisuudesta raivattavan maa-alan eritellen metsämaa sekä muu maa. Yhteysviranomainen katsoo, että raivausala ja maaperän muokkaustarve, mukaan lukien tilapäiseen käyttöön raivattavat alueet, on tarpeen tietää hankkeen vaikutusten arvioimiseksi. Maankäyttötarvetta koskevat tiedot on hyvä koota hankekuvauksen yhteyteen.

Jätteet, kierrätettävät materiaalit ja hulevedet

Arviointiohjelman mukaan arvioinnissa otetaan kantaa luonnonympäristön palautumiskykyyn ja alueenkäyttömuotoihin hankkeen jälkeen sekä esitetään arvio materiaalien hyötykäyttömahdollisuuksista. Yhteysviranomainen pitää tätä myönteisenä ja pyytää käsittelemään esitettyjä seikkoja arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen pyytää erittelemään vaihtoehtokohtaisesti rakenteiden purkamisesta syntyvät eri jättejakeet ja kierrätettävien materiaalien määrät, koko hankkeen elinkaaren ajalta. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että perustuksissa käytettävä betonia on tuulivoimaloiden käytöstä poiston jälkeen mahdollista hyödyntää maanrakentamisessa noudattaen Valtioneuvoston asetusta 843/2017 (ns. MARA-asetus). Suomessa ei ole erityislainsäädäntöä koskien tuulivoimalan purkamista. Arviointiselostuksessa on kuitenkin tarpeen tuoda esiin purkamisen eri vastuutahot tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maaomistaja, kunta, valtio). Annetussa palautteessa esitetään, että tulee laatia hulevesien hallintasuunnitelma käsittäen myös ojitus- ja läjityssuunnittelun. Yhteysviranomainen katsoo, että hulevesien hallintaa on hankkeen jatkosuunnittelussa tärkeää tarkastella, ei vähiten siksi, että maaperä käsittää suurelta osin turvemaata.

Hankkeen vaihtoehdot

Tarkoituksena on muodostaa tuulivoimaloiden sijoittamisvaihtoehto tai -vaihtoehtoja selvitysten ja saadun palautteen pohjalta. Yhteysviranomainen katsoo, että tarkasteltavien vaihtoehtojen tulee poiketa riittävästi toisistaan, jotta vertailu vaihtoehtojen välillä on mielekästä. Tarkasteltavilla vaihtoehdoilla tulee olla selkeät perusteet. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että vaihtoehtotarkasteluun otetaan ainoastaan sellaisia voimalasijainteja ja -korkeuksia, joilla on Puolustusvoimien hyväksyntä.

25.7.2025

Hanketta koskevan tuulivoimaosayleiskaavan laatimista koskevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (s. 4) todetaan tuulivoimaloiden etäisyyden asuin- ja lomarakennuksiin olevan Ranuan kunnan tuulivoimaohjelman mukaisesti vähintään kaksi kilometriä. Yleisötilaisuudessa 5.6.2025 hankkeesta vastaava Metsähallitus toi esiin noudattavansa tuulivoimaohjelman linjausta. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointimenettelyssä on syytä tarkastella tuulivoimaohjelman reunaehdon mukaista voimalasijoittelua. Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon hankealueella sijaitsevat luonnonsuojelutarkoituksiin varatut kiinteistöt, jotka ovat Metsähallituksen Luontopalvelujen lausunnon mukaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain mukaisten luonnonsuojelualueiden muodostamista varten. Yhteysviranomainen katsoo, että asutuksen ohella tulee tarkastella voimalapaikkojen sijoittelua uhanalaiseen lajistoon ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi, mukaan lukien arvokkaisiin luontokohteisiin jätettävät suojaetäisyydet.

Vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon Salonmaan-Ukonmaan valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (MOR-Y13-079), jonka lävitse voimajohtoreitin vaihtoehdossa SVE4 avattaisiin uusi johtokäytävä. Yhteysviranomainen toteaa yleisesti, että kokonaan uusien johtokäytävien kohdealueita on pidettävä vaikutuksille herkempinä kuin alueita, joilla linjaus kulkisi olemassa olevan korkeajännitejohdon yhteydessä johtokäytävän laajennuksella.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa on varsin kattavasti esitetty ja yksilöity hankkeen läheisyydessä (40 km säteellä) sijaitsevat muut uusiutuvan energian tuotantohankkeet sekä Suhangon kaivoshanke. Lisäksi on syytä huomioida Lyyppäkin tuulivoimahanke Simossa. Yhteysviranomainen katsoo, että muiden hankkeiden tarkastelun yhteydessä on otettava huomioon voimajohtohankkeet, mukaan lukien energiantuotantohankkeissa tarkasteltavat uudet voimajohtolinjat. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Fingridin Petäjäskoski-Herva 400 kV voimajohtohanke ja Caruna Oy:n 110 kV voimajohtohanke sekä Simon Saunakummun sähköasemahanke ovat hankkeeseen liittyviä muita hankkeita.

Sähkönsiirtoreittejä on tarkoitus pyrkiä suunnittelemaan yhteistyössä muiden hankkeiden kanssa ja yhteysviranomainen kannustaakin hankkeesta vastaavaa selvittämään yhteisiä voimajohtoja muiden hankkeiden kanssa. Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen voimajohtovaihtoehdot SVE3 ja SVE4 on linjattu Rahaselän ja Näätäaavan tuulivoimahankeiden tuotantoalueiden lävitse ja että Saunakummun sähköasemalle suuntautuu Kupinavaaran, Rahaselän ja Lyyppäkin hankkeiden voimajohtovaihtoehtoja. Yhteysviranomainen pyytää esittämään arviointiselostuksessa mahdollisuuksien mukaan myös em. muiden hankkeiden toteuttamisaikatauluja.

25.7.2025

YVA-menettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin**Tuulivoimaosayleiskaavoitus**

Ranuan kunta on kuuluttanut vireille alueidenkäyttölain (132/1999) 77 a §:n mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen tuotantoalueelle. Voimajohdon alueelle ei ole esitetty laadittavaksi kaavaa. Hankkeen tuulivoimaosayleiskaava laaditaan erillisenä menettelynä, mutta aikataulullisesti yhteensovitettuna arviointimenettelyn kanssa. Tavoitteena on, että arviointimenettelyn yhteydessä tehtävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit toimivat myös kaavoituksen selvitysaineistona ja että kaavoitusmenettelyssä esiin tulleet mielipiteet ja tiedot huomioidaan arviointimenettelyssä. Yhteysviranomainen pitää tätä toimintaperiaatetta hyvänä, tähdentäen kuitenkin, että kaavoitusta varten tehtäviä selvityksiä tulee varautua täydentämään arviointiselostusta koskevan yhteysviranomaisen perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi

Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Uusiutuvan energian tuotantolaitosten kohdalla luonnonarvoihin kohdistuvaa heikentävää vaikutusta tulee arvioida ympäristövaikutusten YVA-menettelyn yhteydessä luonnonsuojelulain 35.4 §:n nojalla (ns. Natura arviointi sekä edeltävä Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys).

Arviointiohjelman mukaan Natura-arvioinnit laaditaan YVA-menettelyn yhteydessä Natura-alueille Varpusuo-Saarisuo (FI1301202), Litokaira (FI1103827), Simojoki (FI1301613) sekä Simojärvi (FI1301205). Simojoen ja Simojärven Natura-alueet on liitetty Natura-alueverkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC-alue), kun taas Varpusuo-Saarisuo ja Litokaira on liitetty Natura2000-verkostoon sekä luontodirektiivin että lintudirektiivin perusteella (SAC- ja SPA-alue). Yhteysviranomainen yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn ja toteaa, että vaikutukset kyseisiin Natura-alueisiin tulee arvioida luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa Natura-arvioinnissa.

Arviointiohjelman liitteessä 3 on lisäksi selvitetty hankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin Joutensuo (FI1301207), Auttiköngäs (FI1301317), Kuivasjärvi (FI1301611), Runkaus (FI1301601), Saariaapa-Hattuselkä (FI1301612), Kaahlo-oja-Susisuo (FI1103814), Käärmeaapa (FI1301606), Jännessuo (FI1101401), Asmuntinsuo-Lamminsuo (FI1301203) sekä Veittiaapa (FI1301603). Näiden muiden Natura-alueiden osalta yhteysviranomainen yhtyy arviointiohjelman näkemykseen, että huomioiden hankkeen vaikutusalue, vaikutusmekanismit ja muiden arviointiohjelmassa mainittujen Natura-alueiden suojeluperusteet, merkittävät heikennykset kyseisiin Natura-alueisiin ovat poissuljettuja, eikä niille ole tarvetta laatia hankkeen vaikutuksista varsinaista luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia.

25.7.2025

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että liitteen 3 Natura-selvityksessä esitetyt kartat alueiden luontotyypeistä ovat hyvin aukkoisia, ja niissä esitetyt tiedot siten puutteellisia. Toisin kuin kyseisistä karttaesityksistä voisi ymmärtää, Natura-alueiden pinta-alasta valtaosa edustaa jotakin Natura-luontotyyppiä. Huomioiden, että selvityksessä vaikutukset luontotyypeihin on pystytty sulkemaan pois jo etäisyyden perusteella, ei paikkatietojen vajavaisuus kuitenkaan vaikuta kyseisen selvityksen lopputulokseen. Asia on kuitenkin tärkeä huomioida arviointiselostuksen yhteydessä tehtävien varsinaisten Natura-arviointien kohdalla, ja niissä tulee käyttää täydennettyjä aineistoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja tarkat laji- ja luontotyyppitiedot. Ilman ajantasaisia tietoja arviointia ei voida pitää asianmukaisena. Lajitietojen osalta erityistä huomiota on syytä kiinnittää tietoihin SPA-alueiden suojeluperusteina olevista lintulajeista. Olemassa olevia tietoja voi olla tarvetta täydentää inventoinneilla hanke- ja/tai Natura-alueella. Arvioitaessa vaikutuksia Natura-alueille, tulee erityistä huomiota kiinnittää vaikutusalueeseen ja -mekanismeihin suhteessa suojeluperusteena olevaan lajistoon sekä yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Yhteisvaikutusten arviointia ei tule rajata yksinomaan tuulivoimahankkeisiin, vaan siinä tulee huomioida kaikki kyseisiin Natura-alueisiin vaikuttavat hankkeet.

Natura-arvioinneissa vaikutukset arvioidaan kullekin suojeluperusteelle erikseen ja johtopäätökset tulee perustella objektiiviseen tietoon perustuen ja huomioiden suojeluperusteiden nykytila, hankkeen vaikutusmekanismit ja mekanismien vaikutusalueet kuhunkin suojeluperusteeseen, sekä arvioinnin epävarmuustekijät. Natura-arvioinnin laatimisessa tulee noudattaa Euroopan komission tulkintaohjetta (Euroopan Komissio 2021: Natura 2000 -alueisiin liittyvien suunnitelmien ja hankkeiden arviointi – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa koskevat menetelmäohjeet 28.9.2021) ja Euroopan komission tiedonantoa (Euroopan komissio 2019: Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö - Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. 25.1.2019). Natura-arvioinnin laatimiseksi löytyy ohjeistus uudesta LUOPAS-oppaasta (Mäkelä & Salo 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi, Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle) luvusta 12.

Poronhoitolain edellyttämät menettelyt poronhoitoalueella

Hankkeessa on tunnistettu poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvotteluvuorollisuus: Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa. Arviointiohjelman mukaan ensimmäinen poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu järjestettiin 18.11.2024 ja neuvotteluun osallistuivat Kuukkaan, Niemelän ja Pudasjärven Livon paliskuntien, Paliskuntain yhdistyksen, Metsähallituksen sekä WSP Finland Oy:n edustajat. Arviointiohjelman mukaan

25.7.2025

voimajohtovaihtoehdot eivät olleet neuvottelun ajankohtana valmistuneet. Toinen poronhoitoa käsittelevä neuvottelu on tarkoitus järjestää ennen arviointiselostuksen valmistumista. Tässä neuvottelussa pyritään vaikutusten arvioinnin lisäksi etsimään keinoja haittojen estämiseen, lieventämiseen ja kompensaatioon. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohtovaihtoehtoja tulee käsitellä tulevassa neuvottelussa. Yhteysviranomainen korostaa, että neuvotteluja ja tilaisuuksia tulee järjestää oikea-aikaisesti ja riittävästi hankkeen jatkosuunnittelun aikana. Mitä pidemmälle syksyyn esimerkiksi suunniteltu poronhoitolain mukainen neuvottelu jää, sitä hankalampaa voi poronhoitajien osallistuminen olla poroerotustöiden vuoksi. Poronhoitolain mukaisen neuvottelun tulokset tulee esittää arviointiselostuksessa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on ajantasaisesti tunnistettu hankkeen edellyttämiä suunnitelmia ja lupia sekä mahdollisesti tarpeellisia menettelyjä. Yhteysviranomainen pyytää arviointiselostuksessa kohdistamaan tarkastelun oleellisimpiin lupiin ja suunnitelmiin. Kiviaineksen ottamiseen liittyvä louhinta voi vaatia ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristöluvan. Maa-ainelain (555/1981) 4a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Tuulivoimalasta aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (ympäristönsuojelulaki 180 §). Arviointiohjelman kappaleessa 4.2.2 on tunnistettu mahdollinen vesilain (587/2011) mukaisen vesitalouslupan tarve. Yhteysviranomainen katsoo, että kappaletta on syytä tarkentaa vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltujen vesiluontotyyppien osalta, sillä vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltujen vesiluontotyyppien luonnontilan vaarantaminen ei edellytä vesitalouslupaa, vaan lähteen luonnontilan vaarantamisesta tulee hakea poikkeamista Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta. Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeamisen vaarantamiskiellosta, mikäli vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Yhteysviranomainen korostaa, että poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta voidaan edellyttää, vaikka hanke itsessään ei vaatisikaan vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella vesitalouslupaa.

Puolustusvoimien hyväksyntä on edellytyksenä kaikkien sellaisten tuulivoimahankkeiden toteuttamiselle, joihin sisältyy kokonaiskorkeudeltaan yli 50 metriä korkea tuulivoimala. Arviointiohjelman mukaan hankkeesta vastaava on saanut 23.2.2024 Puolustusvoimilta hyväksyvän lausunnon koskien 38 tuulivoimalan hanketta Hervan alueelle siten, että voimaloiden kokonaiskorkeus on maksimissaan 300 metriä. Yhteysviranomainen on saanut edellä esitettyyn suullisen vahvistuksen Puolustusvoimien pääesikunnalta 9.7.2025. Yhteysviranomainen toteaa, että Puolustusvoimien hyväksyntää ei siten ole

25.7.2025

sekä VE1 että VE2 esitetylle voimaloiden enimmäiskorkeudelle, joka on 320 m. Puolustusvoimien yleisen linjauksen mukaan, mikäli toteutettavien tuulivoimaloiden korkeus kasvaa yli 10 metriä tai niiden määrä kasvaa tai sijoittelu poikkeaa enemmän kuin 100 metriä niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimien pääesikunnan operatiivinen osasto on antanut lausunnon hankkeen hyväksyttävyydestä, tulee Pääesikunnalta pyytää uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että kunta ei voi hyväksyä tuulivoimaosayleiskaavaa ilman Puolustusvoimien hyväksyntää.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäytön suunnittelua alueidenkäyttölain (132/1999) 24 §:n mukaan. Arviointiohjelman mukaan Ranuan Nassakan tuulivoimahanke liittyy erityisesti tavoitekokonaisuuksiin, jotka koskevat toimivia yhdyskuntia ja kestäväää liikkumista, terveellistä ja turvallista elinympäristöä, elinvoimaista luonto- ja kulttuuriympäristöä ja luonnonvaroja sekä uusiutumiskykyistä energiahuoltoa. Arviointiohjelmassa esitetään lisäksi näkemyksiä tavoitteiden toteutumisesta hankkeessa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että osa tavoitekokonaisuuksien tavoitteista ei liity tähän hankkeeseen. Esimerkiksi aluerakenteen edistämisellä, asuntotuotannolla, tulvariskien hallinnalla, tai kaasuputkien linjausten turvaamisella ei liene yhtymäkohtia hankkeeseen ja on hyvä pohtia tarvetta esittää ne hankkeen yhteydessä. Arviointiselostuksessa tulee kohdentaa tarkastelu kyseessä olevaan hankkeeseen ja esittää, miten kyseessä olevalla hankkeella edistetään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeella edistetään selkeimmin uusiutumiskykyisen energiahuollon tavoitetta tuulivoimaloiden sijoittamisesta ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin ja olemassa olevien johtokäytävien hyödyntämisen ensisijaisuutta, mihin yhteysviranomaisen kannustaa pyrkimään. Maanpuolustuksen tarpeet on tunnistettu ja ne tulee ottaa huomioon. Yhteysviranomaisen katsoo, että terveellistä ja turvallista elinympäristöä ja elinvoimaista luonto- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvaroja koskevien tavoitekokonaisuuksien edistäminen ja hankkeen arviointi niiden kannalta on ensiarvoista. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kulttuuriympäristötavoite kattaa seuraavat inventoinnit: valtakunnallisesti arvokkaat arkeologiset kohteet (VARK 2024), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009).

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista kirjattujen tavoitteiden taustaan ja tarpeeseen on hyvä tutustua. Nassakan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu alueella voimassa olevassa

25.7.2025

maakuntakaavassa, joten myös tämän vuoksi arviointiselostuksessa on perusteltua esittää, miten hanke edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Yhteysviranomainen ottaa seuraavaksi kantaa arviointiohjelman laajuuteen ja tarkkuuteen koskien esitettyä nykytilan kuvausta sekä ehdotusta arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämistä.

Yhteysviranomainen pyytää hankkeesta vastaavaa ottamaan huomioon tässä lausunnossa esitetyn arviointiselostusta laadittaessa ja vaikutuksia arvioitaessa. Vaikutustenarvioinnissa on tärkeää avata ja perustella, miten arvioon on päädytty, myös silloin, kun arvioinnin johtopäätösten mukaan kyseessä olevaan ympäristötekijään ei kohdistuisi merkittäviä vaikutuksia.

Väestö ja yhdyskuntarakenne

Arviointiohjelmassa on pääosin riittävän laajasti esitetty hankkeen vaikutusalueen väestö esittämällä asuinrakennukset ja lomarakennukset sekä yhdyskuntarakenne. Yhteysviranomainen pyytää hanketta vastaavaa huomioimaan, että hankkeen tuulivoimaloiden ja myös voimajohdon vaikutusalueelle sijoittuu useita kyliä ja että asutusta on suunniteltujen tuulivoimaloiden osittain ympäröimänä. Annetussa palautteessa yksilöidään kylät Iso-Kuukasjärvi, Pieni-Kuukasjärvi, Kuusijärvi, Kuha, Saariharju, Impiö, Ojavaara ja Petäjäjärvi ja pyydetään ottamaan huomioon hankealueen läheisyyteen sijoittuva asutus, mm. Saariharjun kyläalue ja Kuhan Takajärvi noin 3 km etäisyydellä ja Kumpuvaaran–Ojavaarantien sekä Kuhansuvannontien ja Lämsänkoskenpolun asutus, jotka ovat myös lähellä sähköasemavaihtoehtoa ja voimajohtolinjausta.

Yhteysviranomainen pitää kahden kilometrin etäisyyttä vakituisista ja lomarakennuksista suositeltavana vähimmäisetäisyytenä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että äskettäin lausunnolla olleessa hallituksen esitysluonnoksessa alueidenkäyttölain muuttamiseksi on esitetty asuntoihin, loma-asuntoihin ja kaavoitettuihin rakennuspaikkoihin tätäkin suurempaa etäisyyttä (kahdeksan kertaa kokonaiskorkeus) tuulivoimaloille, jotka eivät sijoitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle. Nassakan hankkeessa alle viiden kilometrin säteelle tuulivoimaloista sijoittuu vaihtoehdossa VE1 98 asuinrakennusta ja 86 lomarakennusta (arviointiohjelma, s. 164). Yhteysviranomainen katsoo, että tuulivoima-alueen välittömällä vaikutusalueella on merkittävä määrä asutusta.

Yhteysviranomainen pyytää ottamaan huomioon kaikki palautteessa yksilöidyt asiat sekä täydentämään väestöä koskevia tietoja hankkeen lähivaikutusalueen osalta

25.7.2025

esimerkiksi asukaskyselyn avulla. Palautteessa mainitun lisäksi muukin vastaavalla tavalla hankkeen välittömään lähiympäristöön ja lähivaikutusalueelle sijoittuva asutus tulee ottaa huomioon.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa on kuvattu asianmukaisesti alueen nykytilaa asutuksen ja virkistyskäytön kannalta. Lisäksi sosiaalisia ja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on esitetty arvioitavan asianmukaisella tavalla. Arviointiohjelmassa on riittävästi tunnistettu tuulivoiman ja sen rakentamisen visuaalisten sekä melu- ja välkevaikutusten vuorovaikutussuhteita ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Arvioinnissa on syytä tunnistaa herkkien väestöryhmien kohdalla voivat mahdollisuudet tehdä valintoja elinympäristönsä ja liikkumisensa suhteen olla rajoitettuja. Siksi on syytä huomioida se mahdollisuus, että hankkeen lähivaikutusalueen rakennuksissa oleskelee pitkäaikaisesti iäkkäitä tai liikuntarajoitteiden vuoksi pihapiiriinsä sidottuja henkilöitä.

Yhteysviranomainen toteaa, että terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvillä vaikutuksilla on todennäköisesti keskinäisiä vuorovaikutussuhteita. Yhteysviranomainen muistuttaa ympäristöön liittyvistä perusoikeuksista ja varovaisuusperiaatteesta myös ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtökohtina. Yhteysviranomainen pyytää hankkeesta vastaavaa ottamaan tarkasti huomioon mielipiteissä esitetyt ihmisten terveyttä, elinoloja ja viihtyvyyttä koskevat seikat, ja pyrkimään estämään, lieventämään ja tarvittaessa kompensoimaan haittoja.

Yhteysviranomainen pyytää selvittämään palautteessa yksilöidyn Majavavaaran laavun sijainnin ja ottamaan sen huomioon virkistyskäyttökohteena. Yhteysviranomainen huomauttaa, että luonnonympäristön merkitys virkistyskäytön kannalta korostuu haja-asutusalueella suurten etäisyyksien ja laajojen rakentamattomien seutujen keskellä, kuten esimerkiksi Lapissa. Tällöin sekä ihmisten elinolot että virkistyskäyttö ovat korostuneen herkkiä luonnonympäristön muutokselle, minkä yhteysviranomainen kehottaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan. Arvioinnissa on asianmukaista huomioida mahdolliset turvallisuuteen liittyvät riskit tuotantoalueen sisällä olevien teiden käytön osalta (jään/lumen tippuminen). Yhteysviranomainen kehottaa hankkeesta vastaavaa selvittämään Riitalehdontien yleistä käyttöä esimerkiksi virkistyskäytön kannalta, koska alustavia voimalasijainteja on tien välittömässä läheisyydessä, ja huomioimaan tien käytön vaikutusten arvioinnissa. Moottorikelkkareittien ja merkittyjen kelkkaurien mahdolliset siirtämistarpeet tulee arvioida ja ottaa huomioon epäsuorina vaikutuksina maastoinventoinneissa ja mm. poronhoitoa koskevassa tarkastelussa.

25.7.2025

Äänimaisema ja meluhaitat

Yhteysviranomainen muistuttaa, että arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi mahdolliset eroavuudet melumallinnuksessa käytettyjen ja hankkeen mukaisten voimalatyyppeiden osalta: mm. voimaloiden teho, korkeus ja roottorin halkaisija. Lisäksi on kuvattava perustellusti mallin luotettavuutta hankkeen voimalatyypeille sekä arvioitava, miten eroavuudet vaikuttavat lähtömelutasoon ja melun leviämiseen. Tämä on tarpeen erityisesti, jos mallinnusta ei voida laatia hankkeen maksimivoimalatyypille. Myös pienitaajuisten melun leviämistä esittävien laskelmien osalta tulee esittää poikkeavuudet ja epävarmuustekijät lähtömelutasossa. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on esitettävä kattava ja huolellinen meluvaikutusten arviointi. Erityisesti loma- ja vakituksessa käytössä oleviin rakennuksiin kohdistuva meluvaikutus tulee esittää lukuarvoina taulukkomuodossa, joissa arvoja verrataan Valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annettuihin ohjearvoihin, sekä tarvittaessa Valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuihin ohjearvoihin (luonnonsuojelualueet). Melun arvioinnissa on huomioitava tuotantoalueen sisällä olevat rakennukset.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että arviointiohjelmassa ei ole mainittu sähkönsiirron korkeajännitteisestä ilmajohdosta mahdollisesti aiheutuvaa koronamelua. Arvioinnissa on otettava huomioon, että hankkeesta aiheutuva melu voidaan kokea häiritsevä, vaikka raja- tai ohjearvojen ylittymistä ei tapahtuisikaan. Yhteysviranomainen pyytää mahdollisuuksien mukaan esittämään arvion rakennusaikaisen melun ajallisesta kestosta päivittäin ja viikoittain, mukaan lukien tiestöön kohdistuvat työt, siltä osin kuin melu voi kohdistua hankkeen lähivaikutusalueen asutukseen. Lapissa on yleisesti ottaen tavanomaista viettää paljon aikaa ulkoilmassa ja liikkua luonnossa eri tarkoituksissa, mikä on hyvä mahdollisuuksien mukaan huomioida.

Valo-olosuhteet ja varjovälke

Arviointiohjelmassa on käsitelty välkevaikutusten arviointia suppeasti. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on esitettävä ja tarkemmin perusteltava, mihin suosituksiin ja käytäntöihin laskentatuloksia verrataan. Välkevaikutusten arvioinnissa on tuotava esille, onko mallinnus tehty puusto huomioiden vai ilman puustoa. Arvioinnissa tulee käyttää hankealueeseen nähden asianmukaista sääasemaa. Tuloksissa tulee esittää välkkeen kesto ja ajankohta rakennukseen, vaikka se alittaisi annetun ohjearvon. Välkkeen arvioinnissa on huomioitava tuotantoalueen sisällä olevat rakennukset. Arvioinnissa on otettava huomioon, että varjovälke voidaan kokea häiritsevä, vaikka raja- tai ohjearvojen ylittymistä ei tapahtuisikaan.

25.7.2025

Maa- ja kallioperä

Hankealueen maa- ja kallioperän nykytilan kuvaus on esitetty arviointiohjelmassa riittävällä tarkkuudella, mukaan lukien saatavilla olevat tiedot maa- ja kallioperästä sekä happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymispotentiaalista. Maa- ja kallioperään kohdistuvia keskeisiä vaikutuksia ja vaikutusmekanismeja on tunnistettu. Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että voimajohtovaihtoehto SVE4 kulkee Salonmaan-Ukonmaan valtakunnallisesti arvokkaan moreenimuodostuman (MOR-Y13-079) ylitse. Salonmaan-Ukonmaan moreenimuodostuma käsittää kaksi drumliiniselännettä ja se on luokiteltu arvoluokkaan 3 (valtakunnallisesti arvokas). Yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että linjaus SVE4 ei sijoitu olemassa olevaan johtokäytävään drumliinimuodostuman kohdalla, vaan tältä osin avattaisiin uutta johtokäytävää. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää toimenpiteet, joilla valtakunnallisesti arvokkaaseen moreenimuodostumana kohdistuvia vaikutuksia voidaan tarvittaessa lieventää.

Pintavedet

Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti kuvattu hankkeen vaikutuspiirissä olevat pintavesistöt tuotantoalueelta. Voimajohtovaihtojen alueilla sijaitsevien vesistöjen osalta nykytilan kuvaus on yleispiirteisempää. Nykytilan käsittelyn yhteydessä esitetyt kartat havainnollistavat kuvausta hyvin. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että tuulivoimalat on jo alustavassa esityksessä pääosin sijoitettu tuotantoalueen kuivemmille maaston kohdille mahdollisimman etäälle virtavesistä.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen vaatiman rakentamisen ja purkamisen aikaisen kuivatustarpeen kasvattamisen vaikutukset pinta- ja pohjavesiin. Arviointiohjelman mukaan pintavesiin kohdistuvat vaikutukset painottuvat hankkeen rakentamisvaiheeseen. Yhteysviranomainen muistuttaa, että pysyviä tai pitkäaikaisia vaikutuksia todennäköisesti aiheutuu alueen hydrologiaan vettä läpäisemättömien pintojen ja ojien lisääntyessä rakentamisen seurauksena. Tästä voi aiheutua välillisiä vaikutuksia pohjaveteen. Yhteysviranomainen toteaa, että ojien kautta kulkeutuva ravinnekuormitus voi jatkua huomattavan pitkään.

Uusien teiden rakentamista vesistöjen yli tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää. Erityisesti pienet virtavedet ovat herkkiä rakentamisesta johtuvalle rantavyöhykkeen ja sen kasvillisuuden muuttumiselle sekä rantavyöhykkeen puuston ja pensaikon poistamiselle. Yhteysviranomainen muistuttaa, että vesistöjen läheisyyteen sijoitettavien voimaloiden, teiden ja voimajohtopylväiden osalta tulee arvioida, kuinka laajalta alueelta kasvillisuutta joudutaan poistamaan uoman varrelta ja arvioida vaikutus ko. vesistöön.

25.7.2025

Pohjavedet

Hankealueen nykytilan kuvauksessa on esitetty saatavilla olevat tiedot hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsevista luokitelluista pohjavesialueista. Nykytilan kuvaus perustuu olemassa oleviin tietoihin ja on siten melko yleispiirteinen. Kuvaus on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan pääosin riittävä.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle sijoittuvaa Auttin vesiosuuskunnan vedenottamo ei ole tunnistettu. Yhteysviranomaisella on tiedossa, että voimajohtovaihtoehtojen SVE1 ja SVE2 yhteisellä osuudella sijaitsee olemassa olevassa johtokäytävässä vedenottamo, joka ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Yhteysviranomaisella ei kuitenkaan ole tarkempia tietoja ottamosta. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavan tulee selvittää vedenottajalta ottamon tilanne ja arvioida ottamoon kohdistuvat vaikutukset sekä esittää tarvittaessa vaikutusten lieventämistoimenpiteet. Arviointiohjelmassa on tunnistettu myös kiinteistöjä, joilla voi olla talousvesikaivoja. Yhteysviranomaisen pyytää selventämään näihin kohdistuvaa mahdollista arviointia.

Kuluvana kesänä 2025 on tarkoitus laatia erillinen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, johon sisältyy myös lähteet. Maastoinventoinnit on tarkoitus toteuttaa niin, että uutta selvitystä ei tarvita, jos tuulivoimaloiden, sähköasemien tai muiden rakennettavien alueiden suunniteltuja sijainteja muutetaan tuotantoalueen sisällä. Yhteysviranomaisen korostaa maastoinventointien tärkeyttä, sillä olemassa olevat aineistot (esimerkiksi peruskartta) ovat riittämättömiä lähteiden osalta. Lapin alueella on tyypillisesti runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että luonnontilaisia lähteitä tulee tarkastella vesilain (VL 2 luku 11 §) näkökulmasta, sillä metsälaki ei ole riittävä turvaamaan lähteiden luonnontilaa ja esimerkiksi lähteiden vesitaloutta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arvioinnin suunniteltu toteuttamistapa on riittävä ja pääosin kattava, mutta pyytää varmistumaan, että hankkeen ojitusten, rakentamistoimenpiteiden ja maa-ainesten oton kuivatusvaikutusten vaikutukset lähteiden, lähdepurojen ja tihkupintojen vesitalouteen sekä lajistoon otetaan huomioon. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen suunnitteluun liittyvien ratkaisujen ja lähteisiin jätettävän suojaetäisyyden avulla. Sähkönsiirron osalta lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan vähentää pylvässijoittelun huolellisella suunnittelulla.

25.7.2025

Vesienhoito

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankealueen vesistöt sekä vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaiset, rajatut pintavesimuodostumat. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa mainittujen vesistöjen lisäksi sähkönsiirtoreittejä risteävät vesistöt kuuluvat hankkeen vaikutusalueeseen ja arviointi tulee toteuttaa myös näiden vesistöjen osalta.

Vesimuodostumien ekologinen tila on luokiteltu vesienhoitosuunnitelmissa ja niille on määritetty merkittävät paineet. Merkittävät paineet ja mahdollinen hyvän tilan heikentymisen riski on otettava huomioon kohteen herkkyyttä ja toiminnan vesistövaikutuksia määritellessä. Yhteysviranomaisen pitää oleellisena, että otetaan huomioon muun maankäytön, kuten metsätalouden maankuivatuksen vaikutus pintavesien herkkyyteen mm. hydrologisille muutoksille. Lisäksi lämpöpainepaineiden kohdistumista jo heikentyneen ekologisen tilaluokan omaavaan vesistöön tulee pyrkiä välttämään.

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen sijoittuminen eri valuma-alueille. Yhteysviranomaisen pitää tätä hyvänä ja katsoo, että vesistövaikutusten arvioinnin lähtökohtana tulee olla valuma-aluekohtainen tarkastelu. Hankealueen maankäytöstä voi aiheutua vesistövaikutuksia valuntaolojen muutoksen kautta myös tuotantovaiheessa. Rakennettavan alueen ja muun maankäytön pinta-aloja tulee suhteuttaa valuma-alueisiin maankäytön muutoksen vaikutuksen arviointia varten. Ojitusalueille rakennettaessa vesistökuormitus voi kulkeutua ojaverkostoa pitkin. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on syytä tunnistaa kohteet, joiden rakentaminen vaatii vesiensuojeluratkaisuja. Yhteysviranomaisen viittaa arviointiohjelmasta annettuun palautteeseen ja pyytää hyödyntämään esimerkiksi Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piirin lausunnossa esitettyä vesiensuojelun suunnittelussa. Myös uudet vesistönylitykset tulee arviointiselostuksessa esittää kartalla. Tierumpujen asentamisessa tulee estää riski vaellusesteiden muodostumisesta.

Pienempiä vesiä ei ole rajattu vesimuodostumiksi, vaan ne ovat vesienhoidollisesti huomioitavia luontotyyppejä, kuten myös purot osana jokijatkumoa, joiden kautta vesimuodostumiin voi kohdistua vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että pienet, luokittelemattomat ja yksittäisiksi vesimuodostumiksi rajaamattomat pintavedet tulee ottaa arvioinnissa huomioon ja tuulivoimarakentaminen suunnitella siten, että vältetään pienvesien kautta aiheutuva luokiteltujen vesimuodostumien tilan heikkenemisen riski. Yhteysviranomaisen viittaa tältä osin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO:2025:1, jossa muun muassa vesienhoitosuunnitelmassa luokittelemattomista vesistöistä edelleen niiden alapuolisten luokiteltujen pintavesimuodostumien tilaan kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia käsitellään.

25.7.2025

Vesialuetta koskevat vesienhoitosuunnitelmat on syytä ottaa huomioon hankkeen vesistövaikutusten ennaltaehkäisemiseksi ja lieventämiseksi ja jotta voidaan varmistua hankkeen yhteensopivuudesta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa.

Ilma ja ilmasto

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset ilmanlaatuun eivät todennäköisesti ole tuulivoimahankkeessa merkittäviä, mutta rakentamis- ja purkamisaikaiset vaikutukset ovat tietyissä olosuhteissa todennäköisesti paikallisesti merkittäviä esimerkiksi, jos kuljetuksia tehdään esimerkiksi hyvin kuivana aikana voimakkaalla tuulella. Kuljetusten ja mahdollisen kiviaineksen oton paikallisia ilmanlaatuvaikutuksia tulee tarvittaessa tarkastella ja arviointi esitettävä omana erillisenä kappaleenaan.

Hankealueen nykyisiä ilmasto-oloja on kuvattu arviointiohjelmassa ja tunnistettu ilmastomuutoksen mahdollinen vaikutus hankkeeseen. Tätä yhteysviranomaisen pitää hyvänä. Arviointiohjelmasta kuitenkin puuttuu kuvaus hankkeeseen vaikuttavien ympäristöriskien arvioinnista. Mikäli ilmastomuutoksen vaikutusten arvioinnin yhteydessä ilmenee hankkeeseen vaikuttavia ilmastoriskejä (esim. äärimmäiset sääilmiöt, maastopalot tai tuulivoimaloiden jäätäminen), tulee nämä huomioida osana hankkeeseen vaikuttavia ympäristöriskejä.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu tuulivoimaloiden rakentamisesta, purkamisesta ja materiaaleista aiheutuvat hankkeen todennäköisesti merkittävimmät ilmastovaikutukset, mutta arviointiohjelmassa ei ole esitetty, miten ilmastovaikutuksia on tarkoitus arvioida. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmastovaikutusten arvioinnin toteutustapa on arviointiselostuksessa avattava tarkasti mukaan lukien lähtöoletukset, rajaukset ja käytetyt parametrit. Hiilijalanjälkilaskenta on hyvä jakaa materiaali-, rakentamis-, tuotanto- ja purkamisvaiheisiin ja tulokset on esitettävä yhteenlaskettunakin. Arvioinnissa on huomioitava myös sähköaseman (ja akuston), maakaapeloinnin, huoltoteiden ja erityisesti sähkönsiirron ilmastovaikutukset. Koska tarkasteltavat voimajohtolinjat ovat pitkiä, on materiaali- ja rakentamisvaiheiden päästöt huomioitava.

Puuston hiilinielun ohella on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tärkeää ottaa huomioon maankäyttösektorin päästöihin sisältyvä maaperän hiili. Hankealueella on runsaasti ojitettuja soita eli turvemaita, joilla maaperän päästöt ovat yleensä suuremmat kuin puuston hiilinielussa tapahtuvat muutokset. Maaperäpäästöjen arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi Hiilikartta-työkalua. Toiminnanaikaisen vaikutustenarvioinnin eli hiilikädenjäljen laskennan osalta on kuvattava arvioinnissa käytettävät menetelmät ja oletukset. Hiilikädenjälkeä laskettaessa on syytä varovaisuuteen verrattaessa tuulivoimalla tuotetun sähkönsiirron päästöjä suoraan fossiililla polttoaineella tuotetun sähkönsiirron päästöihin. Suomen sähköntuotannosta fossiilisten polttoaineiden osuus on pieni;

25.7.2025

esimerkiksi vuonna 2023 Suomen sähköntuotannon päästökerroin oli enää 38 gCO₂e/kWh. Sähköntuotannon ominaispäästökerroin myös laskee nopeasti ja on Energiategollisuuden oman arvion mukaan enää n. 14 gCO₂e/kWh vuonna 2035.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Lapin liitto ja Lapin ELY-keskus valmistelevat Lapin uutta ilmasto- ja energiastrategiaa. Tämä tulee huomioida vaikutustenarvioinnissa. Lapin ilmasto- ja energiastrategia on lausuntokierroksella kesällä 2025 ja poliittisessa päätöksenteossa syksyllä 2025.

Luontoympäristö

Yhteysviranomaisen toteaa, että luontoympäristön nykytilan tarkastelussa on hyödynnetty kiitettävän monipuolisesti erilaisia aineistolähteitä. Arviointiohjelmassa on tunnistettu pääasialliset lisätieto- ja maastokartoitustarpeet. Hankkeesta vastaavan on selvitettävä hankkeen vaikutusalueen nykytilaa riittävällä tavalla, jotta vaikutukset on mahdollista arvioida. Vaikutusalueen määrittelyssä tulee huomioida lajien ekologiset ominaisuudet ja tuulivoimaloiden vaikutusalueen lisäksi mm. rakennettavan tiestön, nostoalueiden, rakentamisen ja toiminnan aikaisten häiriövaikutusten sekä sähkönsiirron vaikutusalue. Hankkeesta vastaavan tulee varmistaa, että kaikki luontoselvitykset ovat riittäviä suhteessa koko hankkeen vaikutusalueeseen.

Luontoselvityksissä tulee kiinnittää huomiota siihen, että selvitykset tehdään oikeaan aikaan, soveltuvilla menetelmillä sekä erityisesti maastokartoitusten ajallinen riittävyys huomioiden. Maastokartoitusalueet, kartoitusreitit, kartoitusajankohdat sekä eläinten tarkkailun havainnointipaikat, tarkkailuun jokaisessa kohteessa käytetty aika (ml. kellonajat) sekä säätila tulee esittää kartoilla ja selvitysraportissa. Selvitysraporteissa tulee esittää maastossa kerätty aineisto kokonaisuudessaan, jotta yhteysviranomaisen voi arvioida selvitysten menetelmien ja johtopäätösten oikeellisuutta. Raporteissa tulee arvioida myös selvitysten kattavuus suhteessa hankealueeseen. Samalla tulee ottaa huomioon, että osa kartoituksen kohteina olevista lajeista (mm. eräät kasvi-, lintu- ja nisäkäslajit) ovat sensitiivisiä, eli niiden lajitietoaineisto on salassa pidettävää tietoa. Näitä lajeja koskevat selvitykset suositellaan esittämään erillisissä viranomaiskäyttöön tarkoitetuissa raporteissa, joiden olemassaolosta tulee olla maininta julkisissa selvityksissä ja arviointiselostuksessa. Myös mahdolliset selvitysten epävarmuustekijät on syytä nostaa selkeästi esille raporteissa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulisi pystyä mahdollisten lieventämiskeinojen esittelyn sijaan esittämään riittävän konkreettisia lieventämiskeinoja sekä arvioimaan niillä saatava vaikutus. Yhteysviranomaisen katsoo, että toiminnan luontovaikutusten seuranta kannattaa kohdentaa vaikutusten merkittävyyden perusteella.

25.7.2025

Linnusto

Yhteysviranomainen katsoo, että linnustoon kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä, ja niiden riittävään ja luotettavaan arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota vaikutusten arvioinnissa. Myös sähkönsiirtoreitit ovat osa hanketta ja siksi niiden linnustovaikutukset tulee selvittää asianmukaisesti. Ohjelmassa tuotantoalueelle on suunniteltu monipuolisesti erilaisia linnustonselvityksiä, mutta sähkönsiirtoreitille on esitetty vain yhden maastopäivän pistemäinen maastonselvitys. Yhteysviranomainen korostaa, että asianmukainen vaikutusarviointi edellyttää riittävien lintutietojen keräämistä koko hankealueelta, myös sähkönsiirtoreiteiltä. Maastokartoituksin tulee kerätä riittävät linnustotiedot vaikutusarviointien pohjatiedoiksi. Lintutietojen pohjalta tulee muun muassa voida arvioida hankkeen vaikutukset Litokairan ja Varpusuo-Saarisuon Natura-alueisiin sekä varmistua, että sähkönsiirtoa rakennettaessa ei hävitetä luonnonsuojelulain 70.3 §:n tarkoittamia pesäpaikkoja. Sähkönsiirtoreittien osalta kartoituksiin käytettävää aikamäärää on siten syytä lisätä. Lisäksi dokumentoinnin tarkkuuteen tarvittavin karttaesityksin on kiinnitettävä erityistä huolellisuutta, jotta hankkeen vaikutuksia suhteessa selvitystuloksiin voidaan arvioida riittävällä tavalla. Linnustovaikutusten arvioinnin osalta yhteysviranomainen pyytää ottamaan huomioon erityisesti Metsähallituksen ja Luonnonvarakeskuksen lausunnot. Lisäksi etenkin Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistyksen Xenus ry:n lausunnossa on tuotu esiin arvioinnissa hyödyllisiä nykytilatietoja ja selvitysmenetelmiä.

Päiväpetolintuselvitykseen on suunniteltu viisi (5) maastotyöpäivää, minkä lisäksi salassa pidettävän petolinnun seurantaan on varattu 19 maastotyöpäivää. Suunnitelmasta ei käy ilmi, miten ajat aiotaan jakaa eri seurantamenetelmien (lentotarkkailu ja pesien etsiminen) välillä. Yhteysviranomainen muistuttaa, että luotettavan vaikutusarvioinnin pohja muodostuu päiväpetolintujen riittävästä ja asianmukaisesta tarkkailusta ja pesien etsimisestä. Alueen laajuus huomioiden viisi päivää vaikuttaa vähäiseltä. Päiväpetolintujen tarkkailupisteet tarkkailuajankohittain ja näkemäsektoreineen sekä pesien etsinnässä kuljetut reitit tulee esittää arviointiselostuksessa kartalla. Metsähallituksen lausunnossa on nostettu esille, että kaikkien voimajohtovaihtoehtojen läheisyydestä tunnetaan erään uhanalaisen päiväpetolinnun reviirejä. Kyseinen lintu on myös Varpusuo-Saariaavan Natura-alueen suojeluperuste. Yhteysviranomainen yhtyy Metsähallituksen näkemykseen, että hankkeen vaikutukset kyseiseen lajiin tulee selvittää.

Yhteysviranomainen toteaa, että elinympäristömalliin pohjautuen tuotantoalue sijoittuu kahden suuren uhanalaisen petolinnun reviirin läheisyyteen, mutta ei kuitenkaan aivan ydinreviirille. Lisäksi voimajohtovaihtoehdot SVE3 ja SVE4 kulkevat useiden saman lajin reviirien halki. Voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat osittain ydinreviirien alueelle, osittain niitä sivuten. Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen suunnittelussa on varmistuttava, ettei reviireille kohdistu haitallisia vaikutuksia törmäysriskien,

25.7.2025

elinympäristömuutosten tai muiden vaikutusmekanismien kautta. Hankkeen vaikutukset suureen uhanalaiseen petolintuun tulee arvioida Metsähallituksen lausunnossaan esiin nostaman ohjeistuksen mukaisesti. Samassa dokumentissa on ohjeistettu tarkkailumenetelmästä. Vaikutusarvioinnissa on otettava huomioon menetetty ravinnonhankintapinta-ala (sähkönsiirto, huoltotiet, voimalat) sekä huoltoteiden mahdollistama helpompi pääsy alueelle ja tämän aiheuttama häiriövaikutus. Törmäysmallinnuksen asianmukaisuuden tarkastelun kannalta on oleellista, että selostuksessa esitetään käytetyt parametrit sekä kuvataan laskennan välivaiheet. Erityisesti ydinreviirien alueelle ei ole syytä sijoittaa törmäysriskiä aiheuttavia rakenteita. Kyseisille alueille sijoittuvien sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta tulee harkita joko muutoksia reittilinjauksiin tai muita lieventäviä toimenpiteitä.

Lähtökohtaisesti pesimälinnuston kartoitus vaikuttaa menetelmällisesti asianmukaisesti suunnitellulta. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole esitetty yksityiskohtaisia suunnitelmia maastotöiden toteuttamisesta. Selvitysten kattavuutta ei siten pystytä arviointiohjelman perusteella arvioimaan.

Yhteysviranomaisen pitää pöllökartoituksiin suunniteltua kolmea päivää niukkana alueen laajuus, pöllöjen vuosittainen kannanvaihtelu sekä myyrätilanne huomioiden. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että pöllöselvitykset toteutetaan ajallinen ja alueellinen vaihtelu huomioon ottaen riittävällä kattavuudella ja laskentojen toistolla. Kuuntelupisteet tulee esittää kartalla ja arvioida tulosten luotettavuutta ottaen huomioon koko vaikutusalue.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueen laajuuteen nähden metsäkanalintujen soidinpaikkaselvityksiin suunniteltu aikajakso on vuoden 2025 osalta riittävä. Kanalinnuilla on kuitenkin voimakkaat vuosien väliset kannanvaihtelut, ja erityisesti metson soidinpaikkojen selvittäminen vaatii toistoja johtuen lintujen arkuudesta sekä lyhyestä havainnointiajankohdasta. Laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuotena jättää epävarmuutta vaikutusten arviointiin, mikä tulee huomiodia johtopäätöksissä.

Ohjelmassa on todettu, että hankealue ei sijoitu määritellylle valtakunnallisesti merkittävälle lintujen muuttoreitille. Muuttolintutarkkailua on tarkoitus tehdä 10 päivää huhti-toukokuussa ja elo-lokakuussa vuonna 2025. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon kumulatiiviset törmäysriskit, suunniteltujen tuulivoimala-alueiden vaikutukset lintujen muuton ohjautumiseen ja muuttoreitteihin sekä lepäily- ja ruokailualueille. Muuttolintuselvityksessä on esitettävä tarkkailupisteiden sijoittuminen ja näkemäsektorit, ajankohta ja säätilat.

Muu eläimistö ja direktiivilajit

Arviointiohjelmassa Nassakan hankealueella potentiaalisesti esiintyviksi luontodirektiivin liitteiden II tai IV eläinlajeiksi on listattu viitasammakko, sauikko, suurpedot,

25.7.2025

lummelampikorento, kirjojokikorento, lohi, kivisimppu ja jokihelminimpukka. Arviointiohjelman mukaan hankealueella tehdään lepakoiden, viitasammakon ja suurpetojen ja saukon lumijälkien osalta maastossa lisäselvityksiä lajien nykytilan selvittämiseksi. Lisäksi lummelampikorenon ja jokihelminimpukan osalta on todettu, että lajien esiintymisen potentiaalia hankkeen vaikutusalueella arvioidaan muiden selvitysten ohessa. Loppujen nykytilankuvauksessa listatuista lajeista osalta ohjelmassa ei ole esitetty inventointeja. Useimpien lajien osalta ohjelmassa on esitetty viittaukset käytettäviin inventointiohjeisiin. Selvitysten tarkempia kohdennusalueita ei kuitenkaan ole esitetty arviointiohjelmassa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että luontodirektiivin liitteiden II ja IV eläinlajien osalta selvitystarpeet on pääosin tunnistettu arviointiohjelmassa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kuitenkin myös kirjojokikorenon esiintymistä hankkeen vaikutusalueella olisi syytä tarkastella vähintäänkin soveltuvien elinympäristöjen osalta. Myös tällaiset esiintymisen potentiaalia koskevat tarkastelut ja niiden johtopäätökset tulee esittää arviointiselostuksessa. Mikäli potentiaalia havaitaan, on syytä toteuttaa tarkempia kartoituksia. Jokihelminimpukan osalta yhteysviranomaisen huomauttaa, että laji on havaittu verrattain monenlaisista virtavesistä, joten sen esiintymispotentiaalin kartoittaminen esimerkiksi luontotyyppi-inventoinnin yhteydessä on epävarmaa. Yhteysviranomaisen korostaa, että kyseessä on myös Simojoen Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluva laji. Näin ollen erityisen tärkeää on huolehtia, että kyseisen lajin esiintymisestä on riittävät tiedot niiltä alueilta, joilla hankkeesta aiheutuu vaikutuksia Simojelle esimerkiksi voimajohdon ylittäessä kyseisen vesistön. Mikäli olemassa olevat aineistot eivät riitä lajin esiintymisen tarkasteluun eikä vaikutuksia voida poissulkea lieventävillä toimenpiteillä, voi lajin osalta olla tarpeen tehdä erillisselvitys.

Yhteysviranomaisen pitää lepakko- ja viitasammakkoselvitystarpeita oikein tunnistettuina. Myös esitetyt menetelmät ovat lähtökohtaisesti asianmukaisia, kunhan kartoitukset ajoitetaan oikeaan ajankohtaan ja sopiviin sääolosuhteisiin. Viitasammakon osalta arviointiohjelmassa ei ole mainittu, paljonko kartoituksiin ollaan käyttämässä aikaa, joten siihen ei voida vielä tässä vaiheessa ottaa kantaa.

Arviointiohjelmassa on esitetty lumijälkiselvityksenä toteutettava saukkoselvitys. Arviointiohjelman mukaan selvitys on jo tehty, mutta sen tuloksia ei kuitenkaan ole kuvattu ohjelmassa. Arviointiohjelman mukaan myös suurpetoja on tarkkailtu lumijälkilaskennan yhteydessä helmikuussa 2025. Lisäksi karhun jälkiä ja jätöksiä on todettu etsittävän muiden luontoselvitysten yhteydessä sulan maan aikana. Suurpetohavainnoista pyydetään lisäksi tiedot paikallisilta metsästyseuroilta, mitä yhteysviranomaisen pitää hyödyllisenä tietona Luonnonvarakeskuksen tuottaman aineiston lisäksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että asianmukaisen vaikutusarviointin tueksi selvityksestä tulee ilmetä suurpetoinventointiin käytetty seuranta-aika ja menetelmät, kartoituksen alueellinen kattavuus ja pohdintaa tulosten luotettavuudesta.

25.7.2025

Kasvillisuus, luontotyytit ja arvokkaat luontokohteet

Arviointiohjelman mukaan kasvillisuus ja luontotyytit inventoidaan maastossa niin, että uutta selvitystä ei tarvita, jos tuulivoimaloiden, sähköasemien tai muiden rakennettavien alueiden suunniteltuja sijainteja muutetaan tuotantoalueen sisällä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee arvokkaan lajiston ja luontotyyppien lisäksi esittää, miten kartoitukset on toteutettu sekä esittää kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitusten reitit, ajankohdat ja säätila. Arviointiohjelmassa on todettu, että hankealueen läheisyydestä on aiempia havaintoja erilaisista kämmeköistä. Yhteysviranomainen katsoo, että kasvillisuusselvityksessä tulee kiinnittää erityistä huomioita inventointiajankohtaan kyseisten putkilokasvien ollessa kukinnan ulkopuolella huomaamattomia tai vaikeasti lajilleen tunnistettavia.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen suunnittelussa uhanalaiseen lajistoon ja luontotyyppihin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen harkitulla sijoittelulla ja tielinjausten suunnittelulla sekä arvokkaisiin luontokohteisiin jätettävien riittävien suojaetäisyyksien avulla. Voimajohdon vaikutuksia voidaan vähentää linjaussuunnittelun lisäksi huolellisella pylvässijoittelulla ja rakentamistoimenpiteiden yksityiskohtien suunnittelulla, joka ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet.

Arviointiohjelman mukaan maastokäyntien yhteydessä selvitetään luontotyyppien osalta luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, metsälain 10 §:n mukaisten erityisen arvokkaiden elinympäristöjen ja vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisten vesiluontotyyppien esiintymistä alueella. Yhteysviranomainen huomauttaa, että uudistetun luonnonsuojelulain luontotyyppisuojausäännökset sisältävät myös 65 §:n mukaiset, tiukasti suojellut luontotyytit. Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueella ei ole ennakolta tiedossa olevia luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja serpentiiniluontoluontotyyppisiä. Kallioperätietojen perusteella serpentiiniluontotyyppien esiintyminen hankealueella on mahdollista, erityisesti voimajohtoreitin SVE4 kohdalla Näätäaavan turvetuotantoalueen läheisyydessä. Mikäli hankealueella havaitaan ultraemäksisen kivilajin paljastumia (serpentiinikallioita, -kivikoita tai soraikoita) tai sellaisiksi epäiltyjä kohteita, pyydetään niistä ilmoittamaan Lapin ELY-keskukseen. ELY-keskus pyrkii tarkastamaan nämä kohteet. Yhteysviranomainen muistuttaa, että tiukasti suojeltujen luontotyyppien heikentäminen on kiellettyä ilman luonnonsuojelulain 66 §:n mukaista poikkeuslupaa. Tämä lupa tarvitaan myös jäkälä- ja sammalnäytteiden ottamiseksi serpentiiniluontotyyppien määrittämistä varten.

Luonnonsuojelualueet ja ekologiset yhteydet

Yhteysviranomainen toteaa, että tuulivoimala-alueen ja voimajohtoalueiden lähiympäristöön sijoittuvat luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojeluohjelmien alueet on

25.7.2025

valtaosin tunnistettu ja kohteet on esitetty myös kartalla. Metsähallituksen lausunnon mukaan hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsee useita Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevia luonnonsuojelutarkoituksiin varattuja kiinteistöjä. Kyseiset kiinteistöt ovat nk. säädösvalmistelussa, jossa alueista on tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita säädöksineen. Osa kyseisistä kiinteistöistä kuuluu myös rantojensuojeluohjelmaan. Yhteysviranomaisen yhtyy Metsähallituksen näkemykseen, että hankkeen vaikutukset kyseisiin luonnonsuojelutarkoituksiin varattuihin alueisiin tulee arvioida. Luonnonsuojeluohjelmiin, kuten rantojensuojeluohjelmaan, kuuluvien alueiden osalta arvioinnissa on syytä painottaa hankkeen vaikutuksia alueen suojelun tarkoituksen näkökulmasta. Tarpeen mukaan tulee esittää lieventäviä keinoja, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää.

Arviointiohjelmassa mainitaan vaikutukset ekologisiin yhteyksiin yhteisvaikutuksia koskevassa osiossa sekä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajeihin kohdistuvien vaikutusten yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on lausunnossaan nostanut esille Pohjois-Pohjanmaan liiton toukokuussa 2024 valmistuneen Natura-alueita ja ekologisia yhteyksiä koskevan riskiselvityksen, jossa määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston raja-ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Pohjois-Pohjanmaan liiton selvityksen tarkastelu ulotettiin myös maakuntarajan yli Lapin puolelle yhteisvaikutusten huomioimiseksi. Hankealue sijoittuu selvityksessä tunnistetulle ekologisen verkoston alueelle, joka yhdistää verkoston ydinalueita. Yhteysviranomaisen yhtyy Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemykseen, jonka mukaan YVA-menettelyssä on kiinnitettävä suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen on varmistettava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla.

Luonnon monimuotoisuus

Yhteysviranomaisen toteaa, että luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset ovat YVA-menettelyssä arvioitavia vaikutuksia ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen onkin arviointiohjelmassa yleisellä tasolla tunnistettu sekä luonto- että kulttuuriarvojen kannalta merkitykselliseksi. Lisäksi luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajeihin kohdistuvien vaikutusten arviointia koskevassa kappaleessa 9.4.2. todetaan, että karttatarkastelun ja käytettyjen paikkatietoaineistojen perusteella hankealue on luontoarvoiltaan huomattavan monimuotoista niin luontotyypeiltään kuin lajistoltaankin (s. 149). Samansuuntainen kuva välittyy arviointiohjelmasta annetussa palautteessa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat todennäköisiä ja pyytää hankkeesta vastaavaa tarkastelemaan niiden merkittävyyttä arviointiselostuksessa. Luonnon monimuotoisuuden tarkastelun mittakaavoina nähdään

25.7.2025

yleisesti 1) lajin sisäinen eli geneettinen monimuotoisuus, 2) lajimonimuotoisuus ja 3) ekosysteemien monimuotoisuus. Yhteysviranomaisen katsoo, että nämä monimuotoisuuden ulottuvuudet on otettava huomioon. Yhteysviranomaisen kehottaa hankkeesta vastaavaa pyrkimään lieventämishierarkian noudattamiseen suhteessa hankealueen luonnon monimuotoisuuteen eli estämään, lieventämään ja kompensoimaan luonnon arvojen menetyksiä. Arvioinnissa voi hyödyntää Suomalaisen tiedeakatemian vuonna 2024 julkaisemaan tietokoostetta Ekologinen kytkeytyvyys ja luonnon monimuotoisuus alueidenkäytön suunnittelussa.

Luonnontilaiset suoluontotyypit ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta olennaisia ja arvokkaita, koska hankealueesta suuri osa on ojitettua. Luonnontilaisten soiden vesitalous tulee hankkeen jatkosuunnittelussa pyrkiä turvaamaan ja etsiä keinoja suojata suoluontoa hankkeen rakentamis- ja muiden toimien aiheuttamilta kuivatusvaikutuksilta.

Liikenne, viestintäyhteydet ja sähköverkko

Liikenne

Yhteysviranomaisen katsoo, että maantieliikenteen nykytilannekuvaus ja kuvaus erikoiskuljetusreiteistä ovat riittäviä. Liikennevaikutukset tulee selvittää hankkeen rakentamisen, toiminnan ja toiminnan lopettamisen ajalta ja arvioida melu-, päästö- ja tärinähaitat. Maantieliikennevaikutusten arvioinnissa tulee pääpainon olla rakentamisen aikaisissa, liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja teiden kuntoon liittyvissä vaikutuksissa. Kuljetusreiteillä sijaitsevien siltojen kantavuudet sekä kelirikkorajoitukset tulee huomioida siinä määrin kuin mahdollista. Rakentamisl liikenteen määrien arvioinnissa on syytä huomioida alueen sisäinen ajo, tyhjänä ajo, ajojen säännöllisyys ja mahdolliset liikennehuiput. Kuljetusreitit tulee selvittää kaikille eri tarpeille ja tehdä vaihtoehtokohtainen arviointi sillä tarkkuudella kuin se käytettävissä olevin tiedoin on mahdollista. Hankealueelle johtavien teiden ja erityiskuljetusten osalta on syytä selvittää ja ottaa huomioon reittien varren asutus ja mahdolliset muut häiriintyvät kohteet.

Hankkeen voimajohdon aiheuttamat vaikutukset liikenteen ja maanteiden osalta ottaen huomioon mm. mahdollisten erikoiskuljetusreittien vaikutus voimajohtojen sijoittamiseen. Tarkastelu on tehtävä vaihtoehtokohtaisesti. Lisäksi on tärkeää ennakoida maantieliikenteelle mahdollisesti aiheutuvat häikäistymisriskit ja suunnitella toimenpiteet niiden poistamiseksi. Yhteisvaikutukset muiden lähialueelle sijoittuvien hankkeiden kanssa tulee huomioida. Väyläviraston lausunnossa esitetään ohjeita, jotka yhteysviranomaisen kehottaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan.

Arviointiohjelman kappaleessa 13.1.1. Nykytila viitataan kyseessä olevaan kappaleeseen "Tuotantoalueen läheisyydessä sijaitseva tiestö ja nykyinen liikennemäärä on esitetty kappaleessa 13.1.1."

25.7.2025

Viestintäyhteydet ja sähköverkko

Arviointiohjelmassa on tunnistettu Ilmatieteenlaitoksen säätutkien lähimmät sijainnit ja lähin radio- ja tv-asema. Suomen Erillisverkot Oy:n, Telia Finland Oyj:n ja Elisa Oyj:n lausunnot on otettava huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa mm. yksittäisten voimalasijaintien, sähköjakeluverkon haltijalta pyydettävän risteämäläusunnon ja voimajohdoista tehtävän telekaapeleita koskevan vaarajänniteselvityksen osalta. Ilmatieteenlaitoksen säätutkiin kohdistuvien vaikutusten arviointia ei enemmälti ole tarpeen tehdä, koska voimat sijoittuvat yli 20 km päähän lähimmästä säätutkasta.

Antennitelevisio lähetyskäyttöä käytetään viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana ja vaikutukset antennitelevisio vastaanottoon liittyvät siten yleiseen turvallisuuteen. Yhteysviranomainen katsoo, että tuulivoimalat tulee sijoittaa siten, että häiriötä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Häiriöt voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa.

Annetussa palautteessa esitetty huoli koskien tv- ja radiokanavien vastaanotto-ongelmia ja häiriötä matkapuhelinten kuuluvuudessa ja datayhteyksissä tuotantoalueen keskelle sijoittuvassa Kuhansuvannossa tulee ottaa huomioon. Poronhoidossa käytetään radiopuhelimia. Lisäksi porojen paikantimet käyttävät GPS-satelliitteja ja lähettävät tiedon Digitan IoT-verkon kautta karttasovellukseen. Yhteysviranomainen katsoo, että tuulivoimaloilla on todennäköisesti paikallisia vaikutuksia poronhoitajien viestintään käyttämien laitteiden kuuluvuuteen ja porojen paikannusjärjestelmään. Poronhoidon viestintäyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten laajuutta ja merkittävyyttä tulee arvioida.

Aineellinen omaisuus

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset kiinteän ja irtaimen omaisuuden käyttöön huomioidaan vaikutusten arvioinnissa, mutta tarkempia kuvauksia arvioinnin lähtötiedoista ja toteuttamistavasta ei esitetä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostukseen tulee sisältyä aineellista omaisuutta käsittelevä osio ja että vaikutukset aineelliseen omaisuuden käyttöön tulee käsitellä arviointimenettelyssä, ja lisäksi tulee tunnistaa yleispiirteisellä tasolla mahdolliset merkittävät omaisuuteen kohdistuvat vaikutukset.

Yleisötilaisuudessa kysyttiin kiinteistöjen arvon alenemisen arvioimisesta ja myös arviointiohjelmasta saadussa palautteessa edellytetään kiinteistöjen arvoon ja metsätalouskäyttöön kohdistuvien vaikutusten selvittämistä. Aihepiiriä koskevaa oikeuskäytäntöä esittelevät Pölönen ja Perho (YVA-oikeus. Uudistunut ympäristövaikutusten arviointimenettely. Edita 2018, s. 37–38) toteavat, että Euroopan tuomioistuimien on käsitellyt kysymystä aineelliseen omaisuuteen kohdistuvista vaikutuksista ratkaisussa C-420/11 (Leth) ja tulkinnut, että ympäristövaikutusten arviointiin ei kuulu kiinteän ja irtaimen omaisuuden arvoon kohdistuvien vaikutusten

25.7.2025

arviointi, vaan että on etenkin arvioitava hankkeen vaikutusta siihen, miten kiinteää ja irtainta omaisuutta käytetään. Oikeuskirjallisuuden mukaan arvioinnissa on silti syytä huomioida sellaiset merkittävät taloudelliset vahingot, joilla on suora yhteys hankkeen ympäristövaikutuksiin, ja siten tunnistaa yleispiirteisellä tasolla merkittävät aineelliseen omaisuuteen kohdistuvat vaikutukset.

Yhteysviranomainen katsoo, että metsään perustuvien elinkeinojen kuten metsätalouden ja alueen luontoon tukeutuvan yritystoiminnan ja maatilatalouden harjoittamiseen kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltava arvioinnin yhteydessä. Arviointiohjelmasta annetussa palautteessa tuodaan esiin vaikutusalueen laajuutta koskeva epävarmuus koskien tuulivoimaloiden vaikutuksiin nautaeläimiin ja talvitarhattuihin poroihin. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen lähivaikutusalueella tulee tarkastella tuotantoeläimille aiheutuvia riskejä.

Maisema ja kulttuuriperintö

Maisema

Yhteysviranomainen katsoo, että tuotantoalueen lähimaiseman rakenne on kuvattu kattavasti ja riittävästi, mutta huomauttaa, että maisemaa koskevaa käsittelyä tulee täydentää voimajohtovaihtoehtojen reittien osalta. Esityksen yksityiskohtaisuuteen tulee kiinnittää huomiota erityisesti jokien ylitysten osalta.

Tuotantoaluetta lähimmät maiseman arvokohteet ovat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Simojärven eränkäyntimaisema ja Kuukasjärven kulttuurimaisema. Yhteysviranomainen katsoo, että näihin maisema-alueisiin kohdistuva vaikutus tulee selvittää erityisen huolellisesti ja riittävällä kattavuudella. Esimerkiksi Simojärven Porosaarennokan eteläkärjen laavu on yksi suositeltava havainnekuvan ottopaikka. Yhteysviranomainen pyytää ottamaan huomioon palautteessa esitetyt havainnekuvien toteuttamispaikat, kuten esimerkiksi Kuhansuvannon alue. Mahdollisuuksien mukaan on hyvä tarkastella yhteistä näkyvyyttä suhteessa muihin tuulivoimahankkeisiin kuten Kupinavaaran tuulivoimahanke. Mikäli arviointia tehdessä on käytössä muiden hankkeiden kuvasovitteita, yhteysviranomainen suosittelee hyödyntämään niitä.

Yhteysviranomainen näkee, että yleiset arkimaisemaan kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää ja havainnollistaa tuotantoalueen lähivaikutusalueella ja ottaa huomioon Kuukasjärven, Petäjäjärven, Luiminkajärven ja Kuhajärven avoimet maisematilat ja erityisesti voimaloiden sijoittuminen vesistön taakse kohteesta käsin katsottaessa. Tarvittaessa tulee tarkastella yksittäisestä kohteesta avautuvan näkymän ohella peräkkäistä näkyvyyttä kylien keskeisille paikoille ja kulkuväylille. Annettu palaute tulee tässä yhteydessä ottaa huomioon. Ympäristöministeriö tuulivoimarakentamisen ohjeen (2024) mukaan lähivaikutusalueella sijaitsevat yli 300 m korkeat tuulivoimalat voivat olla maisemakuvassa hallitsevia ja vaikuttaa maiseman luonteeseen ja laatuun. Voimaloiden

25.7.2025

lapojen liike vahvistaa vaikutelmaa. Ohjeessa esitettyihin etäisyysvyöhykkeisiin sisältyvää joustoa on tärkeää soveltaa niin, että arvioinnissa pyritään identifioimaan ne maisematilat, joihin voimalat rakenteina, niiden aiheuttama varjovälke ja lentoestevalot näkyvät merkittäväällä tavalla.

Yhteysviranomaisen korostaa, että alueellisten vastuumuseoiden esittämät seikat esimerkiksi koskien maakunnallisia maisemakohteita on hankkeen jatkosuunnittelussa syytä huomioida. Arviointiohjelman mukaan vaikutusten arviointiin sisältyisivät maakunnallisesti arvokkaat maisemakohteet Korouoma ja Pärjänsuon asutustilakylä. Nämä kohteet sijoittuvat hankkeessa suunniteltujen 320 m korkeiden voimaloiden teoreettiselle maksiminäkyvyysalueelle ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen ohjeen (2024) mukaan. Ohjeen mukaan noin 30–40 km etäisyydelle sijoittuvat tuulivoimalat voi hyvissä sää- ja valaistusolosuhteissa erottaa paljaalla silmällä, mutta niiden näkymisellä ei todennäköisesti ole merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta. Korouoma on noin 30 kilometriä pitkä ja geologialtaan erityislaatuinen, syvä hautavajoama, jonka muodostaman laakson ympäristö on metsäistä vaaramaisemaa. Laaksossa virtaavan Korojoen rannoilla on reheviä tulvaniittyjä ja lehtomaisia metsiä. Maiseman arvokohteen merkittävyys koostuu Korouoman ruhjelaakson ympäristöstään poikkeavista ominaispiirteistä. Korouomassa kiertävä kesäretkeilyreitti kulkee pääosin laakson ympäristöään alavammilla osilla, nousten rotkolaakson länsipuolella sijaitsevan Piippukallion kohdalla ympäröivän maiseman korkeudelle. Korouoma sijaitsee noin 35 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasijainnista T 38. Etäisyys Piippukalliolta lähimpään suunniteltuun voimalasijaintiin on noin 33 km.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan maisemallisesta pääkohteesta Korouomasta toiseen suuntaan sijaitsevat tuulivoimalat eivät aiheuta merkittävää haittaa maisemakohteen kokemiselle ja ymmärtämiselle. Kaukomaisemassa hyvissä olosuhteissa mahdollisesti erottuvat tuulivoimalat eivät yhteysviranomaisen käsityksen mukaan aiheuta myöskään Korouoman retkeilyreitillä käytölle merkittävää haittaa.

Toinen teoreettiselle maksiminäkyvyysalueelle sijoittuva maakunnallisesti arvokas maisemakohde on Pärjänsuon asutusmaisema, joka sijaitsee noin 33 km etelään lähimmästä voimalasijainnista T14. Pärjänsuon asutusmaisema käsittää laajan, yhtenäisen ja edustavan jälleenrakennuskauden asutustilakylän viljelysalueineen, joita ympäröivät laajat ja tasaiset asumattomat suoalueet. Kylästä avautuu näkymiä ympäröivään vaaramaisemaan. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan maisemakohteen kokemisen ja ymmärtämisen kannalta kaukomaisemassa hyvissä olosuhteissa mahdollisesti erottuvat tuulivoimalat eivät ole merkittäviä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että Korouomaan ja Pärjänsuon asutustilakylään ei todennäköisesti kohdistu sellaisia merkittäviä maisemavaikutuksia, jotka edellyttäisivät käsittelyä hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä.

25.7.2025

Syötteen kansallispuisto sijaitsee lähimmillään noin 26 km etäisyydellä lähimmästä voimalasijainnista T32. Yhteysviranomaisen katsoo, että merkittävät maisemavaikutukset ovat epätodennäköisiä, mutta vaikutusten merkittävyys todennäköisesti kasvaa yhdessä muiden hankkeiden maisemavaikutusten kanssa. Tästä syystä suurinta ja laajinta näkyvyyttä selventävää havainne aineistoa on hyvä laatia.

Voimajohtovaihtoehtojen vaikutusalueille ei maiseman arvokohteita sijoitu, mutta asia on syytä arviointiohjelmassa todeta. Voimajohdon alustavaksi vaikutusalueeksi ilmoitetaan taulukossa 5.1. 200–1000 m voimajohdosta, kun taas maisemavaikutuksia koskevassa kappaleessa 10.1.2. todetaan, että tarkastellaan voimajohtokäytävää ja noin 500 m leveää vyöhykettä sen molemmin puolin. Yhteysviranomaisen katsoo, että voimajohdon vaikutusalueen määrittäminen jää epäselväksi. Epäselväksi jää myös, tarkastellaanko avoimeksi raivattavaa johtokäytävää vai myös voimajohdon rakenteita. Voimajohdon yleiset vaikutukset on kuvattu riittävästi, mutta jää avoimeksi, millä tavalla voimajohtojen maisemavaikutuksia tarkastellaan. Yhteysviranomaisen katsoo, että voimajohdon maisemavaikutusten vaikutusaluearajasta ja arviointitapaa tulee avata tarkasti arviointiselostuksessa. Tarvittaessa maisemavaikutusten arviointia tulee laajentaa etäämmälle kuin nyt on esitetty (200–1000 m / 500 m). Esimerkiksi Ranuan kirkonkylän asutuksen ja kirkonkylän maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön osalta voimajohtovaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 maisemavaikutuksia on syytä tarkastella kattavasti huomioiden Ranuanjärven avoin maisematila.

Arviointiohjelman mukaan maisemavaikutusten havainnollistamista tehdään sekä valoisan että pimeän ajan näkyvyyden suhteen. Lumipeitteisen ja lumettoman ajan näkyvyydet poikkeavat huomattavasti toisistaan ja Lapissa talven ja kevään valo-olosuhteet vaikuttavat siihen, miten tuulivoimalat näkyvät. Yhteysviranomaisen katsoo, että lumipeitteisen/lumettoman ja pimeän/valoisan ajan näkymiä tulee havainnollistaa riittävästi ja tältä osin huomioida maisemavaikutuksen ja ihmisten elinoloja koskevien vaikutusten vuorovaikutussuhteet.

Arviointiohjelmassa ei esitetä alustavaakaan näkymäalueanalyysiä tai ehdotusta havainnekuvien ottopaikoiksi. Yhteysviranomaisen pitää tätä puutteena.

Yleisötilaisuudessa paikalla olleilla oli kuitenkin mahdollisuus tehdä kuvauspaikkoja koskevia ehdotuksia ja merkitä niitä paperikartalle. Arviointiohjelman mukaan suunnitellaan vähintään viiden havainnekuvan laatimista voimaloiden sijoitteluvaihtoehtoa kohden. Yhteysviranomaisen näkee, että havainnekuvia tulee laatia tarpeellinen määrä, jotta maisemavaikutuksia suunnitelluille korkeimmillaan 320 m korkeille voimaloille voidaan arvioida riittävästi ja kattavasti eri suunnista. Tuotantoalueen korkeuserojen vuoksi alueen itäosan voimalat sijoittuisivat 100 m korkeammalle tuotantoalueen länsiosassa olevista voimaloista, mitä myös annetussa palautteessa kommentoidaan. Sijaintien korkeuserojen vaikutusta näkyvyyteen tulee

25.7.2025

soveltuvien osin pyrkiä havainnollistamaan. Voimajohdon näkyvyyttä tulee havainnollistaa valokuvasovitteilla. Edellä on tältä osin jo mainittu Ranuanjärven alue.

Maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysissä on hyvä esittää tarkka sanallinen kuvaus maiseman herkkyydestä tuulivoimaloille ja voimajohdon rakenteille sekä tarkasti kuvata maiseman nykytilan muutosta. Arvioinnin tulosten perusteella tulee tarvittaessa esittää vaikutusten lieventämiskeinoja esimerkiksi voimaloiden sijoittelua tarkastelemalla ja esittää eri vaihtoehdot valokuvasovitteilla. Arvioinnissa tulee huomioida, että metsätalouskäytössä oleva metsä ei muodosta pysyvää kasvillisuusestettä uusien rakenteiden näkyvyydelle tai voimaloiden välke- ja valovaikutuksille. Tarvittaessa myös hankkeen rakentamiseen liittyvien kuljetusreittien ja hankealueen tiestön ympäristöä tulee tarkastella tältä osin, jos puustoa poistetaan, koska rakenteiden kuljettaminen vaatii laajoja kaarresäteitä risteysalueilla. Metsän hakkuukypsyys on hyvä huomioida mahdollisuuksien mukaan, jotta ilmenee, kuinka kestävä kohteen herkkyyсарvio on.

Näkemäalueanalyysikarttojen havainnollisuuteen ja luettavuuteen on syytä kiinnittää huomiota ja niillä on hyvä osoittaa maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet ja -kohteet. Yhteysviranomainen katsoo, että maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee keskittyä kyliin ja asutuskeskittyisiin, maisemallisesti arvokkaisiin kohteisiin sekä virkistyskäytön ja arkipäiväisen elinympäristön kannalta merkityksellisiin kohteisiin. Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten virkistyskäytön ja arkiympäristön kannalta merkityksellisiä kohteita on selvitetty ja miten niihin kohdistuvia muutoksia on arvioitu. Maisemavaikutuksilla on vuorovaikutussuhteita ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tarkka kuvaus tukee näihin ympäristötekijöihin kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Rakennettu kulttuuriperintö

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on arviointiohjelmassa esitetty. Kohteiden etäisyydet esitetään suhteessa tuotantoalueeseen sekä taulukossa että karttakuvalla. Myös paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen tietokannasta esitetään ja niiden etäisyydet tuotantoalueesta havainnollistetaan karttakuvalla. Annetussa palautteessa esille tuotu Hervan talo ja muut rakennushistoriallisia kohteita koskevat tiedot on syytä huomioida arvioinnissa.

Yhteysviranomainen pyytää todentamaan valokuvasovittein tuulivoimaloiden visuaaliset vaikutukset ainakin kulttuuriympäristön arvokohteisiin näkymäalueanalyysien tuottaman tiedon lisäksi, jollei se aivan ilmeisistä syistä ole tarpeetonta (maastonmuoto tai muu näkymäeste): Kuhan kylä (RKY-kohde), Ranuan kirkonkylän kulttuuriympäristökohteet.

Vaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta suhteessa ulommalle ja kaukovaikutusalueelle sijoittuviin maakunnallisesti merkittäviin rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteisiin

25.7.2025

nro:t 11–19 (taulukko 10.3) ei esitettyjen tietojen perusteella ole mahdollista arvioida (kohteiden kuvaukset puuttuvat, alustavaakaan näkymäalueanalyysiä ei ole esitetty). Yhteysviranomainen katsoo yleisellä tasolla, että näille etäisyyksille sijoittuviin rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvia visuaalisia vaikutuksia tulee arvioida vain, jos näkymäalueanalyysin perusteella näyttää todennäköiseltä, että kohteen näkemäalueelle sijoittuu useita voimaloita ja vaikutukset voivat kohteen ominaispiirteiden vuoksi todennäköisesti olla merkittäviä. Erityistä huomiota tulee kuitenkin kiinnittää lähimpiin, lausuntopalautteessakin mainittuihin rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisiin arvokohteisiin Sarajärven ja Ruuhensuon kyläalueet Pudasjärven puolella (nro:t 11 ja 12). Kohteet sijoittuvat suhteessa 320 m korkeisiin tuulivoimaloihin niiden ulommalle vaikutusalueelle ympäristöministeriön päivitetyn ohjeen v. 2024 etäisyysvyöhykkeiden perusteella. Lausuntopalautteessa mainitaan yhteisvaikutukset yhdessä näitä kohteita lähempänä sijaitsevan Kupinavaaran tuulivoimahankkeen kanssa (lähin alustava voimalasijainti n. 2,5 km Sarajärven kylästä). Nassakan tuulivoimalat sijoittuisivat Kupinavaaran hankkeen voimaloiden taakse Sarajärven kylältä katsoen. Mikäli arviointia tehdessä on käytössä Kupinavaaran tuulivoimahankkeen kuvasovitteita, yhteysviranomainen suosittelee käyttämään niitä yhteisvaikutusten arvioimiseksi.

Yhteysviranomainen toteaa, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteiden etäisyydet voimajohdon lähimmistä vaihtoehtoisista reiteistä jäävät epäselviksi pienimittakaavaisen kartan ja muun selostuksen puuttuessa. Poikkeuksena on tekstiosuudessa ja taulukossa mainittu RKY-kohde Pirttikosken voimalaitosyhdyskunta ja Luusuanpirtti. Yhteysviranomainen pyytää täydentämään kohteiden etäisyydet voimajohdon reittivaihtoehtoihin nykytilan kuvaukseen ja esittämään ne erillisessä taulukossa. Taulukkoon voi sisältyä myös merkintä siitä, sijoittuisiko voimajohto mahdollisen olemassa olevan voimajohdon eteen vai taakse suhteessa ko. kohteeseen. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohdon mahdollista näkyvyyttä tulee selvittää suhteessa valtakunnallisesti merkittävään RKY-kohteeseen Kuhan kylä (reitit SVE1-2) ja maakunnallisesti merkittäviin Ranuan kirkonkylän kulttuuriympäristökohteisiin (reitit SVE3-4), sekä arvioida vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä, ellei se maaston peitteisyyden tai muun näkemäesteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta. Voimajohdon sijoittuminen kohteiden läheisyydessä olevan vesistön taakse voi vaikuttaa näkyvyyteen. Yhteysviranomainen katsoo, että karttatarkastelun perusteella vaikuttaa todennäköiseltä, että RKY-kohteeseen Lapin uitto- ja savottatukikohdat uusi voimajohto reiteillä SVE1-2 ei näkyisi maastonmuotojen vuoksi. Jos näkymäalueanalyysi tukee tätä käsitystä, yhteysviranomainen katsoo, että muuta selvitystä ei ole tarpeen laatia kohteen osalta.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee esittää rakennusperintökohteiden arvot ja kuvaukset. Arviointimenettelyssä tulee keskittyä todennäköisesti merkittävien vaikutusten sekä epävarmojen vaikutusten arviointiin.

25.7.2025

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa esitetyt, tuulivoimarakentamisen ohjeeseen (2024) nojautuvat etäisyysvyöhykkeet tulee tarkistaa vastaamaan paremmin ohjeessa esitettyjen (taulukko 4) vyöhykkeiden joustoa lähivaikutusalueen ja etenkin ulomman vaikutusalueen osalta. Ohjeessa ulompi vaikutusalue alkaa noin 8–10 km etäisyydellä kohteesta ja päättyy noin 20–24 km etäisyydellä, kun se arviointiohjelmassa ilmoitetaan 9–21 km väliseksi alueeksi.

Yhteysviranomaisen katsoo, että ympäristöministeriön opasta Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa (Suomen Ympäristö 14|2013) on syytä hyödyntää kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa. Arviointiselostuksessa tulee käsitellä myös muita kuin visuaalisia kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia soveltuvien osin, kuten myös alueellisten vastuumuseoiden lausunnoissa esitetään. Yhteysviranomaisen viittaa lisäksi lausunnossa aiemmin todettuun koskien maisemavaikutusten vuorovaikutussuhteita ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan paikallisesti tunnetun ja osaksi arkea nivoutuneen kulttuuriperinnön ja siihen kohdistuvien vaikutusten tunnistaminen tukee ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arviointiohjelmassa on esitetty hankealueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat tunnetut muinaisjäännökset. Maastoinventoinnit tehdään sekä tuulivoimaloiden alueelta että voimajohtoreittien varrelta. Yhteysviranomaisen kehottaa Tornionlaakson museon esittämän mukaisesti hankkeesta vastaavaa täydentämään voimajohtovaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 vaikutusalueille Simon kunnan alueella sijoittuvat arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet mukaan lukien arkeologiset havaintokohteet ja huomioimaan mahdollisen muinaisjäännöksen Karhukummut (1000025115). Yhteysviranomaisen muistuttaa inventoinnin kattavasta raportoinnista ja inventointiraportin toimittamisesta vastuumuseoille tarkastettavaksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Arviointiohjelmasta ei ilmene, onko valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024) -inventointiin sisältyvien kohteiden sijainti tarkastettu suhteessa hankealueeseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksesta tulee ilmetä VARK-kohteiden tarkastaminen. VARK-inventointi tuli voimaan 1.3.2025 ja on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen inventointi. Yhteysviranomaisen pitää todennäköisenä, että lähimmät VARK-kohteet kuten Kultikankaan esihistoriallinen asuinpaikka Simojärven rannalla eivät sijoitu hankkeen vaikutusalueelle, mutta kehottaa hankkeesta vastaavaa varmistumaan tästä ja ottamaan tällöin huomioon kohteen ymmärtämistä tukevien elementtien olemassaolon kohteen ympäristössä.

Yhteysviranomaisen korostaa, että kaikilla alueilla, joille suunnitellaan rakentamista tai maaperän käsittelyä, tulee toteuttaa inventointi. Näitä ovat tuulivoimalapaikat, tieverkostot, voimajohto- ja maakaapelireitit, mahdollisten harusten kiinnityspaikat,

25.7.2025

sähköasemapaikat, maa-aineksen ottoalueet, maan läjityspaikat ja väliaikaiset rakenteet, kuten kokoamis-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet sekä tiestön perusrakennukset. Mikäli sijainnit muuttuvat suunnittelun aikana, tulee inventointia tarvittaessa täydentää. Yhteysviranomainen muistuttaa, että maastoinventoinnit tulee suorittaa kaikkien voimajohtovaihtoehtojen osalta, ja vaikka voimajohto sijoittuisi olemassa olevaan johtokäytävään.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota voimajohtovaihtoehdon SVE4 sijoittumiseen Kuhavaaran kivikautisen asuinpaikan läheisyyteen. Kyseessä on vajaat 200 m pitkä ja 30–40 m leveä muinaisjäännösalue. Jäännösalue on merkitty Kuha-, Petäjä- ja Kuukasjärven rantaosayleiskaavassa. Etäisyys muinaisjäännösalueen rajalta nykyisen Pirttikoski-Pikkarala 400 kV:n voimajohdon johtokäytävän rajaan on karttatarkastelun perusteella lähimmillään noin 40 m, johon väliin suunniteltu johtoaukean levennys sijoittuu. Liitteen 2 johtoaluekuvan 6 perusteella arvioituna johtoaukean levennys on vähimmillään n. 47 m + 10 m reunavyöhykettä. Yhteysviranomainen toteaa voimajohdon tulevan hyvin lähelle muinaisjäännösaluetta.

Yhteysviranomainen katsoo, että arvioinnissa tulee muun tarkastelun ohella tarkkaan selvittää voimajohdon rakentamisaikaisten vaikutusten estämis- ja lieventämiskeinot ja tämän yhteydessä ottaa huomioon voimajohdon sijoittamisen epäsuorat vaikutukset muinaisjäännösalueeseen (tien/kulkemisen siirtyminen). Saman varovaisuuden toimenpiteiden suunnittelussa tulee koskea muiden muinaisjäännöskohteiden ja -alueiden (kuten Kivilampi, Laivavaara) läheisyyteen sijoittuvia voimajohtoreitin SVE4 osuuksia. Kuten lausunnossa edellä on todettu, mahdollisessa lunastuslupapäätöksessä tullaan antamaan merkittävien ympäristölle ja alueiden käytölle koituvien haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi välttämättömät määräykset koskien voimajohdon reittiä, hankkeen toteuttamistapaa ja ajankohtaa (lunastuslupalaki, 2 § ja 4 §) ja ELY-keskus tulee kommentoimaan lunastusluvan ehtoja perustellussa päätelmässä esitettyjen muutos- tai lievennystarpeiden pohjalta.

Kaavoitus

Yhteysviranomainen toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) nimike on muutettu lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (752/2023). Uusi nimike on 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki (AkL). Maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA) on jätetty toistaiseksi voimaan. Rakentamislaki on tullut voimaan 1.1.2025.

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankealueen kaavoitustilanne. Sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin että Länsi-Lapin maakuntakaavoissa on osoitettu hankkeesta poikkeavia maankäyttövarauksia ja yleisiä määräyksiä erityisesti voimajohdon osalta. Hankkeen suhde maakuntakaavoihin tulee kuvata arviointiselostuksessa ja arvioida, vaikeuttaako hanke maakuntakaavojen toteuttamista.

25.7.2025

Arviointiohjelmassa on tunnistettu tuotantoalueen ja voimajohtovaihtoehtojen (SVE1-4) vaikutusalueella olevat oikeusvaikutteiset yleiskaavat Kuhajärven, Luiminkajärven, Kuusijärven, Petäjäjärven ja Kuukasjärvien osayleiskaava-alue sekä Simojoen ja Simojärven rantaosayleiskaava-alueet. Yleiskaavoissa on osoitettu hankkeesta poikkeavia maankäyttövarauksia ja yleisiä määräyksiä erityisesti sähkösiirron osalta.

Vaihtoehtoiset voimajohtoreitit SVE1-4 kulkevat usean eri yleiskaava-alueen poikki. Yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään huomiota yleiskaavassa osoitettuihin rakennuspaikkoihin ja muihin aluevarauksiin seuraavasti:

Simojärven rantaosayleiskaava-alueella (alue 2) voimajohtovaihtoehdot SVE1 ja SVE2 sijoittuvat maa- ja metsätalousalueelle ja noin 200 metrin etäisyydelle loma-asuntoalueesta Simojärven etelärannalla, jolla sijaitsee kolme rakennettua lomarakennusta (Rakennus- ja huoneistorekisteri RHR 2024). Nykyinen voimajohto on osoitettu yleiskaavassa. Simojärven pohjoisrannalla lähimmät yleiskaavan mukaiset loma-asuntoalueet (2+3 lomarakennusta) sijaitsevat noin 20 m ja 60 m etäisyydellä maa- ja metsätalousalueelle osoitetusta olemassa olevasta voimajohtodista. Loma-asuntoalueen rakennuspaikoista kaksi on rakennettuja (RHR 2024).

Simojoen rantaosayleiskaavassa (alue 1) voimajohtovaihtoehto SVE1 sijoittuu maa- ja metsätalousalueelle ja on noin 60–350 metrin etäisyydellä uusista asuin- tai lomarakennuksista (viisi uutta rakennuspaikkaa), jotka sijaitsevat johtokäytävän eteläpuolella. Johtokäytävän pohjoispuolelle on yleiskaavassa osoitettu noin 100–350 metrin etäisyydelle viisi uutta ja kaksi olemassa olevaa lomarakennuspaikkaa. Voimassa olevassa yleiskaavassa ei ole osoitettu olemassa olevaa voimajohtoa tai johtokäytävää.

Simojoen rantaosayleiskaavassa (alue 1) pääosin maa- ja metsätalousalueelle sijoittuva voimajohtovaihtoehto SVE2 on alle 450 metrin etäisyydellä uusista asuin- tai lomarakennuksista (kuusi rakennuspaikkaa) ja ylittää Simojoen itärannalla yhden uuden lomarakennuspaikan. Voimassa olevassa yleiskaavassa ei ole osoitettu voimajohtoa tai johtokäytävää. SVE2 seuraa yleiskaavan mukaista moottorikelkkailureittiä.

Kuha-, Petäjä- ja Kuukasjärven rantaosayleiskaavassa voimajohtovaihtoehto SVE4 sijoittuu maa- ja metsätalousalueelle ja noin 100–300 metrin etäisyydelle lomarakennuspaikoista (10 lomarakennusta). Rakennuspaikat ovat rakentamattomia (RHR 2024). Yksi lomarakennuspaikoista sijaitsee voimajohtovaihtoehdon SVE4 alla Kuhajärven lounaispäässä. Johtokäytävä ylittää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen Kuhajärven pohjois- ja etelärannalla ja sivuaa Kuhavaaraan osoitettua luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää aluetta. Nykyinen 400 kV voimajohto on osoitettu yleiskaavassa ja sillä on MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Arviointiohjelmasta (taulukko 6.3.) puuttuvat yleiskaavamerkinnot luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, asuin- ja lomarakennusalue sekä asuin- ja lomarakennus selityksineen tulee täydentää ja ottaa arvioinnissa huomioon.

25.7.2025

Simojoen rantaosayleiskaavassa (alue 3) voimajohtovaihtoehto SVE3 sijoittuu maatalousalueelle ja maa- ja metsätalousalueelle ja sen lähellä on useita rakennettuja asuin- ja lomarakennuksia, neljä uutta lomarakennuspaikkaa ja yksi uusi asuinrakennuspaikka. Voimajohtovaihtoehto ylittää Simontien ja Petsamontien sekä vesijohdon. Voimassa olevassa yleiskaavassa ei ole osoitettu voimajohtoa tai johtokäytävää.

Simojoen rantaosayleiskaavassa (alue 3) voimajohtovaihtoehto SVE4 ylittää Simojoen Hosiolla ja sijoittuu pääosin maa- ja metsätalousalueelle ja maatalousalueelle. Useita rakennettuja asuin- ja lomarakennuksia on tarkasteltavan reitin lähellä ja sen läheisyyteen (< 200 m) on osoitettu yksi uusi asuinrakennuspaikka ja 12 uutta lomarakennuspaikkaa, joista kuusi on rakennettuja (RHR 2024). Johtokäytävä ylittää Simontien, Simojoentien ja Hosiontien sekä vesijohdon. Voimassa olevassa yleiskaavassa ei ole osoitettu olemassa olevaa voimajohtoa tai johtokäytävää. Maatalousalueen kaavamääräyksenä on: ”Pääkäyttötarkoituksen mukaisen rakentamisen on sijainniltaan liityttävä oleviin tilakeskuksiin siten, että pellot ja ranta-alueet säilyvät vapaina rakentamisesta. Rakennusten sopeutumiseen olemassa oleviin rakennuksiin ja maisemaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.”

Kirkonkylän osayleiskaavassa voimajohtovaihtoehto SVE3 sijoittuu noin 800 metrin matkalta energiahuollon alueelle ja pieneltä osin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Voimajohtovaihtoehto SVE4 sijoittuu Kirkonkylän osayleiskaavan eteläosassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle ja sivuaa (etäisyys 0–100 m) asuin- ja lomarakennus-alueita. Sen läheisyydessä on kaksi olemassa olevaa lomarakennuspaikkaa ja yksi asuinrakennus (RHR 2024). Yleiskaavassa kyseiselle alueelle on osoitettu kuusi uutta asuinrakennuspaikkaa. Johtokäytävä ylittää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen (luo-3) Pitkänperänahossa. Yleiskaavamääräyksen mukaan kyseessä oleva ”alue tulisi säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena. Alueelle saa rakentaa kulkureittejä. Alueelle toteutettavat polut ym. maastorakenteet tulee toteuttaa luonnonympäristön ehdoilla niin, että alueen luontoarvot säilyvät”. Arviointiohjelmasta (taulukko 6.3.) puuttuvat asuin- ja lomarakennusalueiden kaavamerkinnot sekä asuin- ja lomarakennusten kaavamerkinnot selityksineen tulee täydentää ja ottaa arvioinnissa huomioon.

Yhteysviranomainen pitää vaikutusarvioinnin lähtöaineistoja ja toteuttamistapaa riittävänä siten, että vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon edellä esitetty sekä arviointiohjelmasta saatu palaute. Arviointiselostuksessa tulee kuvata hankkeen suhde yleiskaavoihin ja arvioida, vaikeuttaako hanke yleiskaavojen toteutumista ja miltä osin on tarvetta kaavamuutoksiin.

Arviointiohjelman mukaan YVA-menettely ja kaavoitus pyritään sovittamaan soveltuvin osin yhteen. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelman taulukossa 3.2 ei ole tunnistettu tarvetta viranomaisneuvottelulle. Viranomaisneuvottelusta säädetään

25.7.2025

alueidenkäyttölain 66 §:ssä ja yleiskaavan viranomaisneuvottelusta tarkemmin toistaiseksi voimaan jätetyssä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 18 §:ssä. Asetuksen mukaan viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin kunta varaa osallisille tilaisuuden mielipiteen esittämiseen, sekä tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu. Taulukosta 3.2 käy myös epäselvästi ilmi, milloin esimerkiksi kaavan valmisteluaineistoa tai kaavaehdotusta valmistellaan ja milloin se on nähtävillä.

Alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaan oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakentamisluvan perusteena rakentamislain 46 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä niillä alueilla, joilla yleiskaavassa on siitä erikseen määrätty. Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisistä sisältövaatimuksista säädetään AkL 77 b §:ssä. Yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa on maakuntakaava otettava huomioon (AkL 32 ja 39 §). Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutuksia on syytä tarkastella erityisesti maakunnan tasolla, koska hankealuetta ei ole osoitettu maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueeksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että kunta ei voi hyväksyä maakuntakaavan vastaista yleiskaavaa ja kehottaa ottamaan tämän huomioon suunnittelussa, johon myös YVA-menettely kuuluu.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hanke edellyttää seudullista selvitystä, koska kohdealuetta ei myöskään Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 ole tunnistettu tuulivoimapotentialiseksi alueeksi.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Maa- ja metsätalous

Yhteysviranomaisen viittaa arviointiohjelmasta saatuun palautteeseen ja katsoo, että arviointiohjelmassa ei ole riittävästi tunnistettu tuotantoalueen sijoittumista suhteessa hankkeen lähivaikutusalueella sijaitseviin maa- ja metsätiloihin.

Maa-ainekset

Hankkeen toteuttaminen edellyttää maa-ainesten hankkimista rakenteiden ja tiestön perustustöihin. Arviointiohjelmassa maa-ainestarvetta ei ole arvioitu edes sillä tasolla, että olisi esitetty yhden voimalapaikan rakentamisessa tarvittava maa-ainesmäärä. Yhteysviranomaisen pitää tätä arviointiohjelman puutteena. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaihtoehtokohtaisesti tarvittavien maa-ainesten kokonaismäärä. Maa-ainesmäärä tulee esittää maa-aineslain ja YVA-lain mukaisina kiintokuutioina (m^3). Arviointiohjelmassa on kuitenkin alustava arvio potentiaalisista kiviaineksen ottoalueista hankkeen tarpeita varten. Tarkempi selvitys esitetään arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että jo arviointiohjelmassa on tunnistettu maa-

25.7.2025

ainesten ottoon alustavasti soveltuvia alueita. Yhteysviranomainen korostaa, että on tärkeää arvioida ottamistoiminnasta pohjavesiin, luonnonympäristöön ja poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset.

Mikäli maa-aineksia on tarpeen tuoda alueen ulkopuolelta, yhteysviranomainen pyytää esittämään vähintään yleisellä tasolla arvion aineiden saatavuudesta, koska hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia.

Luonnontuotteet ja riista

Arviointiohjelmassa annetussa palautteessa kiinnitetään huomiota hankkeen vaikutuksiin luonnontuotteisiin ja riistaan. Vaikutuksia pidetään todennäköisinä. Yhteysviranomainen kehottaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan palautteen ja tarvittaessa tarkastelemaan hankkeen aiheuttamia vaikutuksia ja riskejä luonnontuotteiden ja riistan hyödynnettävyydelle.

Kalasto ja kalastus

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankealueella tavattava kalasto melko kattavasti, mutta lisääntymisalueita on jäänyt tunnistamatta. Hankealueen vesistöalueet Iijoki, Kuivajoki, Simojoki ja Kemijoki ovat merkittäviä vaelluskalavesistöjä. Myös latvavesistöt voivat muodostaa tärkeän lisääntymishabitaatin muun muassa taimenelle sekä harjukselle. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee käsitellä tuotantoalueen maaperän lisäkuivatuksesta ja sorapintojen lisääntymisestä johtuvaa virtaamien mahdollista äärevöitymistä alapuolisissa vesistöissä ja sen vaikutusta virtavesikutuisten kalojen lisääntymiseen sekä kiintoainekuormituksen kasvamisen vaikutusta paikalliseen kalastoon. Arviointiselostuksessa tulee esittää lieventämiskeinoja haitallisten kalastovaikutusten vähentämiseksi. Esimerkiksi kiintoainekuorman ja happamien valumien vähentäminen etenkin virtavesissä kutevien kalojen lisääntymisaikana tulee ottaa huomioon. Hankkeen vaatima tieverkosto sekä siirtolinjat tulevat ylittämään vesistöjä, mutta arviointiohjelmassa ei ole huomioitu vesistöjen ylityksiä. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huolehtia siitä, että vesistöjen ylityksissä siltojen rumpurakenteet eivät muodosta estettä kalan kululle eri virtaamaolosuhteissa.

Metsästys

Arviointiohjelmasta annetussa palautteessa tuodaan esiin tuotantoalueen merkitys hirven-, pienriistan ja metsäkanalintujen metsästykselle ja korostetaan hankkeen yhtenäiseen luontoalueeseen kohdistuvaa pirstovaa vaikutusta. Arviointiohjelmassa todetaan, että tuulivoimalat eivät estä metsästystä. Elinympäristön muutos on kuitenkin tunnistettu riistalajeihin kohdistuvana vaikutusmekanismina. Yhteysviranomainen

25.7.2025

katsoo, että tuotantoalueen fyysisestä muutoksesta sekä muutoksista äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa aiheutuu riistan alueelta väistymisriskiä. Kyseessä on välillisesti metsästyksen harjoittamisen edellytyksiin kohdistuva vaikutus, jota yhteysviranomainen pyytää hankkeesta vastaavaa arvioimaan. Yhteysviranomainen katsoo, että alueen merkitystä metsästyksen harjoittamiselle ja alueen merkitystä hyödynnettävien riistalajien elinympäristönä tulee arvioinnissa selvittää.

Poronhoito

Arviointiohjelman mukaan poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista laaditaan erillinen selvitys ja sähkönsiirtovaihtoehtojen sijoittumista paliskuntien alueille koskevat tiedot tuodaan arviointiselostukseen. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointi voidaan toteuttaa esitetyllä tavalla huomioiden saatu palaute, tässä lausunnossa esitetyt asiat ja Kuukkaan, Isosydänmaan ja Pudasjärven Livon paliskuntien, Paliskuntain yhdistyksen ja Luonnonvarakeskuksen lausunnot.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen suunniteltu kohdealue on laaja ja erämainen ja siksi merkittävä paliskuntien poronhoidolle. Yhteysviranomainen korostaa, että ominaispiirteidensä vuoksi kohdealue on poronhoidollisesti erityisen herkkä muutoksille. Hanke kohdistuu Kuukkaan paliskuntaan ja alueella liikkuu Pudasjärven Livon ja Niemelän paliskunnan poroja. Paliskuntien rajoilla ei ole raja-aitoja. Yhteysviranomainen katsoo, että paliskuntien väliseen yhteistyöhön todennäköisesti kohdistuu merkittäviä vaikutuksia. Näitä vaikutuksia tulee pyrkiä tunnistamaan.

Yhteysviranomainen korostaa, että poronhoidon selvitykseen ja vaikutusten arviointiin tulee saada ajantasaisia, tarkkoja ja etenkin kokemukseen perustuvia tietoja poronhoidon alueidenkäytöstä ja kohdealueiden merkityksestä poronhoidossa. Kaikessa arvioinnissa tulee huomioida, että porot ja poronhoito sopeutuvat vuosittain vallitseviin sääoloihin ja että erityyppiset laidunalueet ovat tällöin joustonvarana. Hankkeen rakentamisen seurauksena poistuvan porolaitumen määrä ja laatu laidunluokkineen on hyvä eritellä. Voimalat aiheuttavat todennäköisesti porojen siirtymistä pois myös maanpeitteeltään koskemattomaksi jäävältä lähialueelta. Suoran poistuman ohella tulee arvioida todennäköisesti vähemmälle laidunnukselle jäävää alaa. Välttämisyvaikutuksen arvioinnissa tulee käyttää porojen laidunkäyttäytymistä koskevia kokemuksia ja tutkimuskirjallisuutta sekä soveltuvin muista hirvieläimistä koskevia tutkimuksia. Laidunnuksen siirtyminen vaikuttaa laidunten kulumiseen siirtymisen kohdealueella. Saadussa palautteessa huomautetaan laidunnuksen mahdollisesta siirtymisestä kyläalueille ja välillisistä sosiaalisista vaikutuksista. Yhteysviranomainen katsoo, että porojen siirtyminen hankealueelta ja hankkeen häiriöalueelta aiheuttaa todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia. Vaikutusta tulee selvittää suhteessa laidunresursseihin ja poronhoidon toimintoihin ja toimintaympäristöön.

25.7.2025

Voimajohtojen vaikutukset on selvitettävä itsenäisen ympäristövaikutusarvioinnin edellyttämällä tarkkuudella ja siten, että mahdollisen lunastuslupa-asian yhteydessä voidaan tarkastella ympäristövaikutusten lieventämistä, kuten lausunnossa edellä on todettu. Paikkatietojen ja porolaidunten inventointitietojen ohella mahdollisia porojen paikantimien seurantatietoja tulisi hyödyntää siten, että ne analysoidaan yhteistyössä paliskunnan kohdealueella työskentelevien poronhoitajien kanssa. Yhteysviranomainen toteaa, että poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset ovat luonteeltaan myös sosiaalisia ja kulttuurisia ja kehottaa hankkeesta vastaavaa selvittämään paliskunnan poronhoitoyhteisöön kohdistuvia vaikutuksia suhteessa hankkeesta aiheutuviin muutoksiin poronhoitotöissä ja -toimintatavoissa. Lisäksi tulee esittää, vaikuttaako hanke poronhoidon infrastruktuuriin ja investointitarpeisiin. Porovahinkojen riski (liikenne, tippuva jää, louhokset) todennäköisesti kasvaa hankkeen myötä. Riskin muutoksen suuruutta tulee arvioida. Yhteysviranomainen korostaa, että erityistä huomiota tulee kiinnittää maankäytön muutoksen heijastumiseen porojen vasontarauhaan, mutta myös porojen kuljetusreitteihin ja vuodenaikaislaidunten riittävyys ja käytettävyyteen suhteessa paliskunnan kannalta merkitykselliseen vertailualueeseen. Vaikutusten tunnistaminen ja vaikutusten merkittävyyden arviointi tulee tehdä yhteistyössä paliskunnan kanssa.

Vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan IMPERIA-menetelmän avulla siten, että tarkastellaan kohteen herkkyyttä vaikutuksille ja aiheutuvan muutoksen suuruutta. Menetelmän rajoitukset yksittäisten alueiden menetyksen tai aiheutuvien häiriöiden merkittävyyden arvioinnissa tulee tunnistaa ja ottaa huomioon, kuten Luonnonvarakeskus lausunnossaan esittää. Yhteysviranomainen katsoo, että IMPERIA-menetelmää täydentävä arviointi on todennäköisesti tärkeää, koska hanke esimerkiksi kohdistuu usean paliskunnan hyödyntämälle alueelle. Mahdollinen täydentävä menetelmä tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Hankkeessa suunniteltu kiviaineksen ottaminen aiheuttaa todennäköisesti vaikutuksia poronhoidolle. Yhteysviranomainen katsoo, että mahdolliset ottoalueet ja -ajankohdat räjäytyksineen tulee sisällyttää poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Lippusiimaa ei tule käyttää, koska se ei estä poroa ja poro voi takertua siihen, vaan louhokset tulee aidata.

Erotusaitojen nimet tulee esittää myös kartoilla. Poronhoidon viestintään kohdistuvia vaikutuksia käsitellään tämän lausunnon tietoliikenneyhteyksiä koskevassa kappaleessa.

Yhteysviranomainen korostaa, että poronhoidon kannalta eri maankäyttömuotojen yhteisvaikutusten arviointi on suositeltavaa. Hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota poronhoidon alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamiseen maakuntakaavan määräysten mukaisesti. Yhteysviranomainen katsoo, että poronhoitoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten

25.7.2025

lieventämiskeinoja tulee esittää ja että voimalasijoittelu itsessään on merkittävä haitallisia vaikutuksia lieventävä toimenpide. Myös ennallistamistoimet voivat olla mahdollisia haitallisten vaikutusten lieventämis- ja kompensaatiokeinoja. Arviointiselostuksessa tulee esittää suunnitelma haittojen lieventämistoimista ja niiden kompensoimisesta, mukaan lukien mahdolliset poronhoitorakenteiden muutostarpeet.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia on tarkoitus tarkastella suhteessa noin 40 km säteelle sijoittuviin uusiutuvan energiantuotannon hankkeisiin ja huomioida Suhangon kaivoshanke. Arviointiohjelmasta annetussa palautteessa painotetaan yhteisvaikutusten arviointia. Yhteysviranomainen katsoo, että yhteisvaikutusten arvioinnin tulee käsittää ajankohtaiset korkeajännitteiset voimajohtohankkeet, joihin on tässä lausunnossa luvussa hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin viitattu, sekä vireillä olevissa energiantuotantohankkeissa tarkasteltavat uudet voimajohdot, kuten Kupinavaaran, Rahaselän ja Lyypäkin tuulivoimahankkeiden Simon Saunakummun sähköasemalle suuntautuvat voimajohtovaihtoehdot ja Elättivaaran ja Kupinavaaran tuulivoimahankkeiden Rovaniemen Pirttikosken sähköasemalle suuntautuvat voimajohtovaihtoehdot.

Arviointiohjelman mukaan yhteisvaikutuksia tarkastellaan erityisesti suhteessa linnustoon, ekologisiin yhteyksiin, poronhoitoon, maisemaan ja virkistysmahdollisuuksiin. Yhteysviranomainen katsoo, että myös ihmisten elinoloihin, eläinlajistoon ja alueella merkittävään luonnontuotteiden keräilyyn kohdistuvat yhteisvaikutukset tulee ottaa huomioon ja arvioida huolellisesti. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan yhteisvaikutuksia Kupinavaaran tuulivoimahankkeen kanssa ilmenee todennäköisesti melun ja varjovälkkeen osalta, mutta tämä on syytä todentaa arvioinnissa sikäli kuin Kupinavaaran hankkeesta on saatavilla tarvittavia tietoja. Yhteisvaikutusten arvioinnissa pintavesien osalta on keskeistä tunnistaa ne hankkeet, joista vaikutuksia kohdistuu Nassakan hankkeen kanssa samoihin vesistöihin. Maa-ainesten tarve tulee myös ottaa huomioon hankkeen yhteisvaikutuksia arvioitaessa. Myös vireillä olevissa muissa hankkeissa tarvitaan merkittäviä määriä maa-aineksia. Tarve tulee usein nopealla aikataululla (2–3 vuotta), mikä osaltaan aiheuttaa haasteita ottamisen järjestämiselle.

Arviointiselostuksessa tulee avata yhteisvaikutusten arvioinnissa tehtyjä olettamia ja arviointimenetelmiä. Yhteysviranomainen katsoo, että yhteisvaikutusten arvioinnissa on yleisen etäisyyssäteen ohella hyvä huomioida kunnanrajat ja esittää yhteisvaikutuksia koskevaa tarkastelua soveltuvien osien myös suhteessa kuhunkin kuntaan suunniteltujen hankkeiden kanssa, koska maankäyttöä koskeva päätöksenteko tehdään kuntatasolla. Yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään huomioita YVA-asetuksen 4 §:ssä esitettyihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin.

25.7.2025

Osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu osallistuminen järjestäminen yhdessä YVA-menettelyn vaiheiden ja aikataulun kanssa. Kuvaustapa on selkeä ja havainnollinen.

Asukaskyselyn avulla on tarkoitus tuottaa aineistoa arviointia varten. Epäselväksi jää, millä laajuudella postitettava asukaskysely toteutetaan ja mitä tarkoitetaan osallisille tiedottamisella. Arviointiselostuksessa on asianmukaista tuoda esille esimerkiksi karttaesityksenä, mitä aluetta lähiasutuksella on tarkoitettu. Yhteysviranomainen katsoo, että asukaskyselyn on syytä olla saavutettava kaikille väestöryhmille ja soveltua sekä tuulivoimaloiden että voimajohtovaihtoehtojen vaikutusalueille.

Yhteysviranomainen toteaa, että luontoselvitysten suunnittelun ja toteuttamisen kannalta palaute arviointiohjelmasta tulee ajallisesti liian myöhään, ja kehottaa hankkeesta vastaavaa varautumaan täydentämään luontoselvityksiä saadun palautteen perusteella.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että luvussa 3.5.5. Muu viestintä mainittu verkkosivuosioite on virheellinen, eikä vie tarkoitettulle verkkosivulle.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

YVA-lain 33 §:ssä säädetyn mukaisesti hankkeesta vastaavan on varmistettava, että ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen laatimiseksi on käytettävissä riittävä asiantuntemus. Arviointiohjelmassa on esitetty vaikutusten arviointiin osallistuva työryhmä asiantuntijoittain. Pätevyystiedoista ei ilmene, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioijalla olisi koulutusta, joka tukisi arvioijan osaamista poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten selvittämisessä. Yhteysviranomainen katsoo, että tarvittaessa hankkeesta vastaavan tulee hankkia poronhoitoa koskevaa lisäosaamista. Palautteessa on kiinnitetty huomiota linnustوسelvitysten tekemiseen ja yhteysviranomainen kehottaa hankkeesta vastaavaa ottamaan tämän palautteen asianmukaisesti huomioon. Yhteysviranomainen katsoo, että asiantuntemus on muutoin riittävästi varmistettu.

Yhteysviranomaisen asiantuntemus

Yhteysviranomainen on käyttänyt lausunnon laatimiseen asiantuntijatiimiä. Siihen ovat osallistuneet kaikki Lapin ELY-keskuksen vastuualueet sekä ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen kaikki yksiköt. Yhteysviranomaisen lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI, YAMK, pintavedet), biologi Jukka Ylikörkkö (FM, biologia, ekologia, vesienhoito), hydrogeologi Anne Lindholm (FM, maantiede, pohjavedet, maa- ja kallioperä), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK ympäristösuunnittelija, ilmasto), kalastusbiologi Aurora Hatanpää (FM, biologia, kalatalous), ympäristötarkastaja Anni Olkonieni (insinööri AMK, ympäristöteknologia,

25.7.2025

vaikutukset ihmisiin, melu, välke), ylitarkastaja Jari Laulumaa (rakennusinsinööri, kaavoitus), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne), ylitarkastaja Maija Mäkelä (FM, biologia, luonto, suojelualueet, Natura) ja porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM, maantiede, poronhoito).

Lausunnon ratkaisija on yksikön päällikön sijainen ylitarkastaja Hannu Raasakka (YAMK, maanmittausinsinööri) ja esittelijä on ylitarkastaja Tiina Lovisa Solbär (FT, kulttuurimaantiede). Yhteysviranomaisen katsoo, että sillä on ollut riittävä asiantuntemus yhteysviranomaisen lausunnon antamiseen.

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/nassakan-tuulivoimahanke-YVA>.

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8 600 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen (794/2024) perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Maksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä (vain hankkeesta vastaavalle).

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025, 2 §

25.7.2025

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tiina Lovisa Solbär ja ratkaissut yksikön päällikön sijainen ylitarkastaja Hannu Raasakka.

Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite Maksua koskeva oikaisuvaatimusohje (vain hankkeesta vastaavalle)

Tiedoksi Lausunnon antaneet
Mielipiteen esittäneet
Ranuan kunta
Rovaniemen kaupunki
Simon kunta

Tämä asiakirja LAPELY/6044/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/6044/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Raasakka Hannu 25.07.2025 10:23

Esittelijä Solbär TiinaLovisa 25.07.2025 10:16